

Jaarverslag 2018
voor de Vlaamse regering

Leeswijzer

Artikel 33, 11° van het *Bijzonder decreet betreffende het gemeenschapsonderwijs* (14 juli 1998) verplicht het GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap om elk jaar een overzicht van de werkzaamheden van het voorbije werkjaar voor te leggen aan de Vlaamse regering. Voor jou ligt het Jaarverslag over 2018. In acht hoofdstukken wordt uiteengezet waarom, voor wie, met wie, met welke middelen en op welke wijze het GO! zijn maatschappelijke opdracht vervuld heeft.

Als onderwijsverstrekker in Vlaanderen heeft het GO! een **missie** en een visie en natuurlijk ook een **pedagogisch project (het PPGO!)**. Met deze fundamenten van onze organisatie openen we dit Jaarverslag.

De **inleiding** die daarop volgt, vat in grote lijnen de inhoud van het jaarverslag samen: hoe hebben we met beperkte middelen onze maatschappelijke rol voor een almaar toenemende schoolbevolking waargemaakt?

Met welke strategische projecten heeft het GO! gereageerd op de vele uiteenlopende uitdagingen waarmee onze professionals te maken krijgen? Waar gingen onze aandacht en energie naartoe? Dat staat beschreven in **hoofdstuk 1**.

De dagelijkse, reguliere werking van de centrale diensten concentreert zich rond drie domeinen: belangenverdediging, beleidsvoorbereiding en dienstverlening. In **hoofdstuk 2** blikken we terug op de belangrijkste acties waarmee onze professionals in het onderwijsveld en in de CLB's zowel administratief als pedagogisch ondersteund en begeleid werden bij het uitvoeren van hun opdracht en het toepassen van (nieuwe) decreten.

Al jarenlang past het GO! een eenvoudige, laagdrempelige en oplossingsgerichte klachtenprocedure toe. Klachten en deelaspecten ervan worden systematisch gemonitord. Het resultaat daarvan voor het werkjaar 2018 (de cijfers, het klachtenbeeld, verbetervoorstellen) wordt samengevat in **hoofdstuk 3**.

In oktober 2018 vonden verkiezingen plaats voor de Raad, het centrale bestuursorgaan van het GO!. Wat de leden in het laatste jaar van hun mandaat beslist hebben en welke dossiers zij behandelden staat beschreven in **hoofdstuk 4**. Op 1 januari 2019 is de nieuw samengestelde Raad aan een mandaat van vier jaar begonnen.

Het GO! heeft leerlingen in voltijds en deeltijds onderwijs, in het leerplichtonderwijs of in het onderwijs buiten de leerplicht, in verschillende onderwijsniveaus en -vormen. Globaal neemt de schoolbevolking in het GO! al enkele jaren toe en wint het aan marktaandeel. **Hoofdstuk 5** biedt een gedetailleerd overzicht van de cijfers.

Hoe is het gesteld met het patrimonium op de 4 miljoen m² gebouwoppervlakte van het GO!? Wat konden we doen en wat moeten we eigenlijk kunnen doen om elke leerling een veilige, gezonde en aan de tijd aangepaste leeromgeving te bieden en het PPGO! nog concreter en zichtbaarder te maken in onze scholen? Daarop leggen we de loep in **hoofdstuk 6**.

Hoofdstuk 7 blikk terug op de acties rond het personeelsbeleid in de centrale administratieve diensten van het GO!.

In **hoofdstuk 8** ten slotte belichten we de staat van de jaarrekeningen van de scholengroepen en de centrale administratieve diensten van het GO!.

Voor de titels van de hoofdstukken verwijzen we naar de inhoudsopgave.

Missie, visie en waarden van het GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap

► Missie

Het GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap streeft naar het bereiken van maximale leerwinst, een totale persoonlijkheidsontwikkeling, actief burgerschap en individueel welbevinden. Wij focussen op wat mensen verbindt en leren kinderen, jongeren en volwassenen samenleven over de grenzen van verschillen heen. Zo maken we van de school een betekenisvolle leer- en leefomgeving die bijdraagt tot een meer rechtvaardige samenleving: een vrije democratie met actieve burgers waarin elke persoon gelijke kansen heeft om zich maximaal te ontplooiën.

Om dit te realiseren willen wij

- voor iedereen een gediversifieerd en voldoende geografisch gespreid onderwijsaanbod van hoge kwaliteit organiseren en waarborgen;
- op een actieve wijze en met alle belanghebbenden de brede school bewerkstelligen;
- de gedecentraliseerde organisatie van ons onderwijs democratisch uitbouwen en voortdurend optimaliseren;
- onderwijsvernieuwend denken stimuleren, voor zover het verantwoord en realistisch is en de basisopdracht bevordert.

► Visie

Het GO! wil de school van zijn dromen realiseren. Dit houdt het volgende in:

- De school van de toekomst biedt kwaliteitsvol onderwijs aan een culturele mix van leerlingen en cursisten.
- De school is een prettige leer- en leefomgeving waarin kinderen, jongeren en volwassenen samen leren samenleven op basis van wederzijds respect en gelijkwaardigheid.
- De school als pluralistische entiteit weerspiegelt de maatschappij en zet in op gelijke onderwijskansen. Ze focust op het brede maatschappelijke leven en stelt het welbevinden van iedereen centraal.
- De school zet haar deuren open voor de wereld en maakt een leven lang en levensbreed leren mogelijk.
- De school van de toekomst is een nieuwe leeromgeving die de modernste ICT-applicaties overal en voor iedereen ter beschikking stelt in een toegankelijk multifunctioneel en duurzaam schoolgebouw.
- De school van de toekomst is volledig geïntegreerd in de maatschappij, ze heeft nauwe banden met de bedrijfswereld en de culturele, sociale en economische sectoren.
- In de school van de toekomst werkt de leerkracht inspirerend. De leerkracht maakt de jongeren wegwijs in een ambitieus leerproces met als doel maximale leerwinst te realiseren, rekening houdend met de talenten, interesses en individuele leermogelijkheden van elkeen.

► Waarden

Het GO! zet in op het samen leren samenleven op basis van respect, openheid, gelijkwaardigheid, oprechtheid, betrokkenheid en engagement, waarden die de bouwstenen vormen voor opvoeding tot actief burgerschap.

Ons charter: het pedagogisch project van het GO! (kortweg: PPGO!)

Het PPGO! is het basisdocument waarin de grondbeginselen, de waarden en de algemene doelstellingen van het GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap zijn opgenomen. Het is een richtingwijzer en referentiekader om lerenden te begeleiden in hun persoonlijke ontplooiing enerzijds en in hun ontwikkeling naar samenleven in diversiteit en harmonie anderzijds. Het PPGO! biedt daarmee niet alleen een basis voor kwaliteitsvol onderwijs en opvang, maar het is ook een ruimer maatschappelijk project omdat het door een brede vorming van de gehele persoonlijkheid bijdraagt aan het samenleven.

► Basisbeginselen

Het GO! voedt op tot actief burgerschap door respect, oprechtheid, gelijkwaardigheid, openheid, engagement en betrokkenheid te bewerkstelligen.

Het PPGO! staat voor een dynamisch mens- en maatschappijbeeld. Het PPGO! beoogt gelijke kansen bij de maximale ontplooiing en vorming van persoonlijkheden. Daarbij streven we ernaar dat wie in het GO! gevormd en ontwikkeld is de volgende eigenschappen heeft:

- kijkt met een open geest, zonder vooroordelen, en toont belangstelling en respect voor ieders mening en bestaande verschillen;
- toont zich authentiek en integer in het samenleven met anderen, door eerlijk en respectvol uit te komen voor eigen ideeën en overtuigingen;
- huldigt de gelijkwaardigheid van mensen en de emancipatie van elk individu niet enkel als principe, maar spant zich ook in om ze te verwezenlijken;
- is betrokken bij de sociale werkelijkheid, dat wil zeggen:
 - eerbiedigt de universele rechten van de mens en zijn fundamentele vrijheden en draagt bij tot hun realisatie;
 - handelt volgens democratische waarden en instellingen;
 - verzet zich tegen maatschappelijke ongelijkheden en zet zich in voor sociale rechtvaardigheid.
- is mondig en kritisch en kan ideeën helder, genuanceerd en respectvol uiten;
- is bereid om een leven lang en levensbreed te leren.

Met het PPGO! wil het GO! elk individu gelijke kansen bieden om zich te ontwikkelen. Wij gaan daarbij niet uit van een vaste standaard maar spelen in op verschillen; lerenden krijgen pedagogische, didactische en sociaal-emotionele ondersteuning afgestemd op de eigen talenten, mogelijkheden en behoeften. Het PPGO! streeft de totale ontplooiing van de persoon na via het verwerven van kennis en inzicht en het ontwikkelen van vaardigheden en attitudes. Bijzondere aandacht gaat daarbij naar het ontwikkelen van een open geest, een kritische en creatieve houding ten aanzien van mens, natuur en samenleving, en actief burgerschap.

Elk mens is uniek, alle mensen zijn gelijkwaardig. In iedere onderwijs- en opvoedingssituatie moeten de individuele mogelijkheden van elke lerende tot hun recht komen. Iedereen heeft recht op gelijke ontwikkelingskansen. Rekening houden met eigen mogelijkheden en interesses wil enerzijds zeggen dat beperkingen en contextgebonden achterstanden worden gemilderd of weggewerkt door aangepaste ondersteuning. Anderzijds worden kinderen, jongeren en volwassenen ook maximaal uitgedaagd en geprikkeld in hun specifieke talenten. Het GO! tracht met andere woorden bij alle lerenden maximale ontwikkeling, leerwinst en welbevinden te bereiken.

De aandacht voor gelijke kansen toont hoe in ons opvoedingsproject de vorming van lerenden onlosmakelijk verbonden is met het veranderen van de samenleving. Die complexe samenhang tussen individu en samenleving heeft twee componenten:

- Enerzijds bereidt het GO! lerenden voor op het samenleven. Door in te zetten op voorgenoemde waarden wil het GO! mee bouwen aan de samenleving van de toekomst: een vrije democratie met actieve burgers waarin het samenleven centraal staat. Dit is slechts haalbaar als de vorming van het individu voldoende breed is, met aandacht voor zowel wetenschappelijke en technologische, sociaal-culturele als ethische componenten in een gezond evenwicht. Door die brede vorming leren kinderen, jongeren en volwassenen het doel en de zin van hun handelen inzien; het stelt hen in staat om zich kritisch op te stellen tegenover zichzelf en het maatschappelijke gebeuren en in vrijheid verantwoordelijkheid te dragen.
- Anderzijds positioneert het GO! zich met zijn pedagogisch project in de samenleving. Het universele recht op onderwijs veronderstelt dat de samenleving in maximale ontplooiings- en participatiekansen voorziet voor elk individu, volgens zijn of haar mogelijkheden. Dit recht is voor het GO! onlosmakelijk verbonden met het nastreven van gelijke kansen en het tegengaan van maatschappelijke uitsluiting. Door te focussen op wat mensen verbindt en kinderen, jongeren en volwassenen te leren samenleven over de grenzen van verschillen heen maken we van de school een betekenisvolle leer- en leefomgeving die bijdraagt tot een meer rechtvaardige samenleving.

► **Samen leren samenleven: neutraliteit als uitgangspunt voor actief burgerschap**

Het GO! heeft de grondwettelijke opdracht om neutraal onderwijs aan te bieden. Dat betekent dat de filosofische, ideologische en levensbeschouwelijke opvattingen van de lerenden en hun ouders geëerbiedigd worden. Neutraliteit betekent niet dat individuen neutraal of kleurloos zijn maar wel dat we uitgaan van een diversiteit aan levensbeschouwelijke perspectieven. Het GO! engageert zich tot neutraliteit en creëert daartoe een leer- en leefomgeving die uitgaat van de gelijkwaardigheid van levensbeschouwelijke overtuigingen, zonder de ene of andere overtuiging als richtinggevend naar voren te schuiven. De waarden die het GO! ondersteunt, bieden de zekerheid van een kader van neutraliteit dat noodzakelijk is om een dialoog tussen verschillende levensbeschouwingen op voet van gelijkwaardigheid mogelijk te maken: vrijheid, gelijkheid en solidariteit; gelijkwaardigheid van de seksen; scheiding van kerk en staat; vrijheid van gedachte en geweten van allen, waarbij elke persoon vrij is om een bepaalde levensbeschouwelijke overtuiging aan te nemen.

Het GO! creëert voor de lerenden de mogelijkheden om hun eigen individuele persoonlijkheid te ontwikkelen, hun eigen keuzes te leren maken en vormt hen als burgers in een democratische samenleving. Neutraliteit is daarbij als volgt gedefinieerd:

- lerenden de waarden bijbrengen die eigen en gemeenschappelijk zijn aan onze democratische samenleving en rechtsstaat;
- lerenden beschermen tegen elke vorm van druk die hen zou verhinderen om eigen keuzes te maken;
- actief optreden tegen vormen van discriminatie of uitsluiting op basis van geslacht, gaardheid, etniciteit, overtuiging en andere kenmerken;
- geen enkel onderwerp bij voorbaat uitsluiten van behandeling tijdens de lessen of van wetenschappelijke en pedagogische vraagstelling, om zo de openheid voor de diversiteit van visies in de samenleving te waarborgen.

Mensen met uiteenlopende overtuigingen zijn welkom in het GO! en hun eigenheid wordt er gerespecteerd voor zover zij de wetgeving in ons land respecteren, zich mee inzetten om kinderrechten en mensenrechten voor elke persoon waar

te maken en actief betrokken zijn bij de grondwaarden en doelstellingen van het PPGO!. Het GO! beschouwt het actief omgaan met alle vormen van diversiteit als een belangrijke uitdaging en een toegevoegde waarde bij het realiseren van zijn opdrachten. Actief burgerschap wordt op de eerste plaats gekenmerkt door een actief pluralistische basishouding en de verwachting van wederkerigheid. Het GO! stelt het samen leren samenleven als een kernopdracht voorop, en benadrukt daarmee dat alle mensen in onze samenleving over bestaande verschillen heen met elkaar verbonden zijn door gemeenschappelijke grondrechten en democratische basiswaarden.

► Engagementsverklaring

Door in te zetten op voorgenoemde waarden en doelstellingen wil het GO! mee bouwen aan de samenleving van de toekomst: een vrije democratie met actieve burgers waarin het samenleven centraal staat en elke persoon gelijke kansen heeft om zich maximaal te ontplooiën. De GO! school¹ is een school *van* de gemeenschap en *voor* de gemeenschap. Dat veronderstelt niet alleen een pedagogisch project, maar ook een brede participatie.

Via zijn beleid voorziet het GO! in kansen om democratische deelname aan de totstandkoming en uitvoering van beleidsbeslissingen mogelijk te maken. Het wil lerenden, ouders, personeel en bestuurders van het GO! aanzetten tot nadenken en betrokkenheid bij de maatschappelijke realiteit en de dagelijkse onderwijspraktijk. Het vertaalt het PPGO! in standpunten, actieplannen, school- en andere reglementen en de cultuur binnen zijn instellingen. Het PPGO! is dynamisch in zijn toepassing, afhankelijk van maatschappelijke ontwikkelingen, specifieke contexten, nieuwe wetenschappelijke inzichten of veranderende pedagogische behoeften.

In de scholen en instellingen van het GO! dragen alle lerenden, ouders, personeel en bestuurders er actief toe bij om de grondbeginselen, waarden en doelstellingen uit het PPGO! en de neutraliteitsverklaring van het GO! effectief te realiseren en na te leven of te doen naleven.

¹ Of voorziening

Inhoud

Inleiding	8
1. Speerpunten en strategische projecten	10
2. Ondersteuning en dienstverlening aan het onderwijsveld	24
3. Samen zorg dragen voor klachten	32
4. De Raad GO!	35
5. De positie van het GO! in het Vlaamse onderwijslandschap	40
6. Infrastructuur	48
7. Personeelsbewegingen in de centrale administratieve diensten	61
8. Werkingsmiddelen	63

Inleiding

Het GO! groeit. Steeds meer mensen raken overtuigd van de kwaliteit van ons onderwijs en kiezen voor ons pedagogisch project.

Dit is uiteraard goed nieuws, maar het plaatst ons onderwijsnet ook voor uitdagingen om met de beperkte middelen onze scholen voldoende te kunnen ondersteunen. En niet alleen het groeiende aantal leerlingen, ook de vele regelgevende initiatieven - met soms een grote impact - maakten dat 2018 een druk jaar was voor de centrale diensten van het GO!.

Om de scholen te begeleiden bij de toepassing van nieuwe regelgeving, hebben de centrale diensten heel wat voorbereidend en ondersteunend werk verricht.

- Het decreet Volwassenenonderwijs voorziet in de overheveling van het hoger beroepsonderwijs en de specifieke lerarenopleiding naar de hogescholen en in nieuwe, hoge rationalisatienormen. Dat heeft een enorme impact op het CVO-landschap. Onze centra voor volwassenenonderwijs werden intensief begeleid bij fusieoperaties en onderhandelingen met hogescholen en universiteiten.
- Een nieuw decreet verplicht de implementatie - op zeer kortetermijn - van netoverstijgende ondersteuningsnetwerken officieel onderwijs. De pedagogische begeleidingsdienst (PBD) bereidde dit intensief voor met verkennende gesprekken en een nascholingsaanbod.
- Ook het nieuwe Referentiekader Onderwijskwaliteit (R-OK) werd geïmplementeerd, via de ontwikkeling en lancering van materialen, instrumenten (R-OK-Wijs en R-OK-Zet) en begeleidingstrajecten.
- Het decreet Leerlingenbegeleiding maakt van leerlingenbegeleiding een bijkomende erkenningsvoorwaarde voor scholen vanaf het schooljaar 2018-2019. De PBD en de Permanente ondersteuningscel voor de CLB's (POC) boden scholen en CLB's nascholing en ondersteuning aan.
- De PBD en de POC volgden de uitrol van het ondersteuningsmodel en de professionalisering van de ondersteuningsteams nauwgezet op.
- De scholen werden via verschillende acties op allerlei vlakken verder ondersteund en voorbereid op de geplande modernisering van het secundair onderwijs.

Na verkennende gesprekken in Sectorcomité X overhandigden de sociale partners (waaronder het GO!) op 20 september aan minister Crevits hun toekomstplan voor het basisonderwijs onder de titel 'Naar een sterk, duurzaam en veerkrachtig basisonderwijs. Principes en ambities van de sociale partners'.

Daarnaast werd ook een aantal grote interne projecten opgezet om de kwaliteit te versterken en onze maatschappelijke opdracht nog beter op te nemen. 'Samen leren samenleven' is voor ons immers meer dan een baseline, het is een missie waarvan we als onderwijsverstrekker van en voor de Vlaamse Gemeenschap doordrongen zijn.

In het afgelopen jaar werd de leerlijn Actief burgerschap van het GO! net-breed geïmplementeerd als het eerste wetenschappelijk ontworpen curriculum in Vlaanderen, nog voor het in de nieuwe eindtermen was opgenomen.

Eind november werd het project 'Monitoring vastgoedkenmerken' afgerond: het GO! beschikt nu over een register met de staat van het totale patrimonium.

Alle geledingen van het GO! werkten actief en intensief mee aan de realisatie van het GO! memorandum en bijbehorend Eisencahier 2019-2024, dat op 22 januari 2019 aan de partnerorganisaties werd voorgesteld.

Kortom, heel wat initiatieven om als net onze maatschappelijke rol te kunnen opnemen en scholen te ontlasten van overheadtaken zodat ze echt kunnen focussen op het verstrekken van kwalitatief onderwijs. Helaas kunnen we deze rol niet voor de honderd procent vervullen, door de besparingen op personeel die zich volop laten voelen. Wij blijven uiterst bezorgd over de continuïteit in de dienstverlening van de administratieve diensten de komende jaren. Volgens een bij de Vlaamse overheid uitgewerkte methodiek waarbij het GO! mee in de besparingsdoelgroep werd gevat, moest het aantal koppen tegen het eind van de legislatuur gereduceerd worden tot 222. Maar eind 2018 telde het GO! noodgedwongen nog slechts 190 koppen, bij gebrek aan financiële middelen. Het GO! draagt maximaal bij aan de besparingsdoelstelling van de Vlaamse overheid in koppen, maar slaagt er uiteindelijk nauwelijks nog in om de bij decreet toebedeelde kerntaken op een aanvaardbare wijze uit te voeren.

Ook het structurele probleem rond infrastructuur belemmert het GO! in de uitvoering van zijn grondwettelijke opdracht om neutraal onderwijs aan te bieden en de vrije keuze te waarborgen. Het GO! beheert ongeveer 4 miljoen m² gebouwoppervlakte. In verhouding tot die omvang zijn de beschikbare middelen veel te beperkt. Door deze structurele onderfinanciering is het GO! patrimonium globaal in slechte staat. Bij 1/10 van de gebouwoppervlakte zijn het dak, het buitenschrijnwerk en het sanitair in een onaanvaardbare staat. Bij meer dan 30% van de gebouwoppervlakte is investering in dak, buitenschrijnwerk en sanitair dringend nodig. Met het globale infrastructuurbeleidsplan pakken we dit structurele probleem professioneel aan. Met de beschikbare middelen kunnen we echter onmogelijk de verdere aftakeling van het patrimonium een halt toeroepen. Er is een heuse inhaalbeweging vanwege de overheid nodig om te komen tot een aanvaardbare basiskwaliteit in al onze schoolgebouwen, voldoende plaats te hebben voor de leerlingen die we nu moeten weigeren en om de vrije keuze te waarborgen.

Ondanks deze voor het GO! niet altijd gunstige omgevingsfactoren, blijven wij ons met meer dan 38.000 enthousiaste personeelsleden inzetten om onze grondwettelijke opdracht waar te maken, de vrije keuze te waarborgen en ons PPGO! te realiseren.

1. Speerpunten en strategische projecten

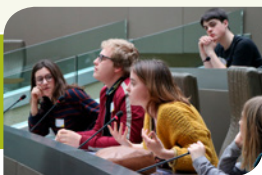
17 januari
GO! SOM-dag

23 februari
GO! dag van het SO: 'Naar een gemoderniseerd secundair onderwijs - innoveren van binnenuit'

maart
Vijf regionale pop-upsessies 'Wees de stem, niet de echo'

30 maart
GO! leerlingenparlement in het Vlaams Parlement

25 april
GO! projectenbeurs rond 'project-based learning'

9 mei
Kick-off leerlijn Actief burgerschap

2 juni
GO! introductiedag voor nieuwe leden raden van bestuur

28 augustus
GO! summer class Burgerschap

20 september
GO! en andere sociale partners overhandigen hun toekomstplan basisonderwijs aan minister van Onderwijs

30 november
GO! project 'Monitoring vastgoedkenmerken' afgerond

14 december
Lancering R-OK-Zet, zelfevaluatietool voor kwaliteitsontwikkeling in scholen

14 december
Raad GO! keurt Memorandum en Eisencahier 2019-2024 goed

2018 in vogelvlucht

Strategisch plan

In 2018 werd uiteraard verder gewerkt aan de doelstellingen die werden omschreven in het strategisch plan GO! 2020.

Strategische doelstelling 1: Het GO! vormt leerlingen en cursisten tot kritische burgers die samen leren samenleven in een continu veranderende maatschappij.

Met een kick-off in mei 2018 werd de leerlijn Actief burgerschap voorgesteld aan de professionals van het GO!. Begin september 2018 is de leerlijn toegepast in 60 scholen. Tegelijkertijd werd een opleiding vakdidactiek burgerschap aangeboden door de PBD-GO! (zie verder in dit hoofdstuk).

In het project 'Implementatie neutraliteit' is men begonnen met het opstellen van een handleiding voor scholen over hoe omgaan met de levensbeschouwelijke, etnische en culturele diversiteit. Focusgroepen met leerkrachten, (algemeen) directeurs, zorgcoördinatoren en CLB-medewerkers leverden daartoe al materiaal af. In september 2019 wordt de handleiding digitaal ter beschikking gesteld.

Strategische doelstelling 2: Het GO! garandeert kwaliteitsvol onderwijs voor iedereen.

Leerlingenbegeleiding is vanaf schooljaar 2018-2019 een bijkomende erkenningsvoorwaarde voor scholen. In het project 'Leerlingenbegeleiding' werd daarom toegewerkt naar een overkoepelende visie op leerlingenbegeleiding. Er werden professionaliseringsinitiatieven ontwikkeld, die opgenomen werden in het driejaarlijkse begeleidingsplan 2018-2021 van de PBD-GO!. Meer dan 260 scholen tekenden op dit aanbod in. Ook de uitrol van het ondersteuningsmodel en de professionalisering van de ondersteuningsteams worden opgevolgd. Het GO! verkreeg een projectsubsidie voor een prioritair nascholingsaanbod. Met het project 'TOP-competent' (Teamgericht Ondersteunde Professionals) met verbindende competenties bereikt de PBD-GO! in het huidige schooljaar 17 ondersteuningsteams.

Om de uitrol van de modernisering SO voor te bereiden werd verder geïnformeerd en gesensibiliseerd. In het ondersteuningsaanbod van de PBD-GO! lag de focus op de uitrol van de vernieuwde eerste graad. Er werd enerzijds begeleiding bij verandertrajecten geboden en anderzijds tal van professionaliseringsinitiatieven genomen om de nieuwe eindtermen in de klaspraktijk toe te passen. Er is ook een communicatieplan uitgewerkt (zie verder in dit hoofdstuk).

Naar aanleiding van de nieuwe rationalisatienormen voor het volwassenenonderwijs werd een herstructureringsplan opgesteld. Het projectteam rond het versterken van het volwassenenonderwijs ontwikkelde tal van tools om de fusies te ondersteunen. Tijdens de SOM-dag werden mogelijk succesvolle vormen van samenwerking tussen het volwassenenonderwijs en het leerplichtonderwijs toegelicht. Op 1 september 2018 werd een beperkt aantal eerste fusies opgeleverd. Overleg- en fusieprocessen in het kader van de fusies op 1 september 2019 werden in de loop van 2018 bewerkstelligd en gefaciliteerd (zie verder in dit hoofdstuk).

Het project 'IXZO!' behelsde de bouw van een digitaal leerplatform dat een brug slaat tussen een open pedagogisch-didactische omgeving en nieuwe technologieën zoals artificiële intelligentie. Met IXZO! kunnen leerlingen, onder coaching van hun leerkrachten, hun leren zelf opvolgen. Begeleidsters in kinderdagverblijven kunnen de ontwikkeling van baby's en peuters observeren en volgen. Het werkt vanuit principes als flexibel leren, doelgericht evalueren, co-teaching, projectgericht leren en leermateriaal doelgericht deelbaar en vindbaar maken. In één basisschool, tien scholen van het secundair onderwijs en 25 kinderdagverblijven van het GO! werd het nieuwe leerplatform proefgedraaid. Kinderbegeleidsters gebruiken IXZO! ook om activiteiten met elkaar te delen.

Strategische doelstelling 3: Elke medewerker van het GO! is een geëngageerde professional.

Er liepen verscheidene professionaliseringstrajecten op de drie bestuursniveaus.

De leden van de raden van bestuur hebben hun professionaliseringstraject doorlopen met een startdag op 2 juni en drie themadagen verspreid over het jaar (zie verder in dit hoofdstuk).

Aan startende algemeen directeurs werd aanvangsbegeleiding geboden. In een ander traject gingen alle algemeen directeurs aan de slag met 'collegiale consultatie' om de kennisuitwisseling te versterken. Het eind 2016 opgerichte lerend netwerk HR heeft een aantal instrumenten voor scholengroepen ontwikkeld. Het stappenplan voor werving en selectie én het stappenplan voor welzijnsbeleid zijn afgerond en klaar voor implementatie en werden gedeeld via Smartschool.

Bij de centrale administratieve diensten zijn de functieprofielen voor de functieclassificatie herwerkt. Bij de pedagogische begeleidingsdienst zullen de nieuwe functiebeschrijvingen toegepast worden. Er is een nieuw personeelsplan opgemaakt.

Strategische doelstelling 4: De bestuurlijke organisatie van het GO! is efficiënt, performant en wendbaar.

Binnen het project 'Bestuurlijke optimalisatie' werd een visietekst en een mogelijk organisatiemodel ontwikkeld. Er werden enkele piloten opgestart om na te gaan hoe de verschillende bestuursniveaus beter kunnen samenwerken om de efficiëntie en effectiviteit te verhogen, bv. om data beter te ontsluiten en analyseren en de Algemene Verordening Gegevensbescherming te implementeren.

Strategische doelstelling 5: Het GO! streeft naar inspirerende, innovatieve en kwaliteitsvolle scholen door middel van een globaal beleid rond schoolinfrastructuur.

Met het afronden van het project 'Monitoring vastgoedkenmerken' is een mijlpaal bereikt in het registreren van het GO! patrimonium: eind november was alles correct ingevoerd in het Facilitair Management- en Informatiesysteem (zie verder in dit hoofdstuk). Het project 'Beleid rond alternatieve financiering' boekte heel wat vooruitgang met het uitwerken van een kader voor spontane en noodzakelijke projecten via publiek-private samenwerking. Het project 'Integraalplannen' wordt half 2019 afgerond. Er wordt nagegaan hoe we dit duurzaam in de werking kunnen verankeren.

Net-brede implementatie leerlijn Actief burgerschap

Het realiseren van het PPGO! door meer burgerschapsvorming en een burgerschapsbeleid op school is een belangrijk onderdeel van het GO! strategisch plan. Hiertoe werden verschillende instrumenten ontwikkeld, waaronder een digitale burgerschapsbooster die de scholen in staat stelt om hun burgerschapsbeleid te monitoren. Het belangrijkste instrument is de leerlijn Actief burgerschap (LLAB) die secundaire scholen moet ondersteunen om burgerschap integraal deel te laten uitmaken van het curriculum.

De leerlijn Actief burgerschap had in het voorbije werkjaar tot doel de 'levensvatbaarheid' (getrouwe toepassing door leerkrachten) van het curriculum Actief burgerschap te testen. Een lerend netwerk van elf pilotscholen en zeventien leerkrachten heeft dit op zich genomen. Via supervisie wilde het lerend netwerk ervaringen en expertise delen over alle onderdelen van een krachtige leeromgeving en daarnaast ook de competentiegerichte leerlijndoelstellingen zo verstaanbaar mogelijk formuleren voor leerkrachten in alle graden van het secundair onderwijs. Op basis hiervan en ook van kwalitatieve interviews met directeurs werden randvoorwaarden voor succesvolle implementatie op school- en klasniveau in kaart gebracht.

Parallel aan het lerend netwerk en de implementatie van het curriculum in de klascontext werd een traject voor de professionalisering van de pilootleerkrachten in (vak)didactiek actief burgerschap opgestart, om de transfer van het curriculum naar de leerlingen te waarborgen. Er werd een kleinschalige effectmeting bij de deelnemers uitgevoerd om na te gaan of het opleidingsaanbod aansloot op het curriculum.

Al deze initiatieven en de resultaten ervan werden te boek gesteld in de publicatie 'Groeien in actief burgerschap. Samen leren samenleven' (265 blz.), die via het GO! publicatiefonds in augustus 2018 verscheen. Om de collega's in de scholen te sensibiliseren, organiseerde de PBD-GO! in mei en augustus evenementen rond de leerlijn, waaraan telkens ongeveer 120 personen deelnamen.

In het najaar ging de aandacht naar de nieuwe eindtermen eerste graad en het verankeren van burgerschap in de basisvorming. Met dat doel werd gewerkt aan de concordantie tussen de LLAB en de nieuwe eindtermen. Dit vormt de basis voor een didactisch cahier over de transversale eindtermen burgerschap. Doel is een didactisch cahier burgerschap samen te stellen waarin gedetailleerd wordt uitgelegd hoe alle scholen de inclusieve en emancipatorische burgerschapsprincipes van het GO! in praktijk kunnen brengen.

Qua net-brede implementatie werd aan de volgende doelen gewerkt:

- LLAB als eerste (wetenschappelijk ontworpen) curriculum in Vlaanderen afwerken;
- starten met het omzetten van de publicatie 'Groeien in actief burgerschap. Samen leren samenleven' naar een leerplan 'Burgerschap' in Smartschool voor de realisatie van de transversale eindtermen burgerschap eerste graad;
- van 11 pilotscholen groeien naar een goede 60 scholen en ongeveer 90 leerkrachten;
- een pedagogisch begeleider Burgerschap aanwerven om de overstap van een activerende naar een emancipatorische burgerschapsdidactiek net-breed te starten;
- aanbevelingsgraad – 'zou je deze opleiding aan collega's aanraden?' – van opleidingspakket door deelnemers: 100%;
- uit trendanalyse rond de toepassing van LLAB (UGent 2018) blijkt het volgende:
 - er is meer burgerschapsattitude bij leerlingen in scholen met aandacht voor filosoferen in LLAB
 - er zijn meer burgerschapsvaardigheden bij leerlingen die positiever staan tegenover diversiteit, mensenrechten en betrokkenheid (d.i. de hoofdcompetentie Duurzaam samenleven van LLAB)
 - er zijn meer burgerschapsvaardigheden bij leerlingen waar actief burgerschap in een extra ondersteunend vak aangeboden wordt.
- starten met het herwerken van de burgerschapsbooster als beginsituatieanalyse voor burgerschapsattitudes en burgerschapscultuur op school.

Implementatie van het R-OK

Onder het motto 'Het R-OK is van iedereen en het R-OK is overal' is het GO! op de ingeslagen weg verder gegaan. In overleg met de scholengroepen werden verder materialen, instrumenten en begeleidingstrajecten (professionaliseringsinitiatieven en verandertrajecten) ontwikkeld.

Een dynamische virtuele klas met materialen is beschikbaar gesteld voor scholen. Centraal daarbinnen staat de GO! eigen R-OK-Wijs. Dit instrument vertaalt de kwaliteitsverwachtingen en kwaliteitsbeelden van het PPGO! voor de lerenden. Het R-OK wordt op die manier verder concreet en onmiddellijk bruikbaar gemaakt voor de schoolpraktijk.

Er is ook volop gewerkt aan een zelfevaluatietool die de principes van kwaliteitsontwikkeling, ontwikkelingsgericht werken en R-OK-Wijs integreert. Dit instrumentarium (R-OK-Zet) is op 14 december 2018 gelanceerd en vindt zijn weg naar scholengroepen en scholen.

Bij het ontwikkelen van het driejarige begeleidingsplan van de PBD-GO! werd het R-OK als kader gebruikt. De principes van kwaliteitsontwikkeling, zoals geformuleerd in het R-OK, worden geïntegreerd toegepast in al de begeleidingstrajecten. In elk begeleidingstraject komen dus de volgende aspecten aan bod:

- R-OK-Wijs gebruiken als referentiekader;
- data gebruiken voor beleidsvoering;
- effecten op het niveau van de lerende vooropstellen;
- de PDCA-cirkel toepassen;
- de vooropgestelde visie doortrekken in heel de werking;
- de kwaliteitscultuur in de organisatie versterken.

Daarnaast is er het modulair opgebouwde traject 'Kwaliteitsontwikkeling via R-OK-Wijs': dit traject biedt scholengroepen en scholengemeenschappen de kans om zich nog dieper te professionaliseren in kwaliteitsontwikkeling en er praktijkgericht mee aan de slag te gaan.

Ondersteuningsnetwerken officieel onderwijs

In de aanloop naar de Vlaanderen-brede implementatie van netoverstijgende ondersteuningsnetwerken officieel onderwijs, zoals dat bij decreet is opgelegd, organiseerde de PBD-GO! plaatsbezoeken en gesprekken met beleidsverantwoordelijken van de drie verstrekkers van officieel onderwijs. Dit heeft de toenadering tot elkaar bevorderd en ervoor gezorgd dat nagenoeg alle officiële scholen zich bij de officiële netwerken aansloten.

De PBD-GO! begeleidde de beleidsstructuren van deze nieuwe ondersteuningsnetwerken in hun eerste stappen naar een gezamenlijke visie en keuze voor werkbare modellen. In het schooljaar 2017-2018 was de dienst immers intensief betrokken in het beleidscomité van het officiële netwerk 'Centrum', dat toen reeds van start ging, en kon dus de daar opgedane ervaringen goed gebruiken.

Gezamenlijke structuren en systemen opbouwen is één ding, ondersteuners vanuit de verschillende onderwijsverstrekkers laten samenwerken en hen professionaliseren is een andere zaak. Via regelmatig overleg en afstemming lukte het om een coherent en complementair professionaliseringsaanbod voor de ondersteuners tot stand te brengen. Er moest daarbij rekening gehouden worden met het feit dat halverwege het jaar de middelen competentiebegeleiding ingekrompen waren. De PBD-GO! ontwikkelde ook een aanbod binnen het prioritaire nascholingsprogramma, dat in september van start kon gaan.

Dankzij de deelname vanuit POC en PBD-GO! aan de stuurgroep Ondersteuningsmodel kan de administratie de vele evoluties op dit terrein capteren en er via de geëigende beleidskanalen op anticiperen en erover communiceren.

Toekomstplan basisonderwijs: bijdrage van de sociale partners

Enkele jaren geleden is vanuit de Vlor de vraag ontstaan naar een toekomstgerichte visie, over de legislaturen heen, voor het basisonderwijs. Aanleiding tot de vraag is de vaststelling dat het basisonderwijs extra ondersteuning en versterking nodig heeft. Vlaams minister van Onderwijs Hilde Crevits is hierop ingegaan, meer bepaald door in haar beleidsbrieven een dergelijke visie aan te kondigen.

Van eind mei tot september liepen in Sectorcomité X verkennende gesprekken tussen de sociale partners over een mogelijke gezamenlijke invalshoek voor dit debat. Deze gesprekken brachten de sociale partners tot een finaal document², dat ze op 20 september aan de minister overhandigden. Het GO! onderschreef als een van de sociale partners deze tekst. Dit zijn de hoofdlijnen:

1. Maatregelen die de koopkracht waarborgen:

- de indexering van middelen herinvoeren, vanaf begrotingsjaar 2019;
- de middelen kleuteronderwijs gelijkschakelen met de middelen lager onderwijs, vanaf volgende legislatuur en met een jaarlijkse verhoging.

2. Middelen om de primaire processen te versterken:

- 2 bijkomende lestijden lichamelijke opvoeding per klas (18,5 leerlingen). Overleg en professionalisering;
- 1 zorgleraar per 83 leerlingen (fase 0 en 1). De zorgwerking versterken;
- 1 kinderverzorger voor instapklas en eerste kleuterklas (18,5 leerlingen). Het kleuteronderwijs versterken.

Deze middelen worden gevraagd vanaf 2019 en met jaarlijks bijkomende middelen gedurende tien jaar.

3. Investeren in de secundaire processen:

- de lesopdracht voor de directeur verlagen tot 83 leerlingen, zoals in het secundair onderwijs;
- de enveloppe voor beleids- en administratieve omkadering verhogen tot 3 punten gemiddeld per leerling.

Deze middelen worden gevraagd vanaf 2019 en met jaarlijks bijkomende middelen gedurende tien jaar.

De sociale partners vragen dat voor al deze werkmiddelen en omkadering rekening gehouden wordt met de leerlingenkenmerken (SES).

Modernisering SO en nieuwe eindtermen

Ontwikkelcommissies

De PBD-GO! heeft de scholen verder ondersteund en voorbereid op de geplande modernisering van het secundair onderwijs, die onder meer gepaard gaat met de invoering van nieuwe eindtermen voor de eerste graad (vanaf september 2019). De nieuwe eindtermen werden geformuleerd door AHOVOKS, in samenspraak met de verschillende onderwijsverstrekkers.

Het Vlaams Parlement legde op 17 januari de contouren voor de nieuwe eindtermen per decreet vast. De goedkeuring van het decreet betekende meteen het officiële startschot voor de ontwikkelcommissies, waarin ook de PBD GO! vertegenwoordigd was. Verschillende medewerkers van de dienst hebben de collega's bij hun taak in deze commissies ondersteund: zij hebben de door AHOVOKS geformuleerde voorstellen gescreend op haalbaarheid, duidelijkheid en volledigheid en eventuele wijzigingen voorgesteld. De ontwikkelcommissies hebben eind april hun werk afgerond.

Gezamenlijke leerplannen officieel onderwijs

Gekoppeld aan de eindtermen startte de voorbereiding van een nieuw concept 'leerplannen officieel onderwijs'. Dat houdt in dat men leerplannen wil hebben die zo open mogelijk, flexibel in te zetten en minimaal sturend zijn. Men wil ook

² 'Naar een sterk, duurzaam en veerkrachtig basisonderwijs. Principes en ambities van de sociale partners

multidisciplinaire samenwerking tussen leerkrachten stimuleren, binnenklasdifferentiatie bevorderen en ondersteuning bieden in het realiseren van een individueel aangepast curriculum (IAC). Alle verstrekkers van officieel onderwijs hebben de behoefte aan deze professionele ruimte voor schoolteams onderstreept. Aan de hand van dit concept werd de ontwikkeling van een leerplan voor de A- en één voor de B-stroom voorbereid.

Het ontwikkelen van gezamenlijke leerplannen officieel onderwijs is een belangrijke factor voor het tot stand brengen van sterkere samenwerking tussen de aanbieders van officieel onderwijs. Sinds het schooljaar 2017 - 2018 hebben zij de leerplannen secundair onderwijs samen ontwikkeld. Momenteel is men het nieuwe leerplanconcept volop aan het uitwerken volgens de principes van de modernisering SO. Heel dit vernieuwingsproces zal allicht nog enkele schooljaren in beslag nemen, vermits de leerplannen van het nieuwe concept fasegewijs worden ingevoerd.

Implementatie modernisering SO

Wat het implementeren van de modernisering SO betreft, kiest de PBD-GO! voor de digitale weg. Er werd een 'medewerker innovatief curriculum' aangeworven die zich verdiepte in de samenwerking en het ICT-gebruik van de scholengroepen, het 'herdenken' van het concept 'lessentabel' en een eerste ontwerp voor een digitaal cahier.

Om de leraren maximaal te ondersteunen zijn in het voorjaar leraren, pedagogisch begeleiders en experts uit het hoger onderwijs samengebracht in schrijfgroepen. Voor elke eindterm maken zij een didactische fiche met een inhoudelijke toelichting, pedagogisch-didactische wenken, horizontale en verticale verbanden en tips om te evalueren en differentiëren. Deze fiches worden, naast andere ondersteunende teksten, opgenomen in het digitale cahier.

In het najaar startte het traject voor de implementatie van de modernisering SO. In een eerste fase werden scholengemeenschappen en scholen begeleid bij hun beleidsmatige aanpak van de modernisering en de mogelijke organisatorische wijzigingen die dit met zich meebrengt. In een tweede fase, vanaf voorjaar 2019 maar voorbereid in het najaar 2018, worden ook leraren ondersteund via informatie- en vormingssessies rond de nieuwe eindtermen.

Hertekening volwassenenonderwijs

Artikel 24 van de Grondwet bepaalt dat de gemeenschap neutraal onderwijs organiseert en de keuzevrijheid van de ouders waarborgt. Hiermee onderscheidt het GO! zich van andere onderwijsverstrekkers. Overeenkomstig het *Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de organisatie van het opleidingsaanbod in het volwassenenonderwijs* (19 juli 2007, laatst gewijzigd op 10 april 2017), spelen de principes van de vrije keuze eveneens in of voor het volwassenenonderwijs een rol. Daarom werd een voorstel uitgewerkt om regionaal een welomschreven aanbod aan (secundair) volwassenenonderwijs gegarandeerd te kunnen organiseren. Dit voorstel werd in december voorgelegd aan de Raad GO!.

Via Onderwijsdecreet XXVII gelden vanaf 1 september 2019 nieuwe rationalisatie- of bestaansnormen voor het secundair volwassenenonderwijs. Voor het merendeel van de centra voor volwassenenonderwijs wordt 700.000 lesuren cursist de norm. De centra moeten de normen halen, willen ze in de overheidsfinanciering opgenomen worden of blijven. Eén enkel genadejaar is mogelijk.

In het voorbije jaar werden de centra verder begeleid om die uitdagingen aan te kunnen. De nieuwe normen impliceren een ingrijpende hertekening van het landschap: een mix van overnames, fusies en overhevelingen, waardoor het aantal centra van het GO! (instellingsnummers) nagenoeg wordt gehalveerd. De centrale diensten hebben verschillende fusieprocessen op gang geholpen en overnamegesprekken voorbereid, ook met andere onderwijsverstrekkers. De opvolging van het geheel werd

(deels) ingebed in de huidige regionale samenwerkingsplatformen Volwassenenonderwijs van het GO! en ging gepaard met uiteenlopende vormen van overleg en toelichting (onder meer in de raden van bestuur van de betrokken scholengroepen).

Er werden daartoe specifieke tools ontwikkeld:

- een model van overeenkomst tot overname van een CVO van het GO! door een andere GO! scholengroep;
- het modeldocument 'Beslissing raad van bestuur van een GO! scholengroep';
- een model van gebruiksovereenkomst in het kader van een fusie;
- simulaties;
- een model om de hospiteringskosten te berekenen;
- aansturingmodel en organigram voor een fusiecentrum;
- een model 'Samenwerkingsprotocol in het kader van de bijkomende schaalgrootte-incentive';
- een sjabloon voor het opvragen van loopbaanfiches;
- een korte handleiding rond personeelskwesties bij fusies;
- een document rond TBSOB in het volwassenenonderwijs.

In verband met het personeel ging bijzondere aandacht naar de instellingen met HBO of SLO: daar is de situatie nog een stuk complexer door de overdracht op 1 september 2019 van het HBO en de lerarenopleiding naar het hoger onderwijs.

De 'SOM-dag' (SOM=Samen Onderwijs Maken) op 17 januari stond in het teken van 'een sterk aanbod, ondanks schaalvergroting en herstructurering'. Allerlei mogelijke vormen van (win-win)samenwerking tussen CVO's en scholen voor leerplichtonderwijs werden toegelicht: samenwerkingsinitiatieven voor anderstalige ouders, leerlingen en cursisten, samenwerking binnen beroepsgerichte opleidingen, samenwerking rond de ongekwalificeerde uitstroom of rond de professionalisering van leerkrachten, of op het vlak van de loopbaan van het personeel.

Project 'Monitoring vastgoedkenmerken'

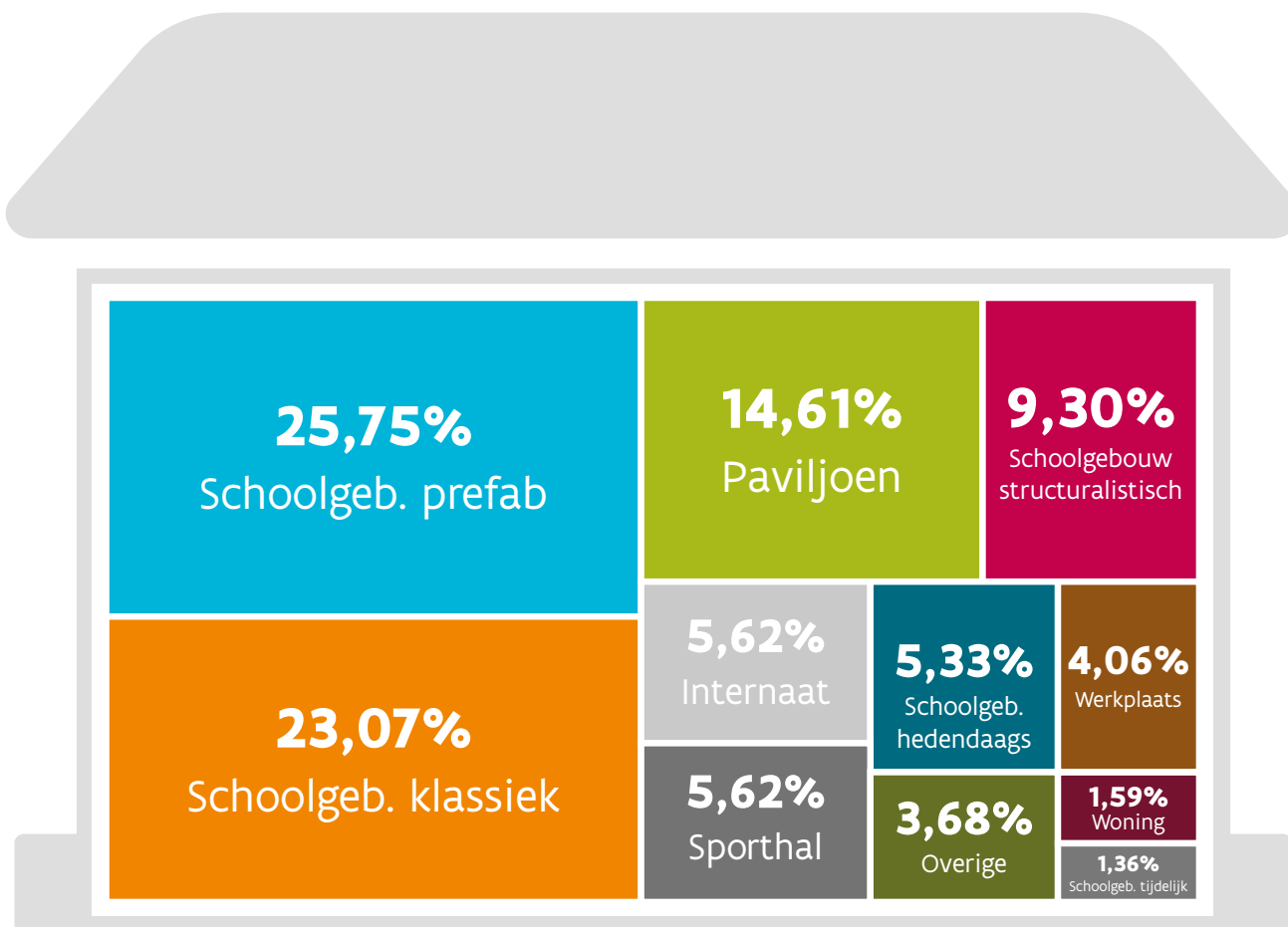
Eind november werd het project 'Monitoring vastgoedkenmerken' volledig afgerond. Hiermee zet het GO! een zeer belangrijke stap in het in kaart brengen van de kwaliteit van het patrimonium. Via een zelf ontwikkelde methodiek werd een aantal basiskennmerken van alle GO! gebouwen geïnventariseerd. Aan vijf gebouwonderdelen (dak, gevel, buitenschrijnwerk, sanitair en verwarming) werd een score van 1 tot 6 toegekend voor de staat van het gebouwonderdeel en zijn geschatte levensduur.

Ook het bouwjaar en eventueel renovatiejaar, het gebruik en de typologie van het gebouw werden gecapteerd en verzameld via het FMIS (facilitair managementinformatiesysteem). Het inventariseren van de ongeveer 3.700 gebouwen heeft negen maanden in beslag genomen.

Met deze data kunnen we op een objectieve en onderbouwde manier de noden berekenen, het beleid onderbouwen, beleidskeuzes afwegen en prioriteiten stellen bij de selectie van projecten.

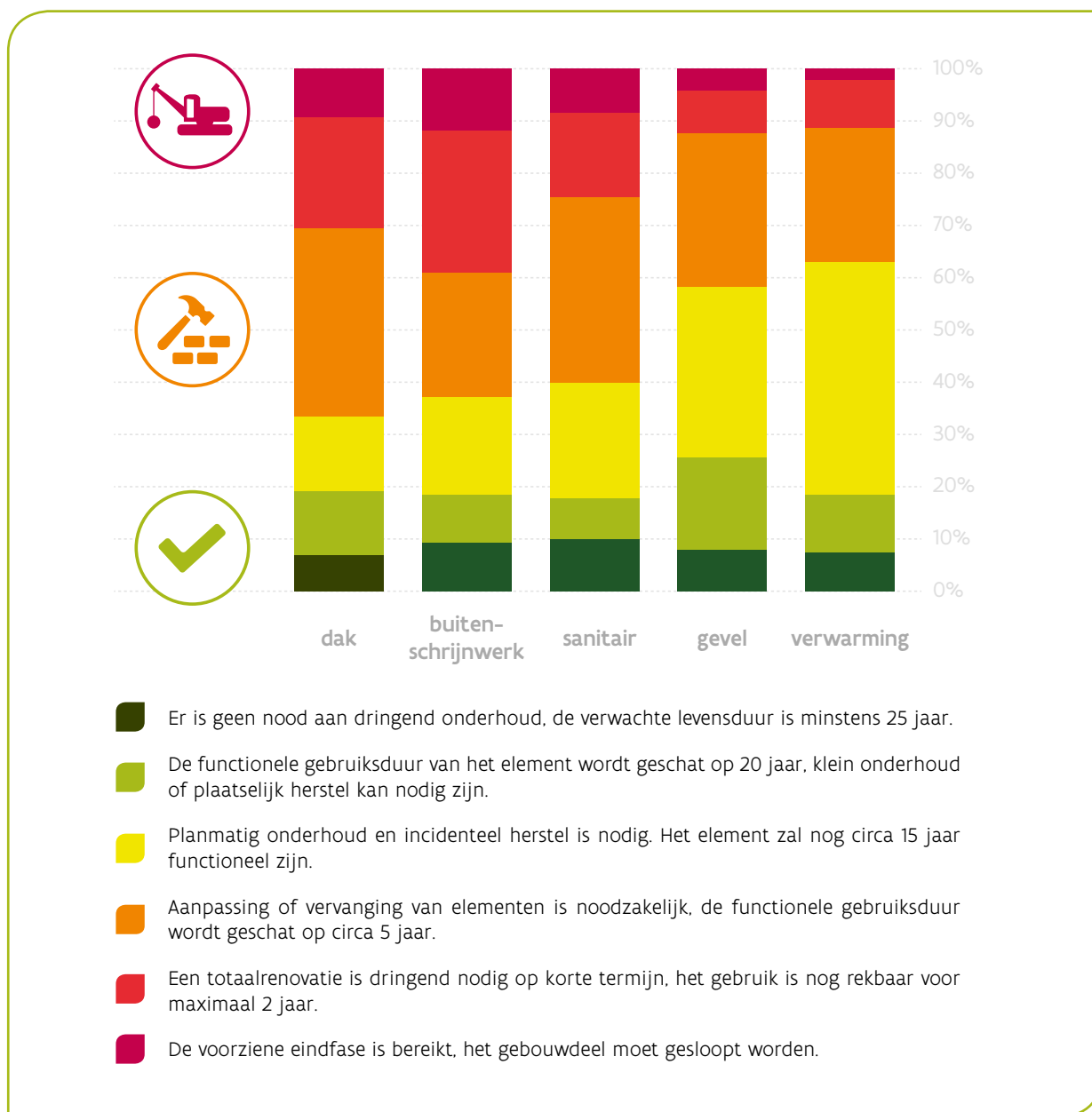
Aan elk gebouw wordt een typologie toegekend. De volgende typologieën komen het meest voor:

- 25% van de oppervlakte van alle schoolgebouwen zijn prefab gebouwen (met stalen of betonnen kolommen en minstens twee bouwlagen);
- 23% is opgetrokken via de klassieke bouwmethodes (metselwerk);
- 14% van de totale oppervlakte bestaat uit paviljoenen (eenlaagse structuur, snel gebouwd voor 'tijdelijk' gebruik).

Van de verschillende types paviljoenen zijn de houten en stalen constructies het minst kwalitatief. Bij prefab schoolgebouwen ligt het grootste probleem bij de staalskeletconstructies met vliesgevels.

Onderstaande grafiek toont voor elk van de vijf gebouwonderdelen in welke staat de gebouwen verkeren. Bijv. verwarming: de gebouwoppervlakte met een verwarming in goede tot matige staat (scores 1, 2 en 3) is hoger dan de gebouwen met een verwarming in slechte tot penibele staat (4 t.e.m. 6). Bij daken en vooral schrijnwerk is het andersom: er is meer oppervlakte waarvan het dak of het schrijnwerk zich in slechte staat bevindt, dan in goede staat.

Professionalisering raden van bestuur na verkiezingen

De scholengroepen van het GO! zijn regionale inrichtende machten met verregaande bevoegdheden voor verschillende aspecten van de onderwijsorganisatie in hun regio: algemeen, pedagogisch, materieel, financiën en personeel. De nieuwe raden van bestuur (na verkiezingen) van de scholengroepen werden op 1 april geïnstalleerd.

Deze raden krijgen met steeds complexere materie te maken en daarom boden de centrale diensten de (her)verkozen leden een professionaliseringsprogramma aan. Dit programma had verschillende doelstellingen:

1. de leden inhoudelijk versterken op het vlak van:
 - het algemeen en strategisch beleid
 - bestuurlijke optimalisatie
 - de organisatie van het GO! en het *Bijzonder decreet betreffende het gemeenschapsonderwijs*
 - kennis van het pedagogisch project van het GO!
 - financiën
 - infrastructuur
 - communicatie
 - personeelsbeleid
 - pedagogisch beleid.
2. een netwerk vormen onder de leden van de verschillende raden van bestuur
3. de communicatie en samenwerking tussen de raden van bestuur en de centrale diensten bevorderen
4. de samenwerking tussen de raden van bestuur en de algemeen directeurs bevorderen.

Het programma startte met een introductiedag op 2 juni. Daarop volgen zes themadagen, elk gewijd aan een van de beleidsdomeinen waarvoor de raden van bestuur verantwoordelijkheid dragen. Drie themadagen hebben al plaatsgevonden in 2018: pedagogisch beleid/bestuurlijke optimalisatie (23 juni), financieel beleid (13 oktober) en materieel beleid (24 november). De andere drie themadagen vinden plaats in 2019. Het ligt in de bedoeling om, op basis van de feedback die op deze themadagen gegeven wordt, later ook verdiepende modules aan te bieden.

Memorandum 2019-2024 (traject)

Het GO! memorandum 2019-2024 is het gefundeerde sluitstuk van een intensief traject waarbij alle GO! geledingen actief betrokken werden. Maar liefst 21.550 GO! leerlingen, cursisten, ouders en onderwijsprofessionals lieten hun stem horen. Onze verwachtingen ten aanzien van de overheid rond onderwijs in het algemeen en het GO! in het bijzonder zijn dus diep en sterk geworteld in de praktijk.

Het brede participatief traject naar het tot stand komen van het memorandum startte al in december 2017 en liep tot april 2018. Om de drie grote doelgroepen (leerlingen/cursisten, ouders en onderwijsprofessionals) maximaal te betrekken, werden verschillende methodieken toegepast:

- online bevestigingen 'op maat' van onze professionals, ouders en cursisten;
- een ambitieus en breed opgezet traject voor leerlingen, met een centrale workshop voor de 'leerlingenambassadeurs GO! memorandum', een traject in de scholen (de grote GO! enveloppebevestiging), een actie van leerlingen tijdens de regionale GO! pop-upsessies en een leerlingenparlement in het Vlaams Parlement om het hele traject af te sluiten. Ter aanvulling werden twee focusgroepen met OKAN-leerlingen georganiseerd;
- regionale GO! pop-upsessies in Lommel, Diksmuide, Gent, Brussel en Antwerpen, waar de deelnemers dieper ingingen op markante thema's in de resultaten van de bevestigingen.

Hiermee bereikten wij 9.699 professionals, 440 ouders, 600 cursisten, 10.796 leerlingen (1.337 uit het basisonderwijs en 9.559 uit het secundair onderwijs (ASO, BSO, TSO, KSO, BuSO en OKAN)).

Alle aanbevelingen werden geclusterd en vormen de basis van het memorandum. Na analyse van GO! visieteksten, decreten en protocollen, onderzoeksrapporten, inzichten uit nationale en internationale beleidscontexten en een klankbordronde bij onze experts in het Huis van het GO! werden 100 claims geselecteerd om voor te leggen aan de Vlaamse overheid. De Raad van het GO! selecteerde daaruit 11 topprioriteiten, die opgenomen zijn in het Eisencahier 2019-2024, dat met het memorandum een duo vormt.

2. Ondersteuning en dienstverlening aan het onderwijsveld

De dagelijkse, reguliere werking van de centrale diensten concentreert zich rond drie domeinen: belangenverdediging, beleidsvoorbereiding en dienstverlening. Deze drie terreinen zijn niet strikt afgebakend en versterken elkaar.

Medewerkers van de centrale diensten vertegenwoordigen en verdedigen de belangen van het GO! in tal van advies-, overleg- en onderhandelingsfora, zoals het sectorcomité X en de Vlaamse Onderwijsraad. Dit vraagt een degelijke voorbereiding en een grondig opvolgen van de regelgeving, beleidsbeslissingen en trends in de onderwijswereld. Ontwerpbesluiten en -decreten worden kritisch bekeken en van commentaar en opmerkingen voorzien. De centrale diensten houden constant de vinger aan de pols in het veld en verzamelen relevante info.

Deze expertise wordt ook ingezet voor de ondersteuning en dienstverlening aan de scholen en scholengroepen. De expertise die daaruit voortvloeit wordt aangewend om input te geven voor de algemene visie en beleidsstandpunten van het GO!.

Administratieve ondersteuning en dienstverlening aan scholen(groepen)

De afdeling Onderwijsorganisatie en -personeel (OOP) ondersteunt voortdurend scholen en scholengroepen door antwoord te geven op tal van vragen rond personeelskwesties en/of aspecten van de onderwijsorganisatie.

Er wordt gestreefd naar meer structurele ondersteuning. Zo worden er instrumenten aangereikt (modellen, procedures, aanbevelingen, draaiboeken, checklists e.d.) waarmee instellingen en scholengroepen via de GO! website zelf aan de slag kunnen. Die instrumenten worden permanent up-to-date gehouden. Toch blijft begeleiding op maat een belangrijk deel van het aanbod.

Op vraag van de scholengroepen worden ook geregeld gezamenlijke onderhandelingen gevoerd voor alle scholengroepen samen over die personeelszaken waarvoor alle scholengroepen eenzelfde beslissing beogen.

Samenwerking met bedrijfswereld

Het GO! sloot een viertal samenwerkingsovereenkomsten met bedrijven, zowel in de zachte als in de harde sector. Het GO! wil daarmee leerlingen van het secundair onderwijs de kans geven om de aangeleerde theorie praktisch toe te passen in een reële werkomgeving, en zo (werk)ervaring op te doen (cf. werkplekleren, duaal leren,). Anderzijds wil het GO! ook leerkrachten de kans geven om via bedrijfsstages de (nieuwe) ontwikkelingen op het terrein te volgen en hen zo te versterken in hun job.

Daarnaast heeft het GO! momenteel nog informele samenwerkingen lopen voor het secundair onderwijs, het volwassenenonderwijs en het HBO5. Er zijn verder ook partnerschappen met sectoren, belangenorganisaties, organisaties actief op de arbeidsmarkt en/of op het raakpunt tussen arbeidsmarkt en onderwijs en met de regionale technologische centra. Al deze samenwerkingen werden intern gemonitord en verder ontwikkeld waar het kon.

Het GO! engageert zich in het Logistiek Platform Vlaams-Brabant, zodat leerlingen in contact komen met deze sector en realistische werkervaringen kunnen opdoen. Ten slotte werden ook verschillende acties ondernomen om leerwerkplekken te vinden.

Duaal Leren

Als coördinator in dit dossier waakte de afdeling OOP over de voortgang van de proeftuin 'Schoolbank op de werkplek' door te overleggen met diverse partners zoals Vlaams Partnerschap Duaal Leren, AHOVOKS, kabinet en departement Onderwijs, Syntra Vlaanderen, sectorale partnerschappen enz. Tijdens infosessies werden de betrokken professionals in de scholen en scholengroepen hiervan op de hoogte gehouden.

De afdeling volgde ook de werkzaamheden op rond de tegen 1 september 2019 geplande organieke verankering van duaal leren. Er vond regelmatig informeel overleg plaats met KOV, UNIZO, VOKA en de Boerenbond over een aantal randvoorwaarden (verzekering, mentoropleiding, leervergoeding en vakantieregeling). Het compromis dat uiteindelijk werd gevonden, vond zijn beslag in Onderwijsdecreet XXIX.

De afdeling nam ook deel aan verschillende overlegfora, zoals het netoverstijgende informeel koepeloverleg DBSO/Duaal Leren en zowel het Vlaamse partnerschap als de onderliggende sectorale partnerschappen. Op geregelde tijdstippen werd overlegd met Syntra Vlaanderen, dat de regie heeft over de werkplekcomponent.

Modernisering SO

De overheid startte in het voorbije jaar werkzaamheden op om de studierichtingen met een dubbele finaliteit en een arbeidsmarktfinaliteit te koppelen aan één of meer beroepskwalificaties. De onderwijsverstrekkers hebben die koppeling beroepskwalificatie-onderwijskwalificatie gezamenlijk voorbereid, op basis van een document van AHOVOKS. De afdeling OOP nam in het overleg een actieve rol op.

De Dag van het Secundair Onderwijs in februari had als thema 'Naar een gemoderniseerd secundair onderwijs – innoveren van binnenuit'. Na een plenaire toelichting ('Scholen hoeven niet te wachten op de uitrol van modernisering om te innoveren') konden de deelnemers kiezen uit een waaier aan workshops. Aan de hand van praktijkvoorbeelden werd dieper ingegaan op concrete innoverende initiatieven: oriënteringsinstrument Columbus, innoveren in de B-stroom, actief burgerschap, de overgang van basisonderwijs naar secundair onderwijs, e.d.

Tijdens een infosessie voor coördinerend directeurs werden de toekomstige programmatieregels in het secundair onderwijs toegelicht. De scholen(gemeenschappen) krijgen ondersteuning op maat bij het uittekenen van hun studieaanbod. Op vraag wordt een omgevings- en arbeidsmarktanalyse van de betrokken regio opgesteld.

Het internettenoverleg ging zoals altijd verder. De inhoud van de toekomstige basisopties in de eerste graad werd uitgeschreven, evenals een procedure voor het ontwikkelen van de curriculumdossiers. Voor het GO! werd dit internettenoverleg opgevolgd door het team Leerplichtonderwijs, samen met de afdeling Beleid & Strategie en de PBD-GO!.

Werkzaamheden rond cao XI en cao Xibis

De afdeling OOP formuleerde tekstvoorstellen en amendementen voor deze cao's en koppelde geregeld, tijdens en na de onderhandelingen, terug naar de professionals in het veld met aanbevelingen en informatieve nota's, via de permanente technische commissie Personeel, het HR-netwerk en de personeelsverantwoordelijken.

De scholengroepen werden zeer intensief ondersteund bij de bijkomende procedures vacantverklaring en benoeming (1 juli 2018, 1 oktober 2018 en 1 januari 2019). Er werd veel toelichting gegeven bij de contouren van het lerarenplatform basisonderwijs. Slechts een beperkt aantal samenwerkingsverbanden in het secundair onderwijs kon deelnemen aan het project 'Lerarenplatform SO'.

De afdeling begeleidde de betrokken scholengemeenschappen bij het samenstellen van hun dossier en stond ook in voor de uiteindelijke selectie van de samenwerkingsplatformen.

In overleg met de scholengroepen werkte de afdeling maatregelen uit rond CAO Xibis, een cao specifiek voor het contractueel MVD-personeel. Voor het GO! resulteerde dit in een hogere eindejaarstoelage voor de arbeiders vanaf 2018 en een loonsverhoging van 1,1% voor de arbeiders en de bedienden vanaf 2021.

Er werden ook voorstellen geformuleerd voor een herziene of vereenvoudigde procedure voor (personeels)evaluatie.

Financiële en technologische ondersteuning

De afdeling Organisatieondersteuning ondersteunde de scholengroepen op het vlak van financiën en ICT. De financiële diensten van de scholengroepen worden bijgestaan in het gebruik van het algemene GO! boekhoudsysteem, de toepassing van de wetgeving ter zake, boekingschema's en algemene en specifieke boekhoudprincipes, en bij het opstellen van de (meerjaren)begroting en rapporteringen (semester- en jaarrekeningen). De boekhouding van de scholen(groepen) wordt nagekeken door de GO! verificatiedienst, ter voorbereiding van het jaarlijkse nazicht door het College van Accountants. De verificateurs adviseren de financieel verantwoordelijken van de scholen(groepen) ook in verband met het financiële en materiële beheer en houden geregeld themacontroles rond diverse financiële aspecten.

In het voorbije jaar werd de focus gericht op het financieel risicobeheer en het uitwerken - in overleg met een begeleidingscommissie Financiën - van minimale standaarden voor de volgende vier financiële processen: 'aankopen en overheidsopdrachten', 'cash ontvangsten', 'volledigheid van de ontvangsten' en 'meerjarenbegroting'.

De minimale standaarden zijn hierbij te beschouwen als beheersmaatregelen waarin men, gezien de potentiële risico's bij deze processen, hoe dan ook moet voorzien. Het implementeren van de minimale beheersmaatregelen behoort toe aan de scholengroepen; daarbij werd net-breed ondersteuning geboden door best practices en procedures te delen.

Op 24 mei 2018 werd de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG³) van kracht. De centrale diensten werkten procedures uit en modellen in het kader van verwerkingsovereenkomsten. Er werd een eerste aanzet gegeven voor de opmaak van een dataregister, met behulp van een generieke tool. De centrale diensten voorzien in de functie van een 'data protection officer', die mee de scholengroepen ondersteunt.

³ of GDPR = General Data Protection Regulation

Pedagogische begeleiding

Conform het Kwaliteitsdecreet rapporteert de PBD-GO! jaarlijks in november met zijn jaarverslag aan de overheid over het voorbije schooljaar. Voor een uitgebreidere toelichting verwijzen we graag naar dit rapport.

Met een 80-tal medewerkers betrokken op zijn kernprocessen van pedagogische ondersteuning realiseerde de dienst in het voorbije schooljaar 1.020 trajecten en 1.625 professionaliseringsinitiatieven. Op die manier werden zo'n 20.000 deelnemers bereikt. Verder werd pedagogische ondersteuning geboden via de organisatie van lerende netwerken, het opleveren van leerplannen, publicaties en didactische cahiers en door medewerking in een veelheid aan strategische zowel als internationale projecten.

In het voorbije schooljaar lag het inhoudelijke accent voornamelijk op het eigen visitatieproces, de ontwikkeling van het nieuwe begeleidingsaanbod 2018-2021, het Referentiekader Onderwijskwaliteit (R-OK) en de modernisering van de eerste graad secundair onderwijs.

Eindtermen SO

Op 1 september 2019 worden de eindtermen voor de eerste graad van het secundair onderwijs ingevoerd. De PBD-GO! participeerde in het voorjaar aan elk van de zeven ontwikkelcommissies via een specialist/vakadviseur en een hoofdadviseur SO die als generalist waakte over de coherentie, de consistentie en een duidelijke GO! lijn. Vanaf oktober 2018 kreeg dit traject een doorstart voor de tweede en de derde graad. Door de veelheid aan finaliteiten en studierichtingen werden de werkzaamheden omvangrijker en complexer. De PBD-GO! blijft werken met een specialist en een generalist als vertegenwoordigers maar optimaliseert het proces van interne voorbereiding en afstemming (er werd een projecttrekker toegevoegd en een flexibel afstemmingsorgaan ingevoerd).

Gezamenlijke leerplannen officieel onderwijs

Het GO! werkt samen met de partners van het officieel onderwijs, OVSG en POV, aan een nieuw leerplanconcept. Het leerplanconcept werd in het voorjaar gefinaliseerd. Bij de start van het schooljaar 2018-2019 gingen drie overkoepelende leerplancommissies voor het officieel onderwijs van start: één voor de cluster competenties inzake taal en cultuur, één voor de sleutelcompetenties wiskunde en wetenschappen en één voor de domeinen mens en maatschappij. Het ligt in de bedoeling voor het einde van het kalenderjaar de werkzaamheden afgerond te hebben en tot een heldere maar vooral gezamenlijke verkaveling van eindtermen over vakken of clusters te komen. Dit leerplanconcept is zo opgevat dat het scholen de mogelijkheid biedt om een schooleigen curriculumorganisatie vorm te geven.

Voor het GO! staat kwaliteit hierin steeds voorop. De nieuwe eindtermen zijn ambitieus en we dragen als net de verantwoordelijkheid dat ze gerealiseerd kunnen worden. Elke school moet dezelfde eindtermen aanbieden, maar gebruikt daarbij haar eigen context (visie, leerlingenpopulatie en lerarenteam). Daarom zal het GO! geen modellen van lessentabellen meer voorstellen, maar voluit gaan voor een aanpak en ondersteuning op maat, met de focus op het realiseren van de eindtermen.

De scholen worden niet alleen ondersteund via een begeleidings- en professionaliseringsaanbod (beleidsmodule/vakmodules). Het GO! ontwikkelt hiertoe ook een specifiek instrumentarium. Tegen mei 2019 levert de PBD-GO!, in samenwerking met een externe partner, een digitaal cahier op met daarin zowel een beleidsmatig deel (hoe kan de school haar eigen curriculumbeleid vormgeven met scenario's, methodiek, voorbeelden?) als een didactisch deel (hoe kunnen leraren zowel vakspecifiek als over de vakken heen met het nieuwe leerplan aan de slag, met behulp van pedagogisch-didactische wenken op het niveau van eindterm/vak/vakkencluster?).

Onderwijsresultaten

Het ministerie van Onderwijs en Vorming monitort en evalueert de resultaten van het onderwijs met verschillende instrumenten. In dit kader neemt Vlaanderen deel aan internationale vergelijkende onderzoeken rond onderwijs en vorming, onder meer het Programme for International Student Assessment (PISA) en het onderzoek naar Trends in International Mathematics and Science Study (TIMSS). De centrale diensten van het GO! nemen de resultaten van deze studies te baat om de onderwijskwaliteit van het net in kaart te brengen en bij te sturen waar nodig. Bij de publicatie van de resultaten van dergelijke onderzoeken maken wij hiertoe systematisch de koppeling met de jaarlijkse analyse van de doorlichtingsverslagen, de resultaten van gelijkaardige toetsen, het aangereikte ondersteuningsaanbod en andere interne gegevens. Op die manier krijgen we een beter beeld van de situatie en kunnen we het ondersteuningsaanbod gericht bijsturen (ondersteuningsinitiatieven, ondersteunend materiaal of instrumenten, standpunten, e.d.).

Jaarlijkse peilingsproeven

Op een gelijkaardige manier wordt omgegaan met de resultaten van de jaarlijkse peilingsproeven, een monitoringsinstrument van de Vlaamse overheid dat focust op de realisatie van de eindtermen van specifieke vakdomeinen. Ook deze resultaten worden gekoppeld aan eigen data om de analyse te verrijken. In tegenstelling tot de internationale onderzoeken is het GO!, net zoals de andere onderwijsverstrekkers, actiever betrokken bij het ontwikkelen van deze toetsen. Over het selecteren van de eindtermen binnen het vakdomein en van toetsopgaven en over het bepalen van de cesuur wordt overlegd met de overheid en de betrokken onderzoeksinstelling. Naargelang van de inhoudelijke techniciteit vinden deze discussies plaats in de stuurgroep, de opvolgingsgroepen of technische werkgroepen. De betrokken medewerkers hebben een duidelijk mandaat en zijn gebonden aan een geheimclausule opdat de objectiviteit van deze toetsen gewaarborgd blijft. Voor het GO! volgt de PBD dit op.

Naar aanleiding van de resultaten peilingsproeven Frans en Techniek werd het ondersteuningsaanbod tussentijds bijgestuurd en kreeg de ondersteuning voor het vakdomein Frans een prominentere plaats in het begeleidingsplan 2018-2021. Hetzelfde werd gedaan voor de vakdomeinen Taal, STEM en Wiskunde als gevolg van de resultaten van PISA en TIMSS.

Visitatieproces en driejarig begeleidingsplan 2018-2021

Er ging het voorbije jaar heel wat aandacht naar het verder ontwikkelen van een consistent en gedragen kwaliteitsbeleid. Ook het driejarige begeleidingsplan 2018-2021 kreeg verder vorm. De PBD-GO! koos daarbij volop voor een wetenschappelijk onderbouwde aanpak, voor het benutten van de netstructuur en een doorgedreven koppeling met het R-OK. Het doel is maximaal effect te verkrijgen door te focussen op een nog groter bereik, door meer direct contact met de onderwijsprofessional en door de samenwerking binnen en buiten het net optimaal te maken.

Ter voorbereiding van het bezoek van de visitatiecommissie (in februari 2018) werd door de PBD-GO! midden september 2017 een uitgebreid informatiedossier opgeleverd. Het rapport vormde de neerslag van een langer en breder proces van analyse en zelfreflectie waarbij alle GO! geledingen en actoren betrokken waren. Deze interne bevindingen werden vervolgens gekoppeld aan de (externe) aanbevelingen en bevindingen van de vorige visitatiecommissie. In een derde fase begon het bundelen van de informatie die nodig was om het informatiedossier te onderbouwen. Daardoor was de uiteindelijke analyse ook voor de eigen organisatie erg nuttig en vormde ze een eerste degelijke aanzet voor de ontwikkeling van een nieuw driejarig begeleidingsplan.

In de periode tussen het 'neerleggen' van het informatiedossier en het bezoek van de visitatiecommissie kon de dienst een aantal vaststellingen verder uitklaren en scherper stellen en werd zo de switch gemaakt van korte feedbackcirkels ad hoc naar uniformere en meer geautomatiseerde monitoring- en evaluatie-instrumenten. De PBD-GO! bouwde verder op de goede praktijk van de net-brede analyse van doorlichtingsverslagen en werkte parallel aan het nieuwe opzet van het steunpunt voor toetsontwikkeling ook een interne aanpak voor het opvolgen van peilingsproeven uit.

Het bezoek en de mondelinge terugkoppeling van de visitatiecommissie leek de eerdere sterkte-zwakteanalyse van de PBD-GO! te bevestigen. De aangehaalde werkpunten liggen in het verlengde van de bevindingen van de dienst en werden reeds meegenomen bij het opstellen van het nieuwe driejarige begeleidingsplan. We denken onder meer aan het verder optimaliseren van de makelaarsrol, het sterker afstemmen tussen basis- en secundair onderwijs en de ondersteuning van het deeltijds kunstonderwijs en het volwassenenonderwijs. Positieve evoluties waren er ook: meer nadruk op kwaliteitszorg (cf. het R-OK), de rode draad van het PPGO!, verandertrajecten en professionaliseringsinitiatieven concreet uitwerken. Die evoluties werden voortgezet en verder versterkt.

R-OK

De officiële goedkeuring van het R-OK betekende het startschot om verdere voorbereidingen te treffen voor het Decreet inspectie 2.0. De netgebonden pedagogische begeleidingsdiensten en de inspectie werkten hiervoor constructief samen.

De PBD-GO! gaf input bij het voorontwerp van decreet en waakte daarbij vooral over de haalbaarheid van de consequenties van het doorlichtingsscenario voor het werkveld. De dienst nam daartoe geregeld deel aan het overleg inspectiebegeleiding, de VLOR en het overleg bij het departement Onderwijs en Vorming. Op dezelfde constructieve manier hielp de dienst mee een referentiekader voor internaten en een voor CLB's uitwerken.

Een werkgroep met begeleiders of adviseurs van de verschillende onderwijsniveaus nam de implementatie van het R-OK op zich. De focus lag vooral op het bekendmaken van R-OK-Wijs bij scholen. Daartoe werden onder meer de volgende acties ondernomen:

- R-OK-Wijs bekendmaken in het onderwijsveld;
- een virtuele ruimte voor scholen en begeleiders/adviseurs ontwikkelen en lanceren op Smartschool;
- interne vorming voor alle begeleiders/adviseurs;
- R-OK en R-OK-Wijs inbouwen in bestaande professionaliseringsinitiatieven (PI's);
- een specifiek PI R-OK ontwikkelen;
- de herziening (voor tweede herwerkte editie) van de publicatie 'Kwaliteitszorg op school' opstarten;
- een instrument ontwikkelen om vanuit ontwikkelingsperspectief en op basis van R-OK, R-OK-Wijs en de ontwikkelingsschalen van de inspectie aan kwaliteitsontwikkeling te doen. Lancering en implementatie hiervan zijn gepland voor schooljaar 2018-2019.

De Permanente ondersteuningscel voor de CLB's (POC)

Zowel het CLB-decreet als het *Decreet betreffende de leerlingenbegeleiding in het basisonderwijs, het secundair onderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding* van 27 april 2018 (BS 25.06.2018, verder: decreet leerlingenbegeleiding) voorziet in de oprichting van netgebonden permanente ondersteuningscellen. Via het kwaliteitsdecreet hebben zij de opdracht om de professionalisering van de CLB-personeelsleden te versterken. Zij maken hierover afspraken met de pedagogische begeleidingsdienst van het eigen net. Nog conform het kwaliteitsdecreet rapporteren zij jaarlijks aan de Vlaamse regering over de activiteiten van het vorige schooljaar.

Om de opdrachten in het schooljaar 2017-2018 uit te voeren, beschikte de Permanente ondersteuningscel voor de CLB's van het GO! (verder: POC-GO!) over 13,3 fulltime equivalenten. Aan de activiteiten van de cel namen 457 'unieke personeelsleden' deel: 424 CLB-medewerkers en 33 'anderen' (bv. pedagogisch begeleiders of leerkrachten). Samen zijn ze goed voor 1.464 effectieve deelnames. De 424 CLB-medewerkers zijn goed voor 1.383 deelnames.

Decreet leerlingenbegeleiding

Er ging opnieuw veel aandacht naar het decreet leerlingenbegeleiding, dat op 27 april 2018 definitief door het Vlaams Parlement goedgekeurd werd. De POC-GO! nam deel aan de onderhandelingen en verzorgde onderhandelingsnota's. Er werd daarbij gewaakt over de participatie van en wisselwerking met de andere GO! geledingen. Het dossier werd besproken met de CLB-directeurs op het maandelijks structureel overleg van het Samenwerkingsverband Beleid, in verschillende permanente technische commissies van het GO!, in de Raad van het GO! en met andere belanghebbenden.

De POC-GO! schonk proactief aandacht aan de effectieve goedkeuring en uitvoering van het decreet: de cel stelde trajecten en materialen op ter ondersteuning van fusies tussen CLB's én ontwerpovereenkomsten voor samenwerking tussen CLB's via regionale ondersteuningscellen, zette eerste stappen naar visieteksten, deed aanzetten tot nodige vorming (bv. over signaalfunctie) enz. Met het pilootproject 'Preventieve gezondheidszorg' anticipeerde de cel op de nakende hertekening van dit begeleidingsdomein door samen met negen CLB's van het GO! proef te draaien.

De POC-GO! ondersteunde de 24 (en vanaf 1 september 2018 23) CLB's bij het verder uitbouwen van de leerlingenbegeleiding, in partnerschap met de scholen en de PBD-GO!. De implementatie van het nieuwe teamconcept werd ondersteund en er was permanente aandacht voor de rollen en competenties van de CLB-medewerkers en de kernprocessen binnen de CLB's.

Professionalisering CLB-medewerkers

De POC GO! hield ook in het voorbije werkjaar uitdrukkelijk rekening met de veranderende maatschappelijke noden, ontwikkelingen en vernieuwingen. We denken onder andere aan professionaliseringsinitiatieven rond het ondersteuningsmodel of het M-decreet, radicalisering, vluchtelingen, het doorlopen van een handelingsgericht diagnostisch traject (HGD-traject) bij bezorgdheid over het gedrag en het welbevinden van een adolescent, het doorlopen van een HGD-traject met behulp van de 'International Classification of Functioning, Disability and Health: Children and Youth Version' (ICF-CY) enz. Bestaande materialen, zoals de syllabus Onderwijsregelgeving en het Vademecum M-decreet, werden up-to-date gehouden.

Samenwerking PBD-GO! en POC CLB GO!

De samenwerking tussen de PBD-CLB GO! (twee personeelsleden) en PBD-Onderwijs en POC-GO! werd verder verstevigd. Enkele voorbeelden:

- De competentieontwikkeling van CLB-medewerkers werd versterkt door de CLB's te begeleiden bij hun organisatieontwikkeling. In samenspraak met de PBD-CLB GO! begeleidde de POC-GO! dertien CLB's via verandertrajecten om te professionaliseren. Vijf van die CLB's stelden meer dan één vraag naar begeleiding. Dat bracht de POC-GO! op achttien verandertrajecten voor het schooljaar 2017-2018. Het nieuwe decreet leerlingenbegeleiding kreeg ook hier de nodige aandacht: bij fusies als gevolg van de nieuwe rationalisatienormen opgelegd door dit decreet werden acht CLB's van het GO! begeleid.
- Er werd verder gewerkt aan een gezamenlijke kijk op en aanpak van onderwijsloopbaanbegeleiding in school en CLB.
- De PBD CLB GO! en de POC-GO! coördineerden gezamenlijk professionaliseringsinitiatieven, zoals bv. het Lerend Netwerk Buitengewoon Onderwijs.

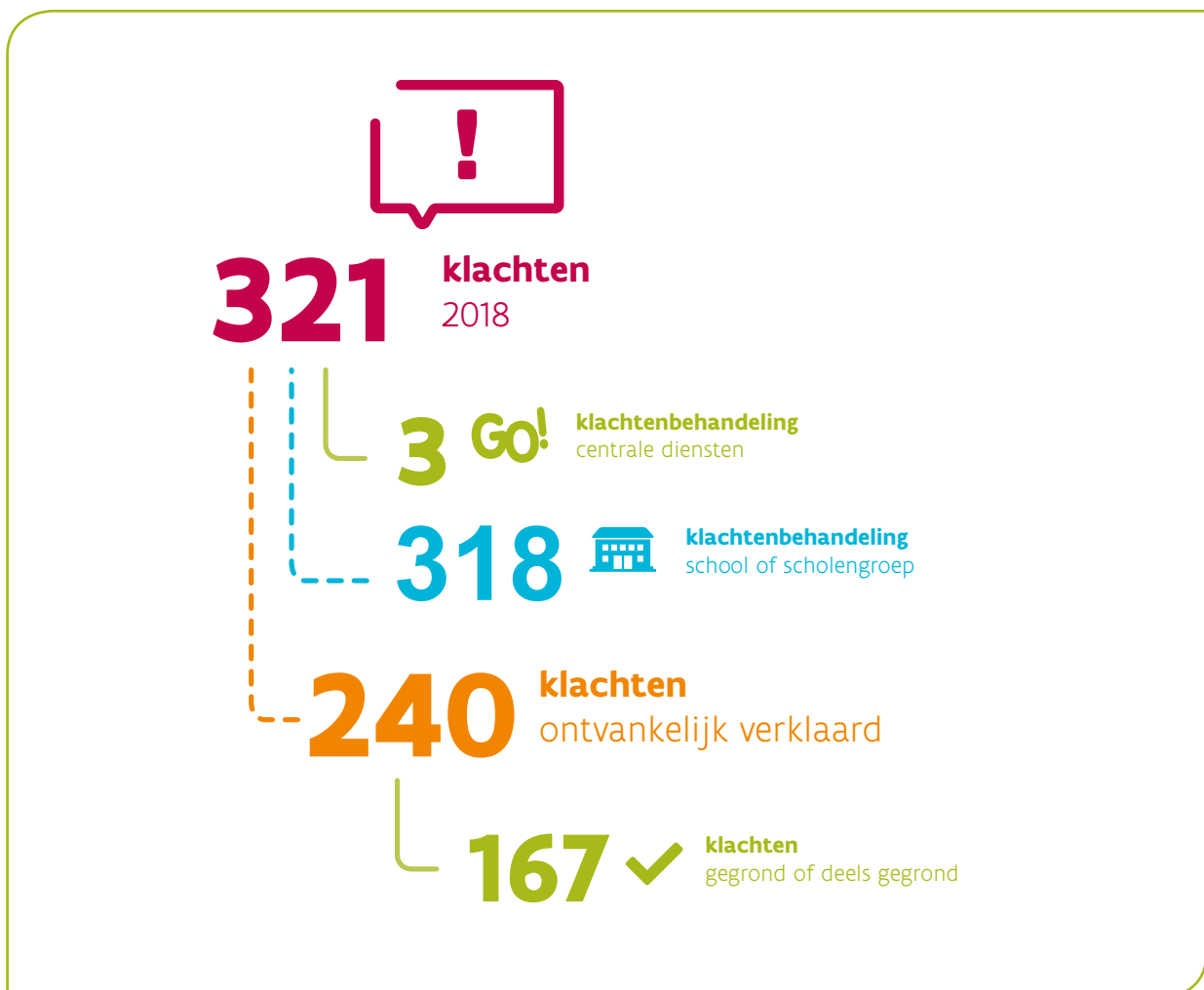
3. Samen zorg dragen voor klachten

Het GO! blijft werken aan een oplossingsgerichte en informele aanpak van klachten. Wij blijven op zoek gaan naar een manier om de verstoorde relatie zo snel mogelijk te herstellen. Al jarenlang maken wij gebruik van een eenvoudige en laagdrempelige klachtenprocedure en worden klachten en deelaspecten ervan systematisch gemonitord. Door een zicht te krijgen op de aangekaarte problematiek kunnen we vaak het probleem verhelpen of de situatie verbeteren. Werken aan kwaliteit is en blijft een continu proces en een uitdaging, maar dankzij een doorgedreven klachtenmanagement kan daar mee vorm aan worden gegeven.

Klachten in cijfers

Het GO! ontving in **totaal** 321 klachten. Tegenover de 347 klachten in 2017 is het aantal klachten met 7,5% gedaald. Drie klachten betroffen de werking van de centrale diensten van het GO!; de 318 andere werden ingediend bij een scholengroep en betroffen de werking van een school of de betrokken scholengroep zelf.

Driekwart van de ingediende klachten was **ontvankelijk**; het resterende kwart kon niet of hoefde niet behandeld te worden volgens de behandelingscriteria. Ter vergelijking: in 2010 was slechts de helft van het aantal ingediende klachten ontvankelijk.

Van de 240 ontvankelijk bevonden klachten werden er 167 na behandeling als **gegrond of deels gegrond beschouwd**. Dit is bijna 70%; nooit eerder lag het percentage zo hoog. Het lijkt erop dat klagers steeds doelbewust(er) een klacht indienen en vaak blijkt die bovendien terecht te zijn.

Nooit eerder was het aandeel klachten ingediend door **leerlingen of cursisten** zo groot (ruim 9%). Het gaat bijna om een verdubbeling tegenover de voorbije jaren. In het GO! staat de leerling centraal, wij laten hun stem niet verloren gaan.

De **centrale klachtencoördinator** fungeert als aanspreekpunt, ook voor meldingen en klachten die men conform de GO! klachtenprocedure aan de betrokken school of scholengroep moet richten. Over alle scholengroepen en onderwijsniveaus heen werden in totaal 105 meldingen en klachten geregistreerd. Het merendeel van de klagers werd doorverwezen naar de school (of instelling) of de scholengroep waar de klacht zich voordeed en behandeling aangewezen was. Een 11-tal klachten werd - in samenspraak met de klager - integraal voor behandeling doorgestuurd naar de scholengroep in kwestie. Voor 12 andere klachten had de betrokken school of scholengroep expliciet om ondersteuning gevraagd. Deze cijfers liggen grotendeels in lijn met de voorgaande jaren.

Klachtenbeeld

Het klachtenbeeld lijkt sterk op dat van de voorgaande jaren; het is bijzonder veelzijdig en divers. Sommige onderwerpen keren steeds terug, andere items drijven mee op de golven van de actualiteit.

40% van de klachten van **burgers** bevat een bezwaar tegen een handeling of houding van de directeur of een personeelslid van een school of instelling. Klachten over zorg en begeleiding van leerlingen (al dan niet met specifieke noden), informatieverstrekking, orde- en tuchtmaatregelen ten aanzien van leerlingen en financiële zaken behoren al een aantal jaren tot de top vijf. Het feit dat men ogenschijnlijk steeds blijft klagen over dezelfde dingen betekent niet noodzakelijk dat er niet wordt ingespeeld op de problematiek. De permanente in- en uitstroom van personeelsleden enerzijds en de wijzigende schoolpopulatie anderzijds maken dat de cyclus zich constant herhaalt. Het blijft dus belangrijk alert te blijven

voor signalen en samen naar oplossingen te zoeken. Er is permanent nood aan concrete acties en beleidsinitiatieven die zich op deze thema's toespitsen.

Van de klachten ingediend door **personeelsleden** gaat het merendeel (40%) over een handeling of houding van de eigen directeur of een collega. De daling die in 2017 zichtbaar werd (van meer dan 50% naar 45,3%) zet zich verder.

Bij het opvragen van de gegevens over de klachtenbehandeling in de voorbije drie jaar werd specifiek gepolst naar klachten over vier actuele beleidsthema's, met name: armoede, de vluchtelingenproblematiek, levensbeschouwing en de toepassing van het M-decreet. Opnieuw merken wij dat het aantal formele klachtendossiers dat hierover bij een scholengroep werd ingediend nog steeds beperkt is. Dit betekent evenwel niet dat deze problematiek niet leeft ter plaatse. Uit andere rapporteringskanalen blijkt dat dit wel degelijk hot items zijn maar uit de klachten ingediend in het voorbije jaar blijkt dit (nog) niet. Het zijn in eerste instantie de lokale directeurs die met deze thema's te maken krijgen en die meteen op de problematiek kunnen inspelen. Het is slechts wanneer men niet tevreden is over de al dan niet aangereikte oplossing dat men bij de betrokken scholengroep een formele klacht indient.

Aanbevelingen en verbetervoorstellen

De scholengroepen hebben heel wat concrete suggesties en voorstellen gedaan, die meteen aangeven waar men nood aan heeft, vaak om de dienstverlening ter plaatse te vrijwaren en verbeteren. Maar er werden ook acties uitgewerkt die voor het hele GO! kunnen worden uitgerold. Soms gaat het om zeer praktische zaken zoals opleidingen of registratiesjablonen, soms over beleidsaspecten waarop men via het uitgebreide nascholingsaanbod kan inspelen wanneer bepaalde problematieken of evoluties via klachten aan het licht komen.

In het voorbije jaar was er aandacht voor diverse aspecten van bemiddeling. Er werden opleidingen ontwikkeld en aangeboden, zowel op maat van klachtencoördinatoren als voor directeurs en andere betrokken actoren. Een behandeling op maat, werken met waarden, kwaliteitsvol contact en samen zorg dragen voor klachten: die principes vormen nog altijd de rode draad in de klachtenbehandeling van het GO!.

Aan de slag gaan met de resultaten van de klachtenbehandeling en het klachtenmanagement vormgeven is en blijft een uitdaging en een voortdurend veranderings- en leerproces. Het sluit aan bij onze baseline 'Samen leren samenleven' en onze zes kernwaarden respect, gelijkwaardigheid, oprechtheid of eerlijkheid, openheid, betrokkenheid en engagement. De klachtenbehandelaars in de scholen(groepen) en de klachtencoördinatoren van de diverse geledingen hebben hun rol te spelen, in overleg met veel andere medewerkers. Samenwerken biedt absoluut een toegevoegde waarde en vormt de sleutel om mee vorm te geven aan een overtuigend klachtenmanagement dat vruchten kan afwerpen.

Meer details over de klachtenbehandeling in het GO! zijn te vinden op GO! pro, het kennisplatform voor de GO! professional (<http://pro.g-o.be/over-go/klachten/klachtenrapporten>). U vindt er de gecoördineerde rapporten die het GO! conform het Vlaamse Klachtendecreet jaarlijks voor 10 februari bij de Vlaamse Ombudsdienst inlevert.

4. De Raad GO!

De Raad is het centrale bestuursorgaan van het GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap.

SAMENSTELLING

Eddy Baldewijns, voorzitter
Sofie Christiaens, ondervoorzitter
Geert De Soete, ondervoorzitter
Dennis Cluydts
Paul De Knop
Filip Giraldo
Dimokritos Kavadias
Freya Konings tot 31 augustus 2018
Marlies Lacante
Jan Michielsen
Freddy Moreels
Linda Van Achter
Luc Van De Velde
Ann Van Driessche
Philip Vanhaverbeke vanaf 1 september 2018
Arlette Verkruyssen

Van ambtswege met raadgevende stem: Raymonda Verdyck, afgevaardigd bestuurder

BEHANDELDE DOSSIERS

In het voorbije jaar behandelde de Raad onder meer de volgende strategische beleidsdossiers.

Bestuurlijke optimalisatie

Maatschappelijke evoluties zoals de groeiende diversiteit, de digitalisering, maar ook allerlei hervormingen, onder meer in het volwassenenonderwijs, het secundair onderwijs, de leerlingenbegeleiding en het ondersteuningsmodel, plaatsen alle GO! bestuursniveaus voor grote uitdagingen. Daarom gaf de Raad in 2017 de centrale diensten de opdracht om de bestuurlijke optimalisatie in een hogere versnelling te brengen, meer bepaald door een bestuurlijke transformatie uit te tekenen die bijdraagt aan onze gezamenlijke opdracht, d.i. het realiseren van kwaliteitsvol onderwijs waarin het PPGO! centraal staat.

In een werkgroep en een stuurgroep met vertegenwoordigers van de Raad, de centrale diensten en de scholengroepen, werd in een eerste fase gewerkt aan een onderbouwende visietekst, leidende principes en een voorstel van organisatiemodel. Daartoe werden verschillende participatieve sessies met de scholengroepen, raden van bestuur en de Raad georganiseerd.

De Raad keurde in september 2018 het organisatiemodel goed. De implementatie werd gestart. Via drie piloten (datamanagement, communicatie en risicomanagement) wordt nagegaan op welke wijze we het voorgestelde organisatiemodel kunnen implementeren. Er werden acties ondernomen om de huidige lerende netwerken tussen de centrale diensten en de scholengroepen te versterken. In 2019 worden de piloten geëvalueerd en wordt de verdere uitrol onderzocht.

Beleidsverklaring informatieveiligheid

De Raad nam kennis van de beleidsverklaring van het GO! over informatieveiligheid en privacy, die aangepast werd, onder meer aan de bepalingen van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). De Raad neemt deze Europese verordening bijzonder ernstig en ook al is dit een bevoegdheid van de afgevaardigd bestuurder, toch volgt de Raad de toepassing ervan nauwgezet op. In de centrale diensten werd een personeelslid aangeworven in de functie van 'data protection officer', die mee de correcte toepassing van de AVG-richtlijnen binnen het GO! bewaakt en ondersteunt (zie hoofdstuk 'Ondersteuning en dienstverlening aan het onderwijsveld').

Implementatie neutraliteit: maatregelenkader Levensbeschouwelijke kentekens

De Raad besliste om het huidige kader van maatregelen rond het dragen van levensbeschouwelijke kentekens in het GO! niet te wijzigen zolang de procedure bij het Hof van Beroep nog loopt. Intussen wordt verder gewerkt aan een concreet actieplan.

Effectenmeting PPGO!-burgerschap

In 2017 had het GO! opdracht gegeven voor een onderzoek naar 'de realisatie van het PPGO! bij de leerlingen'. De opdracht behelsde een nulmeting, met inbegrip van interpretatie en analyse. In het voorbije jaar werd het resultaat opgeleverd, tegelijk met een kader waarmee de centrale diensten metingen en analyses in de toekomst in eigen beheer kan uitvoeren. De Raad nam kennis van dit onderzoeksrapport 'Burgerschap op maat van het GO!' en het voorgestelde vervolgtraject.

Net-brede implementatie leerlijn Actief burgerschap (LLAB)

De Raad nam kennis van het plan voor de implementatie van de leerlijn Actief burgerschap (LLAB). Met dit plan ondersteunt de PBD-GO! scholen van het secundair onderwijs die een duurzame burgerschapscultuur willen ontwikkelen (zie hoofdstuk 'Speerpunten en strategische projecten').

Actualisering eindtermen eerste graad SO

De Raad nam kennis van de stand van zaken rond de actualisering van de eindtermen eerste graad SO en keurde het nieuwe leerplanconcept goed (zie hoofdstuk 'Speerpunten en strategische projecten').

Hertekening volwassenenonderwijs

Naar aanleiding van heel wat nieuwe regelgeving die het volwassenenonderwijs van het GO! in zijn kern raakt, heeft de Raad voor 2018 twee doelstellingen voor de afgevaardigd bestuurder geformuleerd:

- 1) Schaalvergroting en fusies:
 - waar mogelijk fusies realiseren die starten op 1 september 2018;
 - fusies voorbereiden of inleiden die starten op 1 september 2019.

- 2) Aanbod versterken voor (her)profilering:
 - samenwerking binnen de scholengroepen met het volwassenenonderwijs versterken;
 - een visie rond 'gegarandeerd aanbod' ontwikkelen en witte vlekken op dat vlak in kaart brengen.

Met deze acties moet het GO! de bij decreet opgelegde schaalvergroting waarmaken en anderzijds het opleidingsaanbod volwassenenonderwijs binnen deze context versterken.

Aan de Raad werd de stand van zaken hierrond toegelicht. De Raad mandateerde de afgevaardigd bestuurder om de implementatie van de schaalvergroting via fusies en samenwerkingsverbanden nauwgezet op te volgen. De Raad volgde de kwaliteit van de werking van de medezeggenschapscolleges op.

Op grond van de principes van de grondwettelijke vrije keuze onderschrijft de Raad onze claim aan de overheid voor de toekenning van de onderwijsbevoegdheid, om zo vorm te kunnen geven aan een gegarandeerd aanbod volwassenenonderwijs per GO! centrum. De Raad wenst dat er voorzien wordt in een vaste sokkel aan middelen (zie hoofdstuk 'Speerpunten en strategische projecten').

GO! memorandum 2019-2024

Het project 'GO! memorandum 2019-2024' startte met een breed participatief traject waaraan 21.550 GO! professionals, leerlingen, cursisten en ouders deelnamen. Van december 2017 tot april 2018 werden daartoe diverse bevestigingen gedaan. Alle op die manier verzamelde ideeën en meningen werden tijdens workshops op 23 en 24 april geclusterd.

Samen met het GO! memorandum 2014, de GO! visieteksten, decreten en decreetwijzigingen, de GO! protocollen, wetenschappelijke onderzoeken, (inter)nationale beleidscontexten (VLOR, VN, EU, ...) werd het resultaat van de clusterworkshops gebruikt om de speerpunten voor het GO! memorandum 2019-2024 te bepalen.

Via een klankbordronde werden de gekozen speerpunten inhoudelijk en strategisch afgetoetst met experts van de verschillende afdelingen in het Huis van het GO! en besproken in de directieraad. De uiteindelijke keuzelijst werd op 21 juni gepresenteerd aan de CoördinatieRaad van algemeen directeurs (Co-Ra) en daarna ook door de Raad gevalideerd.

Tijdens het seminarie op 9 en 10 november gaf de Raad het memorandum zijn finale vorm en inhoud en de baseline "Investeren om samen te excelleren". Net als vijf jaar geleden distilleerde de Raad daaruit een krachtig politiek statement voor het bijbehorende eisencahier. Beide documenten worden voor de verkiezingen van 26 mei 2019 als drukwerk aan de toekomstige beleidsmakers in Vlaanderen overhandigd (zie hoofdstuk 'Speerpunten en strategische projecten').

Financiën

Aanpak intern financieel risicobeheer

Uit het rapport van het college van accountants over de jaarrekeningen bleek er nood te zijn aan uniforme regels voor het interne financiële risicobeheer. De centrale diensten stelden een plan van aanpak op met standaardmaatregelen van interne controle op de boekhoudkundige verrichtingen in de centrale diensten en in de scholengroepen. Dit plan werd door de begeleidingscommissie Financiën aanvaard. De Raad stemde ermee in dat deze maatregelen voor een eerste set van processen op beide bestuursniveaus als pilootproject werden uitgerold. Na een evaluatie zullen nadien, op basis van aanvullende risicoanalyses, andere processen rond financieel beheer op een gelijkaardige wijze worden aangepakt (zie hoofdstuk 'Ondersteuning en dienstverlening aan het onderwijsveld').

Infrastructuur

PPS-pilootproject Hasselt

Op basis van het juridisch analyserapport en het gunningsverslag besliste de Raad om de opdracht 'PPS Hasselt' toe te kennen. De stuurgroep PPS Hasselt bewaakt de voortgang van het project met onder andere de bouw van de nieuwe topsportschool met sportvoorzieningen.

Globaal infrastructuurbeleidsplan

De Raad besliste dat scholengroepen voor elke nieuw op te starten instelling of vestigingsplaats een infrastructuurplan moeten opmaken, in overleg met de afdeling Infrastructuur.

Alternatieve financiering bouwprojecten: principes en algemeen kader

De Raad besliste dat er een 'projectkeuzetrichter' wordt opgemaakt om te bepalen welke scholenbouwprojecten net-breed noodzakelijk en prioritair zijn, gezien de grote noden in het GO! en de schaarse mensen en middelen. Voor de projecten die via die methode als net-breed noodzakelijk en prioritair naar voor komen, wordt eerst onderzocht of alternatieve financiering mogelijk is, in de eerste plaats via een PPS-screening. Pas wanneer alternatieve financiering niet of slechts gedeeltelijk mogelijk is, worden de GIW-budgetten aangesproken.

Alternatieve financiering: cofinanciering sportinfrastructuur

De Raad besliste dat voor elk project rond sportinfrastructuur eerst twee specifieke financieringsvormen van cofinanciering met de lokale overheid te onderzoeken zijn. Enkel als die niet haalbaar zijn, kan een dergelijk project gefinancierd worden uit de GIW-middelen, als het voortkomt uit de 'projectkeuzetrichter'.

PPS-kader en methodiek PPS-screening en operationeel kader

De Raad keurde de methodiek voor PPS-screening goed. Via deze methodiek kan de administratie projecten onderzoeken en intern afstemmen, alvorens te beslissen of ze al dan niet als PPS-gebiedsontwikkeling worden geïnitieerd. In juni keurde de Raad het PPS-afwegingskader goed. Daarmee werd een eerste stap gezet om PPS-gebiedsontwikkeling in het GO! te identificeren, te categoriseren en al dan niet verder voor te bereiden en uit te voeren.

De Raad nam kennis van het operationele PPS-kader, een uniforme werkwijze voor PPS-gebiedsontwikkeling, van identificatie tot en met initiatie.

VERKIEZINGEN RAAD GO! 2018

Op 31 december 2018 kwam er een einde aan het mandaat van deze leden. Vier jaar lang hebben deze bestuurders zich met veel inzet geëngageerd om het GO! strategisch te sturen in zijn maatschappelijke rol als verstreker. Een overzicht hiervan is te vinden op <http://www.g-o.be/helemaal-go/verwezenlijkingen-van-de-raad-go-2015-2018/>

In oktober 2018 werden verkiezingen georganiseerd voor de samenstelling van de Raad vanaf 1 januari 2019. De te volgen kiesprocedure is geregeld via een besluit van de Vlaamse Regering, net als de rol van het kiesbureau en het verloop van de stem- en telverrichtingen.

De Raad bestaat uit vijftien leden. Tien leden worden rechtstreeks verkozen: vijf door ouders en gecoöpteerde leden van de schoolraden en vijf door directeurs en vertegenwoordigers van het personeel in de schoolraden. De overige leden worden aangewezen door Vlaamse universiteiten met een pedagogische faculteit (drie) en door de publiekrechtelijke hogescholen samen (twee). Na een publieke oproep tot kandidaten namen er 17 deel aan de verkiezing voor de eerste geleding en 15 aan de verkiezing voor de tweede geleding.

De verkiezingen zelf vonden plaats van 1 tot en met 15 oktober tijdens vergaderingen van de schoolraden. Directeurs van de centra voor leerlingenbegeleiding dienden rechtstreeks hun stem in bij het kiesbureau. De stembiljetten werden in afzonderlijke omslagen gestoken en bezorgd aan het kiesbureau. Op 3 december werden de brieven geopend en de stemmen geteld. Naast de tien verkozen leden werden ook vijf leden aangeduid door hogescholen en universiteiten.

Het mandaat van de Raadsleden gaat in op 1 januari 2019 en loopt tot 31 december 2022.

Vanaf 1 januari 2019 bestaat de Raad van het GO! uit de volgende leden:

Sofie Christiaens
Dennis Cluydts
Barbara De Groot
Paul De Knop
Luc De Man
Geert De Soete
Jim Deridder
Marianne Hintjens
Dimokritos Kavadias
Urbain Lavigne
Freddy Moreels
Linda Van Achter
Ann Van Driessche
Dieter Verhaest
Arlette Verkruyssen.

5. De positie van het GO! in het Vlaamse onderwijslandschap

Leerlingencijfers zijn een momentopname: ze wijzigen tijdens het schooljaar als gevolg van bijvoorbeeld de instapmomenten van kleuters of de doorverwijzing van leerlingen uit het gewoon onderwijs naar het buitengewoon onderwijs.

Het GO! heeft leerlingen in voltijds en deeltijds onderwijs, in het leerplichtonderwijs of in het onderwijs buiten de leerplicht, in verschillende onderwijsniveaus en onderwijsvormen. Ons marktaandeel is dus niet in één cijfer te vatten.

Globaal kunnen we wel stellen dat de schoolbevolking in het GO! nu al enkele jaren groeit en dat het GO! gestaag aan marktaandeel wint, wat erop wijst dat ouders en cursisten de kwaliteit van het onderwijs en de eigenheid van het pedagogisch project van het GO! positief evalueren.

Per 1 februari 2018 telt het GO! in totaal 208.475 leerlingen. In vergelijking met de februaritelling van 2017 is het aantal leerlingen gestegen, met 0,51% in het kleuteronderwijs en met 2,96% in het lager onderwijs. De geboortecijfers zijn al een viertal jaren aan het afnemen, waardoor de nataliteit in het kleuteronderwijs negatief is, en toch blijft het GO! ook daar vooruitgaan. In totaal noteren we 2.180 meer leerlingen in het basisonderwijs en 1.939 meer leerlingen (+ 2,37%) in het secundair onderwijs, ondanks de dalende nataliteitscijfers.

In de onthaalklassen voor anderstalige nieuwkomers (OKAN) van het GO! zitten 1.157 leerlingen. Hun aantal is met 145 leerlingen afgenomen.

Onderstaande tabel⁴ biedt een volledig overzicht op basis van de cijfers van 1 februari 2018, dus voor het schooljaar 2017-2018.

Onderwijs	Niveau	Instellingen	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018
Leerplichtonderwijs	Basisonderwijs - gewoon	391	97.928	102.123	105.697	107.880	110.060
	Basisonderwijs - buitengewoon	36	7.534	7.256	6.797	6.470	6.462
	Secundair onderwijs - gewoon	211	76.258	77.918	79.917	81.793	83.735
	Secundair onderwijs - buitengewoon	23	5.492	5.508	5.380	5.317	5.465
	Deeltijds beroepssecundair onderwijs	17	2.365	2.457	2.562	2.655	2.753
	Totaal	678	189.577	195.262	200.353	204.115	208.475
Onderwijs buiten leerplicht	Volwassenenonderwijs	28	117.071	117.083	116.413	117.175	121.076
	Deeltijds kunstonderwijs	15	12.327	12.577	12.725	12.946	13.236
	Totaal	43	129.398	129.660	129.138	130.121	134.312
Internaten*	Financierbare instellingen	35*	2.404	2.290	2.286	2.218	2.194
	Niet-gefinancierde instellingen	19	1.352	1.324	1.300	1.281	1.230
	Totaal	54	3.756	3.614	3.586	3.499	3.424

*31 internaten + 4 tehuizen

Bron: Statistisch Jaarboek departement Onderwijs

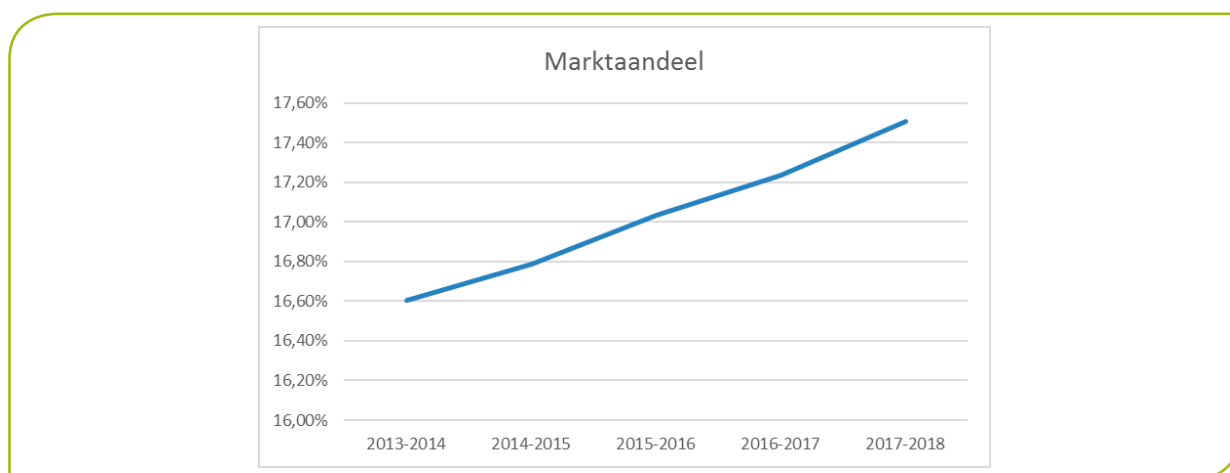
⁴ Inclusief OKAN- en Franstalige leerlingen

Leerplichtonderwijs

Algemeen

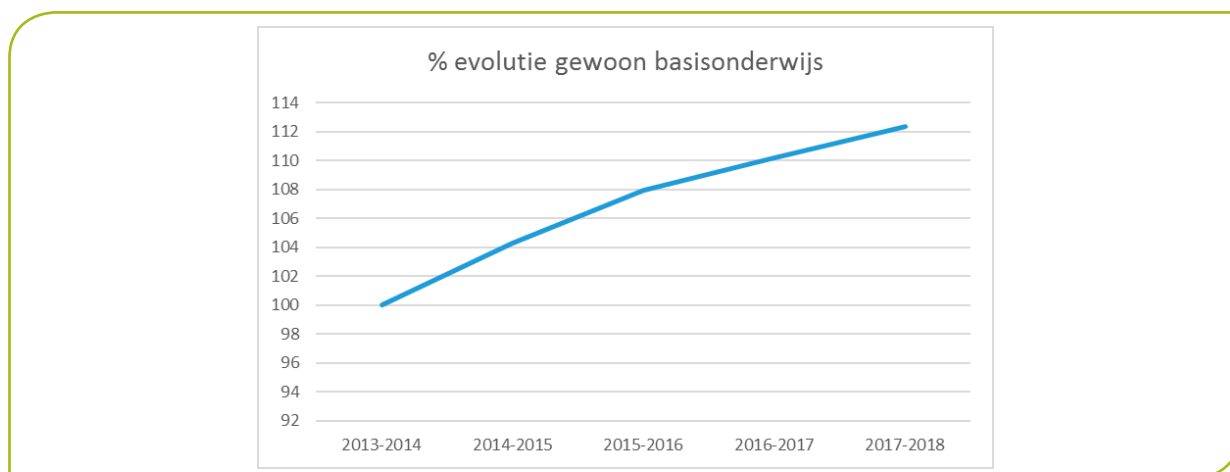
Bij de telling van februari 2018 (schooljaar 2017-2018) volgen 208.475 leerlingen les in het gewoon en buitengewoon leerplichtonderwijs van het GO!. Het GO! heeft hiermee een marktaandeel van 17,51%.

Bij de telling van februari 2017 waren er 204.115 leerlingen en bedroeg het marktaandeel 17,23%.

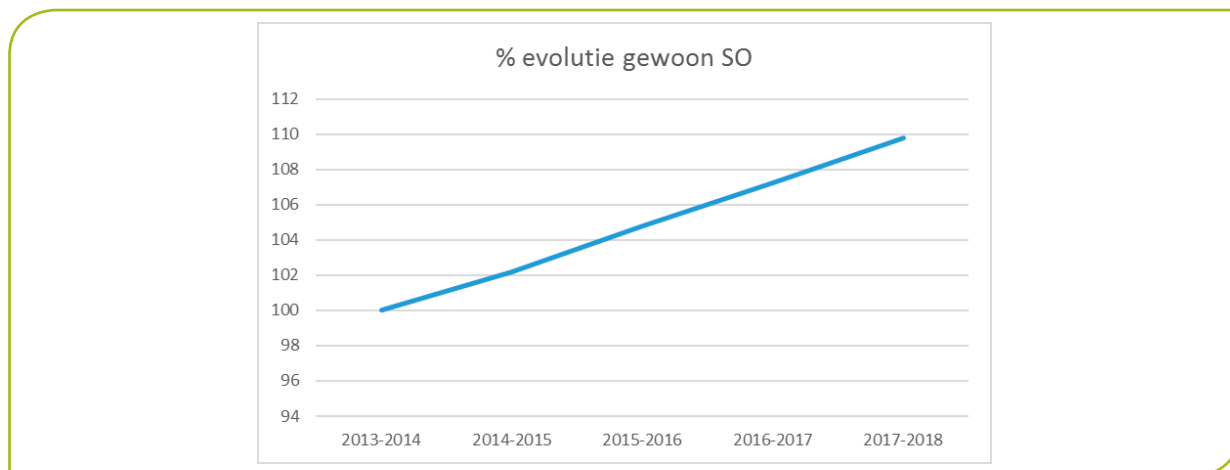
Gewoon basisonderwijs

Het gewoon basisonderwijs kent al jaren een gestage groei, zonder enige terugval.

Gewoon secundair onderwijs

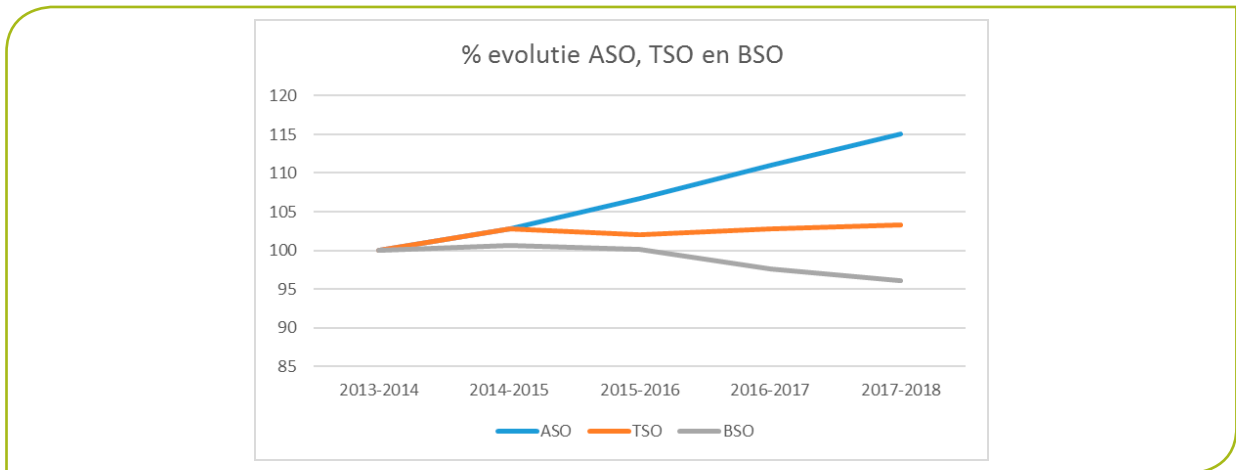
Het gewoon secundair onderwijs (inclusief HBO5) kent de laatste jaren een constante groei tot 83.735 leerlingen. Een stijging met 2,37% en een marktaandeel van 19,52%.

⁵ hoger beroepsonderwijs

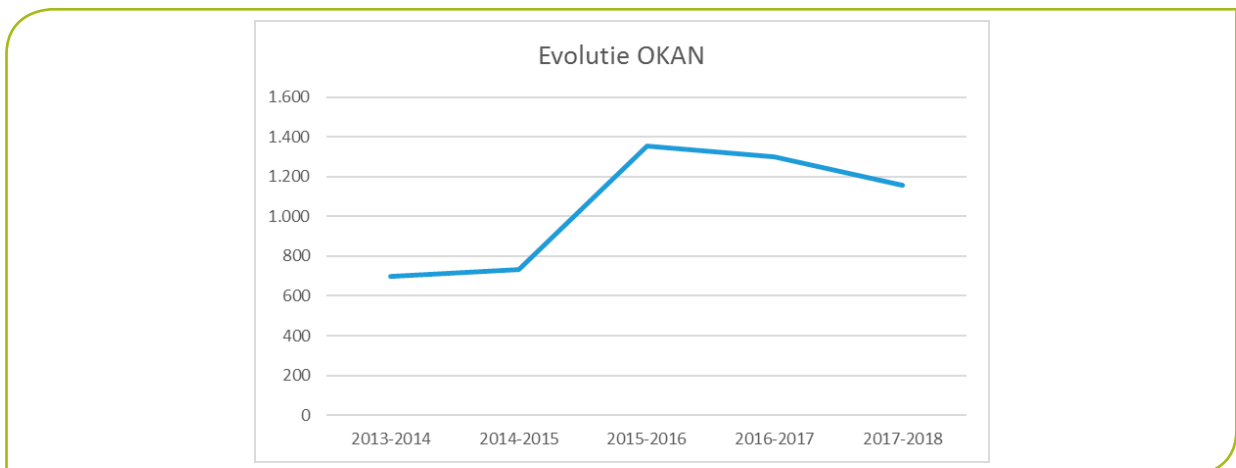
Cijfers per onderwijsvorm SO

	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018
OKAN	700	734	1.352	1.302	1.157
ASO	19.287	19.836	20.592	21.400	22.197
BSO	17.830	17.952	17.855	17.397	17.138
GSO	23.137	23.700	24.391	25.807	27.271
HBO	1.153	1.177	1.261	1.289	1.307
KSO	1.350	1.367	1.400	1.435	1.434
TSO	12.801	13.152	13.066	13.163	13.231
Eindtotaal	76.258	77.918	79.917	81.793	83.735

Het is duidelijk dat vooral ASO een stijgende lijn kent, er is een terugval in het BSO.

Cijfers OKAN

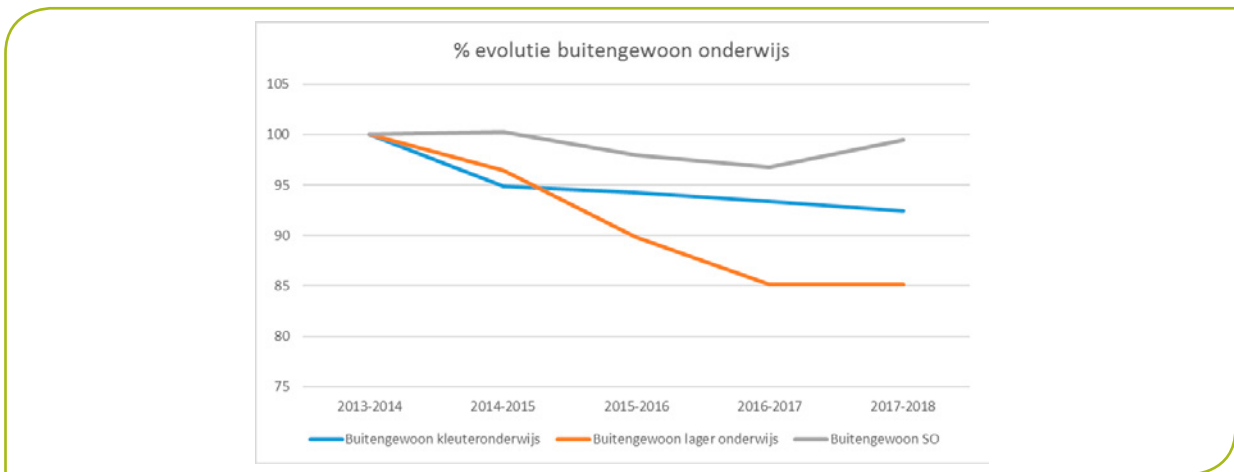
In het schooljaar 2015-2016 - door de vluchtelingenproblematiek - verdubbelde het aantal OKAN-leerlingen bijna. Het GO! had 618 OKAN-leerlingen meer dan in 2014-2015. In het schooljaar 2017-2018 daalt het aantal OKAN-leerlingen lichtjes.

Voor de OKAN-klassen heeft het GO! een marktaandeel van 25%, aanzienlijk meer dan zijn marktaandeel voor het secundair onderwijs. Het GO! levert hier een substantiële extra bijdrage in verhouding tot zijn leerlingenpopulatie.

Buitengewoon onderwijs

Zoals onderstaande tabel en grafiek illustreren, vertoont het buitengewoon basisonderwijs al een drietal jaren een dalende trend, die waarschijnlijk te verklaren is door onze inspanningen op het vlak van inclusie.

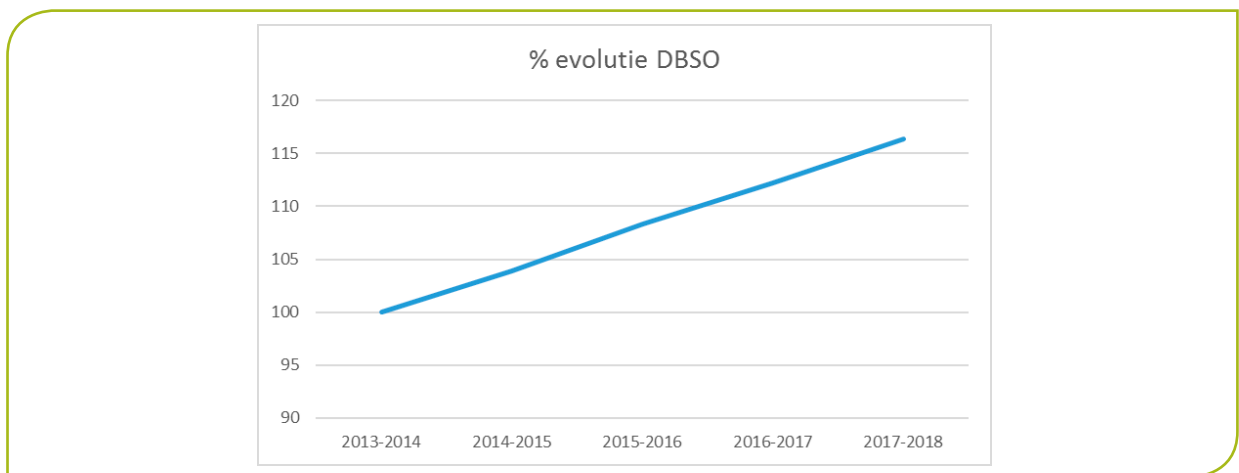
	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018
Buitengewoon kleuteronderwijs	647	614	610	604	598
Buitengewoon lager onderwijs	6.887	6.642	6.187	5.866	5.864
Buitengewoon SO	5.492	5.508	5.380	5.317	5.465
Totaal	13.026	12.764	12.177	11.787	11.927

Deeltijds beroepssecundair onderwijs (DBSO)

Een sterke procentuele toename vinden we het afgelopen jaar in het DBSO, maar gezien het beperkte aantal leerlingen is dit onderhevig aan grotere procentuele schommelingen. Op 1 februari 2018 waren er in het DBSO 2.753 leerlingen ingeschreven, 98 meer dan in het schooljaar 2016-2017.

2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018
2.365	2.457	2.562	2.655	2.753

Onderwijs buiten leerplicht

Het onderwijs buiten de leerplicht omvat het volwassenenonderwijs en het deeltijds kunstonderwijs. Onze analyse van de cijfers voor het deeltijds kunstonderwijs berust op de tellingen van 1 februari, uitgevoerd door het departement Onderwijs en gepubliceerd in het Statistisch Jaarboek. We vestigen er de aandacht op dat het hier enkel de financierbare cursisten betreft. Voor het volwassenenonderwijs geldt al enkele jaren de periode van 31 maart tot 1 april als referentieperiode.

Deeltijds kunstonderwijs (DKO)

Op 1 februari 2018 waren er 13.236 cursisten ingeschreven in de kunst- en muziekacademies van het GO!, een stijging met 2,24%. Het marktaandeel stijgt met 9 basispunten.

DKO (februari)	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018
cursisten	12.327	12.577	12.725	12.946	13.236
marktaandeel	7.03%	7.15%	7.16%	7.25%	7.34%

Volwassenenonderwijs (VO)

Op 1 februari 2018 waren er 121.076 cursisten ingeschreven in de centra voor volwassenenonderwijs van het GO!. Dit resulteert toch in een lichte stijging van het marktaandeel tot 34,28%.

VO	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018
cursisten	117.071	117.083	116.413	117.175	121.076
marktaandeel	32.23%	32.82%	33.61%	34.07%	34.28%

Internaten

Op 1 februari 2018 verbleven er in alle GO! internaten samen 2.194 financierbare internen. Zowel het aantal internen als het marktaandeel is licht gedaald tegenover het jaar daarvoor.

Internaten (februari)	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018
internen	2.404	2.290	2.286	2.218	2.194
marktaandeel	21.69%	21.40%	22.10%	22.00%	22.04%

Daarnaast zijn er 19 internaten in het buitengewoon onderwijs (niet-gefinancierde instellingen).

Internaten BuO (februari)	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018
internen	1.352	1.324	1.300	1.281	1.230

Internaten met permanente openstelling (IPO's)

De internaten met permanente openstelling bieden verblijf aan op schoolvrije dagen voor leerlingen die een indicatiestelling hebben voor de niet rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp. De IPO's zijn onderwijsinstellingen die deze opdracht uitvoeren in samenwerking met Welzijn. Hiervoor is een transitieperiode vastgelegd die eindigt op 31 augustus 2021.

Hun capaciteit ligt vast. Anders dan de voormalige opvangcentra hebben zij de opdracht om kinderen en jongeren maximaal terug naar hun context toe te leiden. Omdat de IPO's intensief inzetten op (context)begeleiding, maken de kinderen en jongeren nog zelden 365 dagen per jaar gebruik van dergelijke voorzieningen. Tijdens de weekends en vakanties fluctueert de bezetting heel sterk. Onderstaande tabel toont de gemiddelde bezetting per IPO voor het kalenderjaar 2018.

IPO	Capaciteit	Gemiddelde bezetting 2018
IPO Pottelberg - Kortrijk	30	100%
IPO Zonnebos - 's Gravenwezel	20	100%
IPO De Veerkracht - Lommel	30	100%
IPO De Link - Sint-Niklaas	20	100%
IPO Huis aan Zee - De Haan	70	94%
IPO De Steiger - Koksijde	40	100%
IPO Heemhotel - Neder-over-Heembeek	30	93%
IPO 24 Gavere	25	88%
TOTAAL	265	

De IPO's organiseren voor hun internen verblijf en begeleiding op schoolvrije dagen. Het verblijf op schooldagen wordt georganiseerd door de internaten van het buitengewoon onderwijs. Noch deze internaten, noch de IPO's genereren werkingsmiddelen vanuit Onderwijs. De werkingsmiddelen voor deze instellingen werden ingeschreven in onderwijsdecreet XX. Er is evenwel tegelijkertijd een bepaling ingeschreven die de Vlaamse overheid de ruimte biedt om deze middelen enkel toe te kennen als ze beschikbaar zijn.

De internaten van het buitengewoon onderwijs zijn voor hun werking afhankelijk van de werkingsmiddelen van de internaten van het gewoon onderwijs. Dat maakt dat het geheel van de internaten structureel te weinig werkingsmiddelen genereert.

De IPO's zijn voor hun werking aangewezen op middelen die voortkomen uit de solidariteit van alle scholengroepen. Deze middelen zijn in se bestemd voor het leerplichtonderwijs en worden op basis van een Raadsbeslissing aan de IPO's toegewezen volgens hun capaciteit. Daarbovenop krijgen de IPO's jaarlijks en voor de duurtijd van de transitie een bijkomende subsidiëring vanuit Welzijn.

Voor het verblijf op schoolvrije dagen georganiseerd door de IPO's en het verblijf op schooldagen georganiseerd door de internaten van het buitengewoon onderwijs heeft de overheid ook tijdens het schooljaar 2017-2018 geen werkingsmiddelen toegekend. Wij herinneren de overheid dan ook aan haar engagement uit 2009. Toen verbond ze zich ertoe om rechtsgrond te geven aan werkingsmiddelen voor de betrokken internaten.

Wij vragen dat hiervoor in de komende jaren in de eerste plaats al de vrijkomende middelen financiering kinderdagverblijven Scholengroep Brussel worden gebruikt. We dringen er ook op aan dat er nog extra budgetten worden vrijgemaakt om de jarenlange onderfinanciering op korte termijn recht te zetten.

6. Infrastructuur

Het GO! is eigenaar en beheerder van een zeer groot patrimonium om elke dag zijn onderwijsopdracht in waar te maken. Het afgelopen jaar werd de staat van het volledige patrimonium geregistreerd. Dit is een belangrijke mijlpaal om het infrastructuurbeleid met data te onderbouwen en in de verdere uitrol van het globale infrastructuurbeleidsplan. Dit beleidsplan versterkt de samenwerking en het verder professionaliseren van het GO! als patrimoniumbeheerder, over de drie bestuursniveaus heen. Het stelt ons in staat om met de weinige mensen en middelen het patrimonium zo goed mogelijk te beheren.

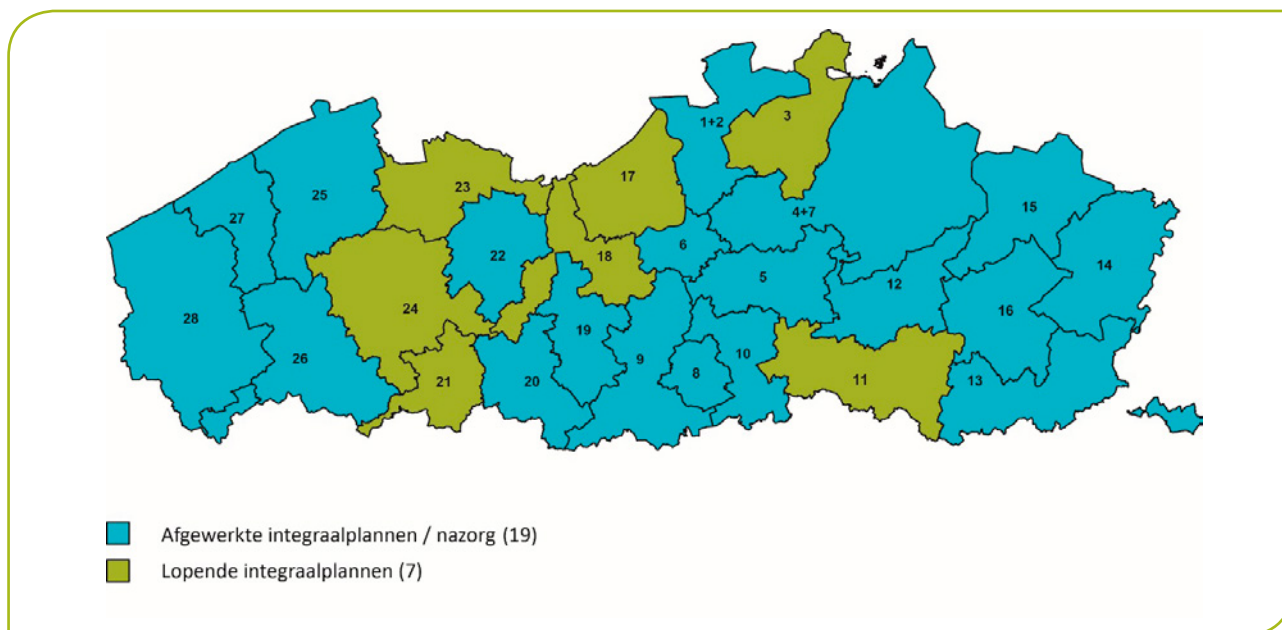
Infrastructuurbeleidsplan in uitrol

De grote uitdaging voor het GO! op het vlak van infrastructuur is de globale slechte staat van zijn scholen en hun omgeving, veroorzaakt door de jarenlange onderfinanciering. Met het globale infrastructuurbeleidsplan, dat eind 2016 door de Raad werd goedgekeurd, maakt het GO! er werk van om dit structurele probleem gedeeltelijk te verhelpen door zoveel mogelijk intern te verbeteren en professionaliseren. Het plan geeft richting en biedt duidelijkheid over aanpak, projecten, financiering, timing en verantwoordelijkheden van alle betrokkenen, om met schaarse mensen en middelen het patrimonium zo goed mogelijk te beheren. Zonder bijkomende financiering is een oplossing ten gronde echter niet mogelijk.

Het globale infrastructuurbeleidsplan vormt ook de kapstok voor de realisatie van de vijfde strategische doelstelling van het GO!: *Het GO! streeft naar inspirerende, innovatieve en kwaliteitsvolle scholen door middel van een strategisch bouwbeleid.*

Met de volledige realisatie van het project 'Monitoring vastgoedkenmerken' heeft het GO! veel vooruitgang geboekt in het inventariseren van het patrimonium. Via een zelf ontwikkelde methodiek brachten de scholengroepen de staat van vijf gebouwonderdelen, de leeftijd, de samenstelling, het gebruik en de typologie van alle gebouwen in kaart (zie hoofdstuk 'Speerpunten en strategische projecten').

Het project 'Integraalplannen' verloopt volgens planning. Tegen eind 2019 beschikken alle scholengroepen over een beleidsinstrument met een toekomstvisie op hun patrimonium en onderwijsaanbod.

Met de data uit het project 'Monitoring vastgoedkenmerken' en de output van de integraalplannen zal het GO! doordacht, objectief en strategisch kunnen kiezen welke projecten worden uitgevoerd. De administratie werkte bovendien een nieuwe planningsmethodiek uit, gebaseerd op objectieve criteria, en paste die voor het eerst toe om nieuwe bouwprojecten te selecteren.

Het FMIS werd verder uitgebouwd, zodat we het beleid en het patrimoniumbeheer met steeds meer data kunnen onderbouwen en de scholengroepen in hun infrastructuurwerking ondersteunen.

Het GO! patrimonium

Onze schoolgebouwen staan ten dienste van onze leerlingen, leerkrachten, medewerkers, cursisten en andere gebruikers die dagelijks het pedagogisch project van het GO! waarmaken. Infrastructuur is een middel om het PPGO! nog concreter en zichtbaarder te vertalen in onze scholen.

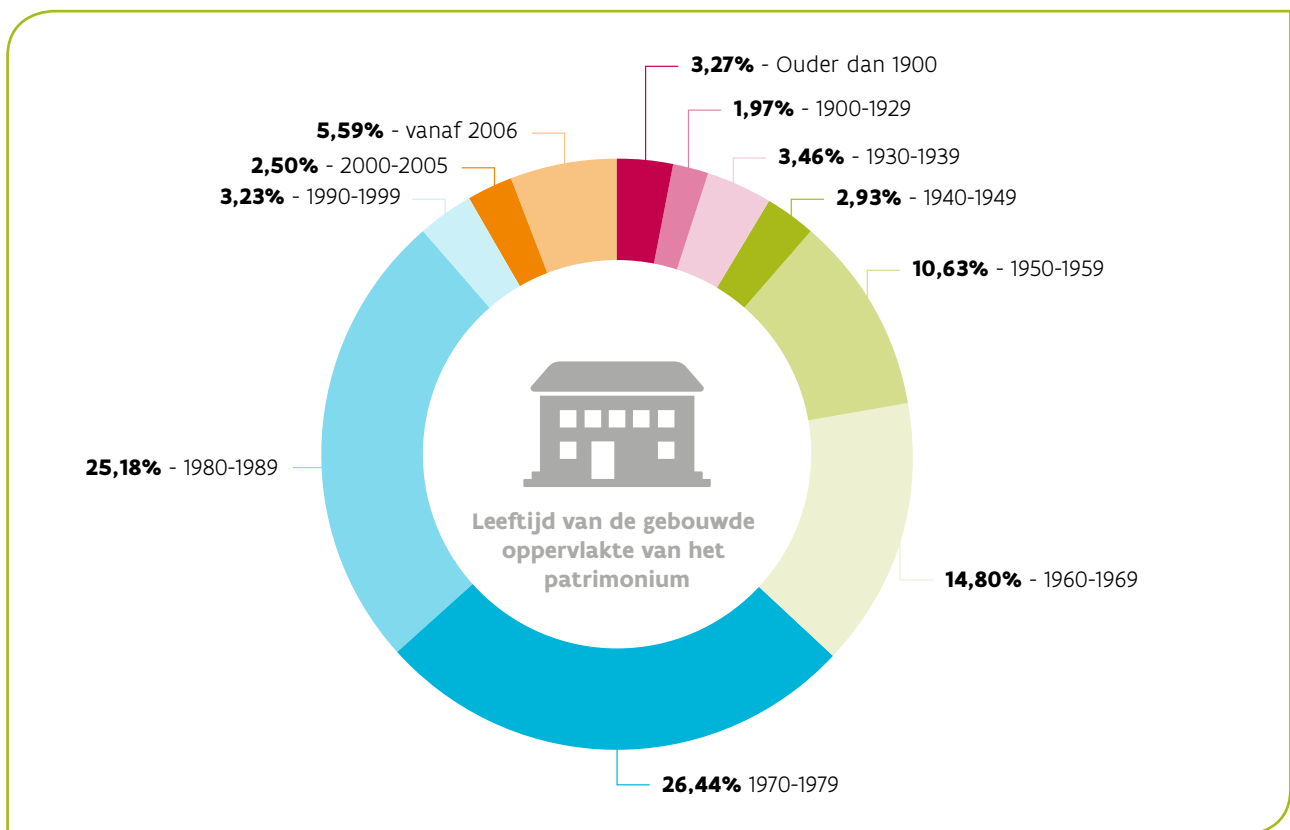
De zorg voor de omgeving waarin onze leerlingen en cursisten worden ondergebracht, is een gezamenlijke bevoegdheid van de Raad van het GO! en de scholengroepen, zoals bepaald in art. 36-3° van het **Bijzonder decreet betreffende het gemeenschapsonderwijs** van 14 juli 1998.

Voor de investeringen in schoolgebouwen beschikt het GO! over middelen uit de Vlaamse begroting en middelen die het zelf genereert uit het beheer en de verkoop van gebouwen en gronden. Het GO! beheert ongeveer 4 miljoen m² gebouwoppervlakte. In verhouding tot die omvang zijn de beschikbare middelen veel te beperkt. Deze structurele onderfinanciering, die al jaren aansleept, heeft tot gevolg dat een groot deel van de gebouwen van het GO! in slechte staat is. Bij 1/10 van de gebouwoppervlakte zijn het dak, het buitenschrijnwerk en het sanitair in een onaanvaardbare staat. Bij meer dan 30% van de gebouwoppervlakte is investering in dak, buitenschrijnwerk en sanitair dringend nodig. Met de uitrol van het globale infrastructuurbeleidsplan pakken we dit structurele probleem professioneel aan. Met de beschikbare middelen is het echter onmogelijk om de verdere aftakeling van het patrimonium een halt toe te roepen. Er is een heuse inhaalbeweging vanwege de overheid nodig om tot een aanvaardbare basiskwaliteit in al onze schoolgebouwen te komen.

Project in de kijker: GO! freinetschool De Pientere Piste Deurne

GO! freinetschool De Pientere Piste werd in 2011 opgestart in een tijdelijke unit wegens de grote capaciteitsdruk in het kleuter- en lager onderwijs in Antwerpen. Vandaag wordt de werking van deze school sterk belemmerd door deze modulaire structuur, die door een sterke groei van de school veel te klein geworden is. Het bouwproject, dat in opstartfase is, biedt dus unieke kansen voor een betere wisselwerking tussen de innovatieve schoolwerking en het gebouw.

Het ontwerp bevat open leef-, werk- en lesruimtes per leefgroep van 90 leerlingen met veel daglicht en bijzondere aandacht voor akoestiek en geluidsdemping. Lage scheidingswanden, waarin leermateriaal kan opgeborgen worden, verdelen de open ruimte in zones maar behouden het overzicht over de gehele leefruimte. Het ontwerp voorziet in voldoende bewegingsruimte en een moderne maar ook speelse en warme architectuur met natuurlijke en duurzame materialen.

Eigenschappen van het patrimonium

Het GO! patrimonium strekt zich uit over heel Vlaanderen en Brussel. Bovenstaande figuur toont de leeftijd van de gebouwde oppervlakte van het patrimonium. Hierin kun je een aantal bouwgolven waarnemen: 2/3 van de bebouwde oppervlakte is ouder dan 40 jaar, 1/3 is ouder dan 55 jaar. Voor een goed vastgoedbeheer wordt aangenomen dat een gebouw minstens om de vijftig jaar een grote investering vraagt, in de vorm van een grondige renovatie of vernieuwbouw. Met de huidige budgetten wordt er ongeveer om de tweehonderd jaar vervangen of grondig geïnvesteerd.

Gedeelde bevoegdheden met een sterke samenwerking

Krachtens het *Bijzonder decreet betreffende het gemeenschapsonderwijs* wordt het patrimonium van het GO! met een gedeelde bevoegdheid beheerd door de centrale diensten, de scholengroepen en de scholen. Dat vergt een sterke samenwerking tussen de drie bestuursniveaus. Bij alle projecten zijn onze scholengroepen en scholen nauw betrokken. Tijdens drie netwerkdagen voor de infrastructuurverantwoordelijken werd intensief gewerkt aan nauwere samenwerking tussen de centrale diensten en de scholengroepen, maar ook aan kennisuitwisseling tussen de scholengroepen onderling. Er werd sterk samengewerkt rond het project 'Monitoring vastgoedkenmerken' (zie eerder).

Middelen

Het GO! krijgt jaarlijks een budget vanuit de Vlaamse overheid. Als we rekening houden met het aantal leerlingen en met het principe dat een gebouw om de vijftig jaar vervangen wordt, en als we veronderstellen dat alle gebouwen in goede staat worden onderhouden, heeft het GO! jaarlijks minstens € 260 miljoen nodig om de gebouwen te vervangen en onderhouden.

Het GO! ontvangt jaarlijks veel minder middelen, met het gevolg dat het patrimonium gestaag en onherroepelijk aftakelt en aan waarde verliest. Als we rekening houden met de noodzakelijke inhaalbeweging om het patrimonium terug in een aanvaardbare staat te krijgen en met het stapsgewijs energieneutraal maken van het patrimonium tegen 2050, is er een verhoogde investering nodig van € 415 miljoen per jaar.

Budgettair zijn er middelen voor scholeninfrastructuur bij gekomen, naast de basisdotatie. Die bijkomende middelen zijn gekleurd (bv. voor extra capaciteit) of verbonden aan zeer specifieke formules (bv. DBFM). De jaarlijkse basisdotatie is al meer dan twintig jaar een vast bedrag. Twintig jaar lang werd het niet aangepast aan de verdrievoudigde bouwkosten of aan gewijzigde leerlingenaantallen en marktaandeel van de verschillende onderwijsverstrekkers. Dit budget wordt bovendien bepaald op basis van een aantal m² per leerling dat veel kleiner is dan het Normenbesluit⁶ bepaalt.

De jaarlijkse dotatie wordt opgesplitst volgens de bevoegdheden omschreven in het *Bijzonder decreet betreffende het gemeenschapsonderwijs*. Dit onderdeel van het jaarverslag betreft de middelen voor grote bouw- en renovatieprojecten die beheerd worden door de centrale diensten van het GO!

Het GO! ontvangt ook middelen vanuit de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) voor specifieke projecten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en genereert eigen middelen uit verkoop e.d. In het afgelopen jaar werden daarenboven middelen toegekend voor een specifiek doel, al dan niet vanuit een ander beleidsdomein.

Die versnippering van middelen maakt het moeilijk om een coherent beleid te voeren. Met de capaciteitsmiddelen worden projecten gerealiseerd in gemeenten waar volgens de capaciteitsmonitor over alle onderwijsverstrekkers heen te weinig stoeltjes beschikbaar zijn. In gemeenten waar er volgens de capaciteitsmonitor over alle onderwijsverstrekkers heen wel voldoende plaats is, maar waar het GO! leerlingen moet weigeren en dus de vrije keuze niet kan waarborgen, kan het GO! deze middelen niet gebruiken. Hieronder een overzicht van hoe de vastleggingsmiddelen reëel besteed werden:

Project in de kijker: GO! basisschool De Grasmus, Leuven

De site vormt een besloten groene enclave in het hartje van Leuven. De huidige gebouwen van de school zijn opgenomen in de Inventaris van het Bouwkundig Erfgoed. Het niveauverschil en de verouderde middenvleugel veroorzaakten een harde scheiding tussen de twee speelplaatsen.

Het project omvat de afbraak van de minder kwalitatieve middenvleugel en het optrekken van een nieuwe klasvleugel met overdekte speelplaats op deze locatie, zodat de school kan uitbreiden tot een volwaardige eenklasstructuur. De nieuwe overdekte centrale buitenruimte, die beide speelplaatsen met elkaar verbindt, fungeert als het hart van de school.

⁶ Besluit van de Vlaamse Regering van 5 oktober 2007 houdende vaststelling van de regels die de behoefte aan nieuwbouw of uitbreiding bepalen en van de fysische en financiële normen voor de schoolgebouwen, internaten en centra voor leerlingenbegeleiding.

€ vastleggingsmiddelen

Daarenboven investeerde het GO! de volgende bedragen:

€ investeringen

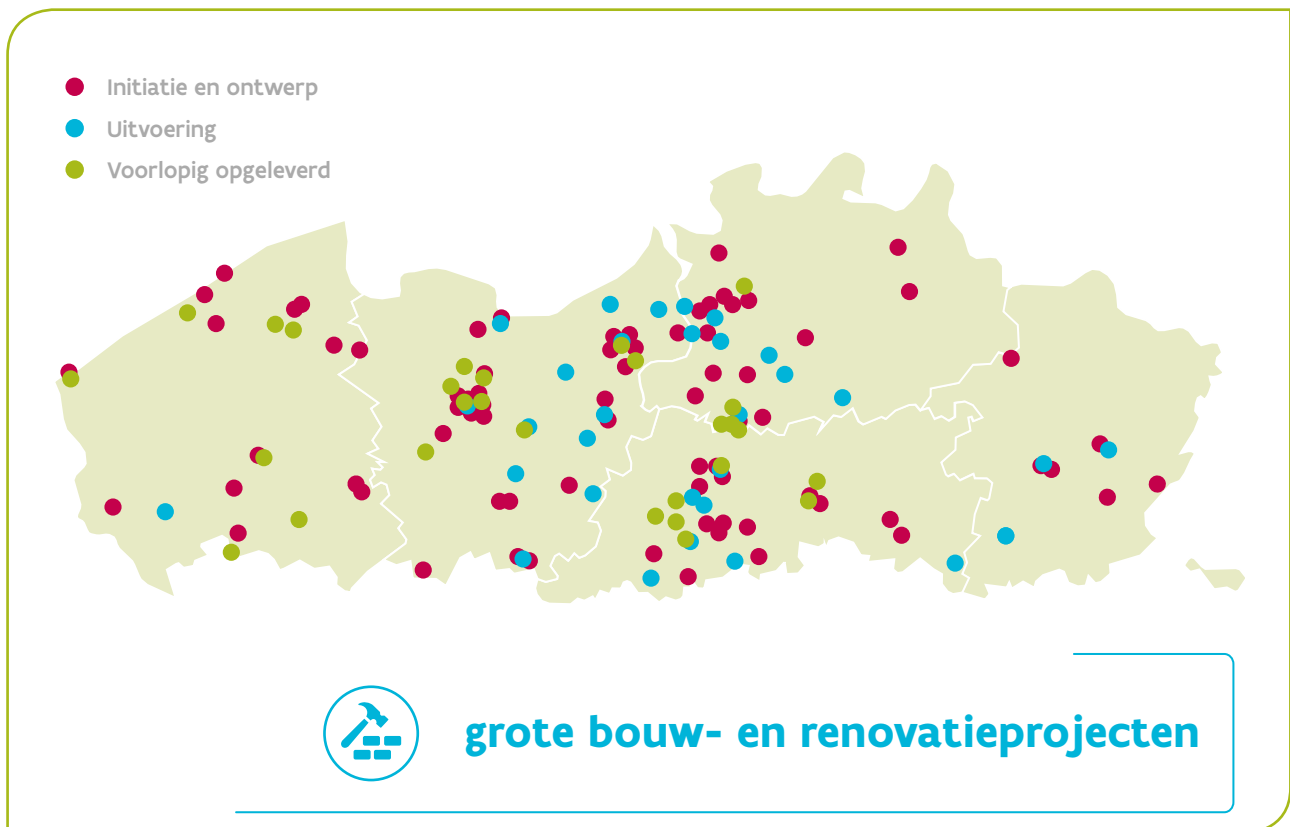
Realisaties en werking

Grote bouw- en renovatieprojecten

Om het patrimonium te vervangen, renoveren en uit te breiden, realiseert het GO! grote bouwprojecten met de dotatie van de overheid, met capaciteitsmiddelen en door eigen middelen te herinvesteren. Zo werden in het voorbije jaar veertien bouwprojecten in gebruik genomen, samen goed voor een investering van € 42,6 miljoen. Van dertien bouw- en renovatieprojecten werden de werken gestart, in totaal voor ongeveer € 39,5 miljoen aan bouw- en bijbehorende kosten. Het gaat om vier capaciteitsprojecten, acht projecten via de reguliere budgetten en één project gemengd: capaciteit, regulier budget en middelen van de Vlaamse Gemeenschapscommissie. Verder werd voor tien projecten de ontwerpfase opgestart. Het gaat om vijf capaciteitsprojecten en vijf projecten met de reguliere middelen. Voor zes van deze projecten werd een studieteam aangesteld om de plannen op te maken en voor de studie, waarna een aannemer zal worden aangesteld voor de bouwwerken. Voor de overige vier projecten werd een design build team aangesteld dat instaat voor zowel ontwerp als uitvoering van de bouwwerken.

Eind 2018 bevatte de nieuwbouwplanning 154 projecten, waarvan er 41 in de opstartfase waren, 42 in ontwerp en aanbesteding, 34 in uitvoering en 37 voorlopig opgeleverd.

⁷ Het GO! ontving meer middelen voor capaciteitsprojecten (€ 29,2 miljoen) als toevoeging aan de dotatie 2019, maar door verschuivingen in de projectportfoliomix werd de vastlegging van sommige projecten doorgeschoven naar 2019. Deze projecten zullen op de GIW-middelen worden vastgelegd.

Design-Build-Finance-Maintain (DBFM)

Scholen van Morgen

Het GO! heeft 36 projecten in de DBFM-formule onder de leiding van Scholen van Morgen, goed voor een bruto vloeroppervlakte van 115.500 m² schoolgebouwen. In de periode voor 2018 waren reeds 29 projecten in gebruik genomen.

In het voorbije jaar namen we één project in gebruik, namelijk een grondige renovatie van 11.000 m² in GO! atheneum Koekelberg. Eind 2018 was zo 99.000 m² in gebruik.

Selectie DBFM2

Het Decreet betreffende de alternatieve financiering van schoolinfrastructuur via projectspecifieke DBFM-overeenkomsten (2017) voorziet in € 36,5 miljoen beschikbaarheidsvergoeding om te investeren in schoolinfrastructuur, te realiseren via DBFM2. Voor het GO! betreft het 47.295 m² extra te ontwikkelen infrastructuur. In tegenstelling tot de DBFM-projecten via Scholen van Morgen heeft het GO! zelf de volledige verantwoordelijkheid over de procedure, het projectmanagement, de opvolging van het onderhoud, e.d. In dit programma worden veertien bouwprojecten uitgevoerd, verdeeld over twee clusters. In het voorbije jaar werd de eerste cluster van zeven projecten in de markt gezet (oproep tot kandidaten).

Project 'Naschools openstellen schoolsportinfrastructuur'

De Vlaamse regering lanceerde de tweede oproep voor een projectsubsidie voor het naschools openstellen van sportinfrastructuur. In het kader van deze tweede oproep kenden ministers Muyters (Sport) en Crevits (Onderwijs) in totaal € 11 miljoen toe aan 87 scholen om hun schoolsportinfrastructuur te verbeteren en ook buiten de schooluren ter beschikking te stellen van sportclubs en sportdiensten. Dankzij deze oproep ontvingen 33 GO! scholen € 5,6 miljoen extra middelen.

Energiebesparende projecten

Klimaatfonds

Er werden 38 projecten vastgelegd voor een bedrag van € 2,9 miljoen: acht projecten voor een beperkte stookplaatsrenovatie, dertien voor grondige stookplaatsrenovatie, dertien voor de isolatie van het dak of de zoldervloer, twee voor het vervangen van vensters en het isoleren van de gevels, één voor het inregelen van de stookplaats en één project voor het uitvoeren van REG-investeringen in GIW-projecten.

Zonneplan: fotovoltaïsche installaties

Een van de elf klimaatacties van Onderwijs behelst de energielening voor zonnepanelen op schooldaken. Het GO! voert deze projecten uit in samenwerking met het Vlaams EnergieBedrijf (VEB). In totaal kende het GO! een leningsbedrag van € 1,05 miljoen toe aan de scholengroepen, goed voor zonnepanelen op 21 schoolgebouwen met een vermogen van 856,63 kilowattpiek en een besparing van 559,06 ton CO₂ per jaar.

ESCO in kader van energiebesparing

Om energie te kunnen besparen en daartoe de noodzakelijke investeringen te kunnen doen, werkt het GO! aan het opzetten van een ESCO-contract met Energy Service Company, een bedrijf dat een specifiek type energiediensten levert. De samenwerking zal inhouden dat ESCO een energieproject in een gebouw uitvoert en die investering zelf financiert. Door de investering daalt het energieverbruik en de energiefactuur. Met een deel van de uitgespaarde middelen wordt vervolgens de nieuwe installatie afbetaald. Als de installatie afbetaald is, wordt het GO! volle eigenaar van de installatie en blijft men dus verder energie besparen en ook minder betalen.

🚩 Zonnelening – vastgelegde projecten in 2018

🚩 Vlaams Klimaatfonds – vastgelegde projecten in 2018

energiebesparende projecten

Het Europese energiebeleid gaat in de richting van een energieneutraal gebouwenpark (met bijna nul uitstoot in 2050). Het is daarom essentieel dat een ESCO-investeringsprogramma onderdeel is van een langetermijnaanpak van de betrokken gebouwen en zich niet beperkt tot quick wins, namelijk technische maatregelen met een korte terugverdientermijn. De terugverdieneffecten op korte termijn zijn net nodig om de investeringen op lange termijn te realiseren.

In het GO! lopen er momenteel twee ESCO-pilootprojecten, waarbij de scholengroepen en de centrale diensten samenwerken met het VEB. Het pilootproject in Scholengroep Limburg-Noord is in de opstartfase. Dat van Scholengroep Midden-Limburg loopt al langer. Daar werden de energieverbruiken al gedetailleerd geregistreerd en is in het afgelopen jaar de aanbesteding opgestart. Een derde pilootproject werd in Scholengroep Rivierenland opgestart.

Programma 'Basiskwaliteit'

Er is vanuit het GIW-budget en met inzet van een deel van middelen uit het Vlaams Klimaatfonds een bedrag tussen € 23,5 en € 28,5 miljoen uitgetrokken voor het eenmalige programma 'Basiskwaliteit', dat over verscheidene jaren uitgevoerd wordt.

Het programma heeft tot doel de basiskwaliteit - gedefinieerd als 'warm, droog, proper' - van schoolgebouwen te verbeteren via energetische totaalrenovaties van de vier generieke gebouwdelen: dak, gevel, buitenschrijnwerk en verwarming. Er werden acht projecten, goed voor 25.000 m², geselecteerd met de grootste energiebesparing en de minst goede kwaliteit van de buitenschil (dak, gevel, buitenschrijnwerk).

Capaciteit

Sinds 2010 heeft het GO! over heel Vlaanderen 6.521 bijkomende leerlingenplaatsen gecreëerd met de extra middelen waarin de Vlaamse regering speciaal daartoe voorzag. In 2018 kwamen er 642 extra stoeltjes naar het basisonderwijs en 200 naar het secundair onderwijs, goed voor een bedrag van € 8.354.341. De komende jaren zullen er nog 3.330 bijkomende plaatsen opgeleverd worden van lopende capaciteitsprojecten uit de capaciteitsronde 2015-2018.

Project in de kijker: GO! atheneum Zottegem

Door de aanhoudende groei van de schoolbevolking barst de campus van het GO! atheneum Zottegem zowat uit zijn voegen. Om extra ruimte te creëren, worden de oude paviljoenen en tijdelijke units van het lager onderwijs vervangen door een nieuwbouw van ca. 4.400 m², waarin zowel de volledige basisschool als het eerste jaar van het secundair onderwijs zullen ondergebracht worden.

Deze nieuwbouw past helemaal in een nieuwe pedagogische aanpak. Klassen maken plaats voor grotere ruimtes die gedeeld en gevarieerd leren in een flexibele en dynamische leeromgeving mogelijk maken. De architecten plannen in het gebouw onder meer een atrium, een didactische keuken, een theater en een turnzaal. Ook de buitenomgeving pakken ze grondig aan: er komt een speelstraat en een buitenklas.

Capaciteitsronde 2019-2021

In oktober besliste de Vlaamse regering om in 2019, 2020 en 2021 € 151 miljoen te investeren in extra schoolcapaciteit. Deze middelen werden verdeeld over 28 steden en gemeenten in Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De verdeling werd gebaseerd op de nieuwe capaciteitsmonitor schoolinfrastructuur 2018, opgesteld door de VUB en de KU Leuven. Daarin zijn de noden qua aanbod en stoeltjes over de netten heen geïnventariseerd tot 2024-2025. Achtentwintig steden en gemeenten kregen middelen voor capaciteitsuitbreiding in het secundair onderwijs. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Antwerpen, Gent en Dilbeek kregen ook middelen voor het basisonderwijs.

De steden en gemeenten organiseerden een lokale taskforce, waarin de toegewezen middelen op hun beurt verdeeld werden over de verschillende onderwijsverstrekkers, op basis van voorstellen voor bouwprojecten. De onderhandelingsfase in deze taskforces liep van 14 november 2018 tot 15 januari 2019. Het GO! nam met 19 scholengroepen actief deel aan 25 taskforces en werkte 29 kwaliteitsvolle projecten uit, goed voor 3.926 extra plaatsen.

De door de taskforces voorgestelde verdeling moet in 2019 door de Vlaamse regering bekrachtigd worden.

Samenwerking met andere partners

Om de GO! middelen te versterken en opportuniteiten te capteren, gaat het GO! samenwerkingsverbanden aan met partners, bijvoorbeeld om met gedeelde kosten een sporthal op te richten of om een PPS-project uit te voeren.

Het pilootproject 'PPS Hasselt' werd in de markt gezet. Er werden enkele locaties vermarkt om te kunnen zorgen voor onder andere een nieuwe topsportschool met sportvoorzieningen. Door dit via publiek-private samenwerking (PPS) te realiseren, ontvangt het GO! ook een bepaalde return van de ontwikkeling van de sites. De bouw van de topsportschool werd opgestart. De andere PPS-projecten werden vormgegeven.

De bouw van een sporthal in Ieper in cofinanciering met AG Vauban van de Stad Ieper werd opgestart. Tijdens de schooluren zal de sporthal uitsluitend ter beschikking staan van de school. Na de schooluren, tijdens weekends en vakanties zullen verschillende Ieperse sportclubs hier kunnen trainen.

Voor de realisatie van een nieuwbouw voor GO! basisschool 't Kasteeltje en de valorisatie van het kasteel Isque in Overijse werkt het GO! samen met Participatiemaatschappij Vlaanderen - Vlaamse Erfgoedkluis. Het betreft een noodzakelijke gebiedsontwikkeling via publiek-private samenwerking, zoals bepaald door het PPS-kader. Tegelijkertijd wordt vestigingsplaats 't Prieeltje (Jezus-Eik) geïntegreerd in de werking van 't Kasteeltje.

Inspecties door Monumentenwacht van de beschermde monumenten in het GO! patrimonium werden opgestart. Monumentenwacht zal elk jaar een deel van de GO! monumenten inspecteren en een onderhoudsplan opstellen, met de bedoeling dit in 2020 af te ronden.

Vastgoedtransacties

Om het ontoereikende budget voor nieuwbouw, renovatie en onderhoud van het GO! patrimonium aan te vullen, verkoopt het GO! gronden en gebouwen die niet langer voor onderwijs worden gebruikt. Een percentage van de verkoopprijs gaat rechtstreeks naar de betrokken scholengroep voor het onderhoud van hun gebouwen. In het afgelopen jaar werden gronden en panden verkocht ter waarde van € 19,6 miljoen. Onder de belangrijkste dossiers noteren we de verkoop van een aantal domeinen in Hasselt (gekoppeld aan het PPS-project waarin onder andere een topsportschool gebouwd wordt) en in Arendonk voor € 2 miljoen. Daarnaast sloot het GO! een 20-tal overeenkomsten in de vorm van zakelijke rechten, grondruil, erfpachten en opstalrechten.

Project in de kijker: GO! campus Alicebourg Lanaken

Op deze grote campus zijn GO! basisschool In De Engelse Hof, het GO! technisch atheneum, het GO! atheneum, een internaat en een centrum voor volwassenenonderwijs gehuisvest. De gebouwen en het gebruik op deze campus zijn zeer versnipperd. Er werd een masterplan met langetermijnvisie ontwikkeld; volgens dat plan zal de basisschool in een nieuw gebouw gehuisvest worden en wordt er een nieuw STEM-gebouw opgetrokken voor het technisch atheneum, met lokalen voor het centrum voor volwassenenonderwijs.

De nieuwe gebouwen worden los van elkaar geplaatst rond een nieuw aan te leggen centraal plein, met het oude charmante kasteel als het kloppende hart en onthaal van de campus. Een duidelijke groene gordel blijft behouden. Zo wordt een campus gecreëerd met een parkgevoel.

Net-brede projecten in het kader van patrimoniumbeheer

In de softwaretoepassing FMIS (Facilitair Management Informatie Systeem) wordt alle belangrijke facilitaire informatie van het GO! opgeslagen. Tegelijk ondersteunt deze databank de businessprocessen rond infrastructuur. Het enkele jaren geleden aangekochte systeem MyMCS wordt stapsgewijs geconfigureerd en in gebruik genomen.

Het grootste deel van het gebouwenpatrimonium is ingeladen met verdieplingsplannen in de Space module. Voor alle domeinen en scholengroepen werden overzichtsplannen gemaakt waarop de gebouwen zichtbaar zijn met de omgevingsdata uit het Grootschalig Referentie Bestand (GRB)⁸ en het kadaster (bv. Straten en waterwegen).

Het onderhoudsmeldingssysteem GO! fixit werd eenvormig gemaakt en wordt uitgerold naar de geïnteresseerde scholengroepen. De module Property management werd geconfigureerd en alle verhuurcontracten met een termijn van meer dan negen jaar werden ingeladen. Het FMIS zelf werd geüpgraded naar de meest recente versie.

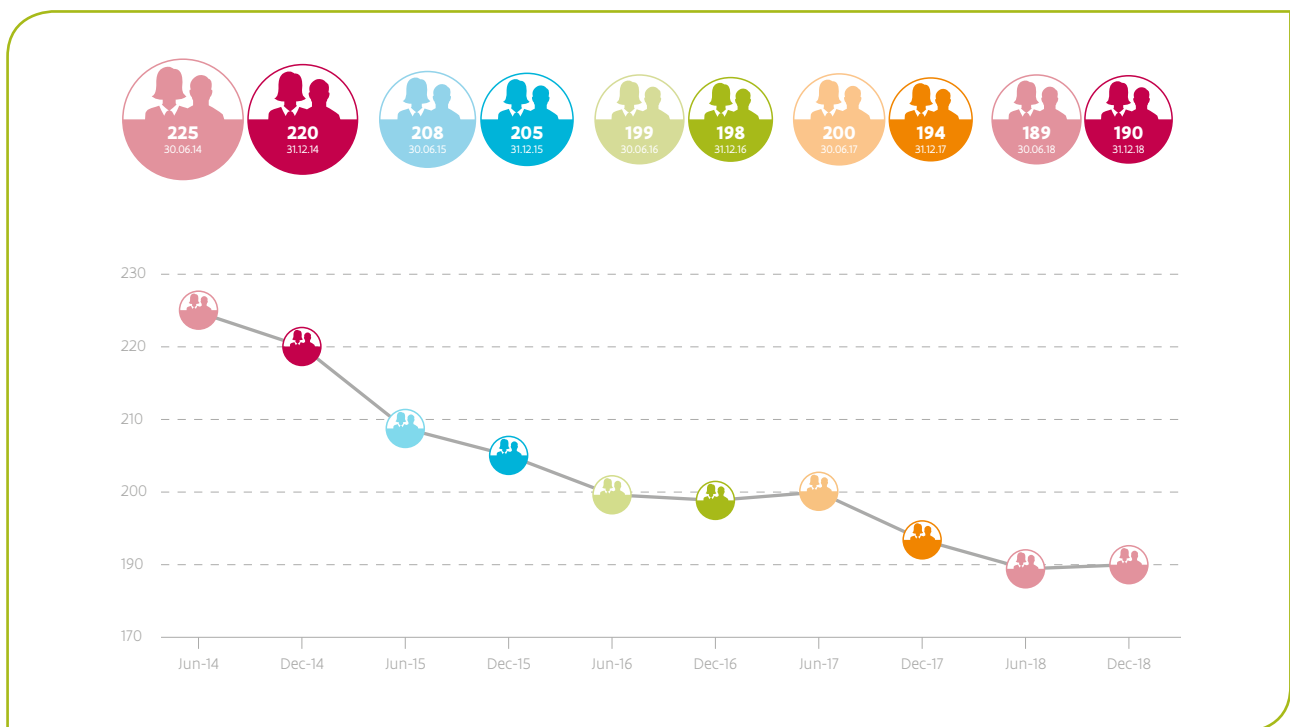

⁸ Het Grootschalig Referentie Bestand of Basiskaart Vlaanderen (GRB) is een gemeenschappelijk geografisch informatiesysteem dat dient als topografische referentie voor Vlaanderen. Elke gebruiker kan eigen gegevens hierop enten.

7. Personeelsbewegingen in de centrale administratieve diensten

Op 1 januari 2018 werkten er in de administratieve diensten van het GO! 152 vastbenoemde en 39 contractuele personeelsleden. Zeven personeelsleden gingen in het afgelopen jaar met pensioen, 12 personeelsleden verlieten het GO! om andere redenen. Er werden 15 nieuwe medewerkers in dienst genomen. Op 31 december 2018 sloten onze diensten het jaar af met 144 vastbenoemde en 46 contractuele personeelsleden. Onder invloed van de personeelsbesparingen treedt een geleidelijke verschuiving van statutaire naar contractuele tewerkstelling op.

Evolutie van het personeelsaantal

Bovenstaande figuur toont de evolutie sinds 30 juni 2014 (in koppen) van het aantal personeelsleden in de administratieve diensten van het GO!. Door de besparing in koppen die door de Vlaamse regering werd opgelegd, moest tegen het einde van de legislatuur een besparing van twee koppen gerealiseerd worden. Eind 2018 waren er al 35 koppen minder. Met het gevolg dat de kerntaken nog nauwelijks op een kwalitatief aanvaardbare wijze kunnen worden uitgevoerd.

Dit is een rechtstreeks gevolg van de € 1,457 miljoen aan personeelsbesparingen in enge zin (de besparing via de vergrijzingskosten niet meegerekend) en de besparing op werkingskosten die tijdens deze legislatuur aan het GO! worden opgelegd. Ook al had het GO! al een zware besparing tijdens de vorige legislatuur gerealiseerd, toch wordt onze instelling nu op een lineaire wijze mee gevat in een besparingsdoelstelling van de Vlaamse regering, waarvoor het voorzitterscollege⁹ uiteindelijk de methodiek heeft uitgetekend. Het GO! betreurt dit. Dit dubbele besparingsmechanisme (koppen en middelen) veroorzaakt een enorme discrepantie in de toepassing van beide criteria. Een dergelijk mechanisme is onzes inziens niet correct. Volgens de loonkosten berekend door het voorzitterscollege staat een besparing van twee koppen gelijk aan € 104.000 euro in plaats van € 1,457 miljoen. Het toont aan dat men het GO! de facto buiten deze besparingsdoelgroep had moeten houden. Bovendien komt het kwaliteitsvol uitvoeren van de kernopdracht hierdoor in het gedrang.

⁹ Het voorzitterscollege werd door de Vlaamse regering opgericht als adviserend en coördinerend orgaan. Elk beleidsdomein is hierin vertegenwoordigd met een leidend ambtenaar.

Actieplan Welzijn

Het actieplan Welzijn 2016-2018 werd verder uitgevoerd. Dit plan focust bij voorrang op acties rond leiderschap, samenwerken & teamwerking en communicatie & informatie. De waarden van het PPGO! lopen als een rode draad door alle acties.

Het leiderschapstraject kreeg in het voorbije jaar een vervolg. De teams kregen een divers aanbod van workshops om de samenwerking te versterken, de onderlinge communicatie te verbeteren, en zo meer. Het HR-team werkte een kader uit met de vijf bouwstenen voor teamwerking: de teamopdracht, de teamdoelen, de teamrollen, de afspraken en regels en de interpersoonlijke relaties.

Ook in het vormingsplan was er aandacht voor welzijn: informatie over stress en burn-out, een workshop rond het verhogen van veerkracht, mindfulness, e.d.

Verschillende actoren binnen het GO! nemen een rol op in verband met welzijn op het werk. Allen zijn ze lid van de stuurgroep Welzijn. Deze stuurgroep houdt rond welzijn de vinger aan de pols, komt geregeld samen en verricht jaarlijks een quickscan met de knipperlichtentool¹⁰.

De werkgroep GO!ed in je vel organiseert acties en activiteiten rond gezondheid, bewegen en psychosociaal welzijn op het werk.

HR-beleid

Ook in het HR-beleid wordt de focus gericht op de mens, de medewerker, de leidinggevende, de cultuur en de manier waarop we samen werken en samen leren. Het GO! wil een warme, positieve werkomgeving creëren waarin elke werknemer zich goed voelt, zowel lichamelijk (fit, energiek) als mentaal (gemotiveerd en enthousiast). Er gaat veel aandacht naar gezondheid, vitaliteit en duurzame inzetbaarheid.

Om dit streven naar gezonde en gemotiveerde medewerkers waar te maken, werd onder meer een positief aanwezigheidsbeleid uitgewerkt, gebaseerd op vier pijlers: Preventie, Contact & Ondersteuning, Controle & Re-integratie.

Vanuit een growth mindset werd een toekomstgericht prestatie management geïmplementeerd. De nadruk ligt op de permanente ontwikkeling van medewerkers, dialoog en wederzijdse feedback, resultaatgericht samenwerken en coachend leiderschap.

Het traject 'plaats- en tijdonafhankelijk werken', dat al loopt sinds 2014, werd voortgezet. In 2018 leverde dit 163 personeelsleden op die geregeld telewerken, 5.507 telewerkdagen en slechts 1,57% van het personeel dat nog opteert voor tijdsregistratie. In het voorbije jaar werd ook voor het schoonmaakpersoneel de registratieplicht in onderling overleg afgebouwd.

Uit de eerste resultaten van de personeelspeiling 2018 blijkt dat het HR-beleid en het actieplan Welzijn hun vruchten afwerpen: in vergelijking met de peiling van 2016 is de tevredenheid bij onze personeelsleden op bijna alle vlakken gestegen. Ook het percentage afwezigheden wegens ziekte daalt.

Een groot knelpunt is evenwel de steeds toenemende werkdruk en taakbelasting.

¹⁰ Of 'Knipperlichten Psychosociale Risico's', een tool ontwikkeld door de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg, die in alle ondernemingen kan gebruikt worden om psychosociale risico's te voorkomen.

8. Werkingsmiddelen

De scholengroepen ontvangen naast door de overheid gefinancierde personeelsomkadering (uren en punten) voor personeel ook werkingsmiddelen om onderwijs te organiseren. Ook de administratie en de pedagogische diensten ontvangen werkingsmiddelen om hun opdracht uit te voeren.

Scholengroepen

Bij de opstart van het GO! heeft de overheid middelen vrijgemaakt voor de overkoepelende ondersteunende administratie. En zoals bij de andere onderwijsverstrekkers zijn er middelen voor de scholen. De scholengroepen daarentegen ontvangen geen middelen om de scholen te ondersteunen in hun opdracht.

Sinds de dotatie werkingsmiddelen 2009 wordt rekening gehouden met de sociale achtergrond van de leerlingen in het gewoon onderwijs en ligt de lat gelijk voor de verschillende onderwijsverstrekkers. De middelen die de overheid toekent, worden op basis van door de Raad GO! vastgelegde criteria verdeeld over de scholengroepen, die ze op hun beurt, via een beslissing van hun raad van bestuur, verder over de scholen verdelen.

In de begroting van het departement Onderwijs en Vorming voor alle onderwijsverstrekkers samen werden deze bedragen opgenomen:

Werkingsmiddelen in € 1.000	Begrotings-aanpassing 2017	Begrotings-aanpassing 2018	Verschil	
Gewoon basisonderwijs	461.638	492.932	+31.294	+6,78%
Buitengewoon basisonderwijs	39.075	42.270	+3.195	+8,18%
Gewoon secundair onderwijs	416.068	421.850	+5.782	+1,39%
Buitengewoon secundair onderwijs	27.369	28.175	+806	+2,94%
Internaten	23.613	24.025	+412	+1,74%
Deeltijds kunstonderwijs	4.578	4.586	+8	+0,17%

De stijgingen zijn hoofdzakelijk te verklaren door de evolutie van het aantal leerlingen tussen 2016 en 2017. De leerlingencijfers van 2017 worden gebruikt om de dotatie van 2018 te bepalen. Daarbovenop voorzag de Vlaamse overheid voor 2018 ook eenmalig in extra gekleurde middelen ter ondersteuning van leerkrachten in de klas in het basisonderwijs (€ 8,3 miljoen voor het gewoon basisonderwijs en € 0,7 miljoen voor het buitengewoon basisonderwijs), die mee in bovenstaande bedragen zijn opgenomen.

De 'eenmalige' besparingen op werkingsmiddelen voor de dotatie 2015 (2,3% in het basisonderwijs en 4,5% in het secundair onderwijs) zijn ook op de dotatie 2018 toegepast. Dat betekent een verlies van € 6,25 miljoen. Daarenboven werden de werkingsmiddelen in 2018 voor het gewoon secundair onderwijs en het buitengewoon secundair onderwijs maar voor 60% geïndexeerd, waardoor het GO! € 0,82 miljoen minder kreeg.

Het GO! ontvangt de volgende bedragen (in euro) per leerling:

Dotatie werkingsmiddelen per leerling	2017	2018
Basisonderwijs	714,14	729,41
Buitengewoon basisonderwijs	1.284,03	1.339,43
Secundair onderwijs	1.015,24	1.030,43
Buitengewoon secundair onderwijs	1.289,11	1.312,03
Internaten	851,22	927,01
Deeltijds kunstonderwijs	129,15	127,85

Deeltijds kunstonderwijs

Het aantal leerlingen in het **deeltijds kunstonderwijs** van het GO! groeit constant aan. Door de bijkomende besparingen (vanaf 2015) bij de overheid is het bedrag dat het GO! per leerling krijgt, gedaald van € 166 in 2009 naar € 127,85 in 2018. De scholengroepen passen dit verschil in de feiten bij, maar dat gaat ten koste van andere onderwijsniveaus en -vormen.

Wij vragen dat het bedrag van de dotatie wordt opgetrokken naar de reële kostprijs van een leerling in het deeltijds kunstonderwijs en dat het wordt teruggezet op (minimaal, gezien het niet-indexeren) € 166 per leerling. Wij vragen ook dat het bedrag van de dotatie vervolgens mee evolueert met de groei van de schoolbevolking.

Wij blijven herhalen dat de Vlaamse overheid in de middelen hoort te voorzien die het GO! nodig heeft voor de organisatie van het deeltijds kunstonderwijs: uren, werkingsmiddelen, infrastructuur, leerlingenvervoer, regelgeving e.d. Academies moeten in staat zijn om autonoom en onafhankelijk van bijkomende middelenstromen te functioneren. Dat onafhankelijk zijn van bijkomende middelenstromen is voor het GO! een voorwaarde om op een eerlijke manier deeltijds kunstonderwijs te kunnen organiseren. Die onafhankelijkheid is ook absoluut noodzakelijk om te kunnen inspelen op de mogelijkheden die de nieuwe opleidingsstructuur biedt. Andere onderwijsverstrekkers kunnen op derdenmiddelen rekenen; in het gefinancierd onderwijs kunnen die extra middelen enkel van de Vlaamse overheid zelf komen.

Als niet voldaan wordt aan die onafhankelijkheidsvoorwaarde, wordt de grondwettelijke opdracht van het GO! zowel politiek als beleidsmatig miskend.

Geconsolideerde jaarrekening GO!

Elk jaar moet de Raad van het GO! voor 30 september zorgen voor een geconsolideerde jaarrekening over het voorgaande boekjaar. Dit jaarverslag wordt op een vroeger tijdstip opgemaakt, op een ogenblik dat de geconsolideerde jaarrekening voor het net over het voorgaande boekjaar nog niet door de Raad is goedgekeurd. Daarom worden de cijfers van 2017 besproken.

Een geconsolideerde jaarrekening moet een overzicht leveren van de resultaten van het gehele GO!, en brengt dus de cijfers van alle scholengroepen samen met de cijfers van de centrale diensten. De jaarrekeningen van de verschillende entiteiten worden wiskundig samengevoegd en om dubbel telling te vermijden worden onderlinge transacties en saldi geëlimineerd. Dit leidt tot positieve of negatieve consolidatieverschillen.

Eerst geven we de geconsolideerde jaarrekening van het gehele GO! en daarna die van de scholengroepen. De centrale diensten nemen immers een groot deel van het vermogen voor hun rekening en hun structuur is zo anders, dat het nuttig is ook de geconsolideerde jaarrekening van de scholengroepen zonder de centrale diensten voor te stellen.

Consolidatie van het gehele GO! is de integrale samenvoeging van jaarrekeningen en de eliminatie van onderlinge transacties en saldi van:

- 26 scholengroepen;
- GO! centrale diensten;
- SKOGO (Stichting Kinderopvang GO!).

Als kerncijfers kunnen we meegeven:

- balanstotaal: € 956 miljoen;
- resultaat van het boekjaar: positief resultaat van € 25,7 miljoen;
- overgedragen resultaat: tekort van € 241 miljoen;
- eigen vermogen: € 880 miljoen = 92% van totaal vermogen.

De verhouding van elke entiteit tot het balanstotaal is de laatste twee jaar zo goed als dezelfde gebleven: de centrale diensten nemen iets meer dan twee derde voor hun rekening (68,6%), de scholengroepen iets minder dan één derde (31,2%) en SKOGO slechts 0,2%.

Activa

in euro

ACTIVA	codes	Boekjaar	Vorig boekjaar	verschil	% verschil
VASTE ACTIVA	20/28	665.042.922	637.612.316	27.430.605	+4,30%
Immateriële vaste activa	21	277.275	229.805	47.470	+20,66%
Positieve consolidatieverschillen	-	0	0	0	-
Materiële vaste activa	22/27	664.697.966	637.339.758	27.358.209	+4,29%
Financiële vaste activa	28	67.680	42.754	24.926	+58,30%
VLOTTENDE ACTIVA	29/58	291.036.154	265.734.099	25.302.055	+9,52%
Vorderingen op meer dan één jaar	29	265.416	15.349	250.068	+1.629,23%
Voorraden en bestellingen in uitvoering	3	4.220.383	3.939.262	281.120	+7,14%
Vorderingen op ten hoogste één jaar	40/41	30.359.704	33.814.925	-3.455.221	-10,22%
Geldbeleggingen	50/54	106.168.035	83.298.000	22.870.035	+27,46%
Liquide middelen	55/58	142.912.901	136.911.653	6.001.247	+4,38%
Overlopende rekeningen	490/1	7.109.716	7.754.909	-645.193	-8,32%
TOTAAL ACTIVA	20/58	956.079.076	903.346.415	52.732.660	+5,84%

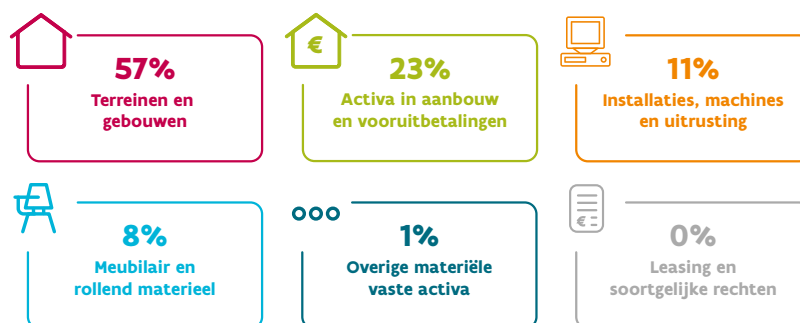
Vaste activa

- 80% gebouwen en terreinen (incl. in aanbouw);
- 11% installaties en machines (computers, keukens, e.d.);
- 8% meubilair en rollend materieel.

Er werd op netniveau financieel meer geïnvesteerd dan er werd afgeschreven of verkocht, maar heel wat activa hebben ondertussen een boekwaarde van 0 euro en die zouden ook vernieuwd moeten worden. De scholengroepen investeerden gemiddeld € 1,28 miljoen. Dit is aanzienlijk meer dan de afschrijvingen, die gemiddeld € 0,90 miljoen bedragen.

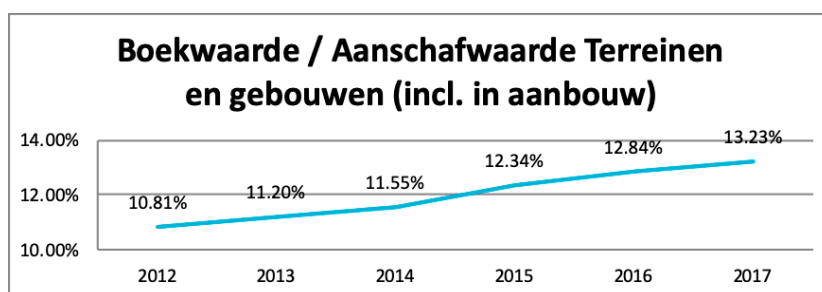
De materiële vaste activa zijn de grootste groep aan vast actief op netniveau, omdat het GO! een groot patrimonium heeft. De terreinen en gebouwen (incl. activa in aanbouw) vormen 80,5% van alle vaste activa in. De centrale diensten hebben € 42,5 miljoen geïnvesteerd in terreinen en gebouwen. Eind 2017 was er voor € 152,5 miljoen aankoopwaarde niet definitief opgeleverd.

€ Materiële vaste activa

Uit onderstaande grafiek blijkt dat het gebouwenpatrimonium trager vervangen wordt dan de huidige afschrijvingstermijn van 33 jaar. Bovendien is 90% van de GO! gebouwen al ouder dan 33 jaar, waardoor zij een boekwaarde van 0 euro hebben. De investeringen worden afgewogen tegenover de gebouwen die nu wel nog een boekwaarde hebben in onderstaande grafiek. Ook om die te vervangen beschikken we over onvoldoende middelen. De oudere gebouwen vervangen is helemaal onmogelijk.

Dit bedrag wordt mee bepaald door de middelen die het GO! van de overheid krijgt. De afgelopen jaren werd hiervoor niet voldoende geïnvesteerd, dus zou ook die achterstand in vervangende nieuwbouw of grondige renovatie, die almaar groter wordt, moeten worden weggewerkt. Het GO! kan zijn patrimonium dus niet voldoende vernieuwen. De staat en de waarde van het patrimonium dalen (zie hoofdstuk 'Infrastructuur').

Voor installaties, machines en uitrusting zijn er verschillen tussen de scholengroepen en de centrale diensten. Bij het GO! (op netniveau) is de boekwaarde hiervan in totaal met 4% gestegen, maar bij de centrale diensten is die met 18% gedaald, terwijl ze bij de scholengroepen met 5% gestegen is. Eind 2017 beschikken de centrale diensten voornamelijk over technische installaties (€ 1,2 miljoen) en computeruitrusting (€ 0,8 miljoen). De scholengroepen hebben meer installaties en uitrusting (€ 29,9 miljoen), technische installaties (€ 14,5 miljoen), computeruitrusting (€ 11,2 miljoen) en keukeninstallaties (€ 8,4 miljoen).

Het meeste meubilair en rollend materieel zit logischerwijze bij de scholengroepen (98,8%). De scholengroepen beschikken voornamelijk over schoolmeubilair (58%), bussen (21%) en kantoormeubilair (11%). De centrale diensten hebben vooral kantoormeubilair (97%).

Vanaf 2017 heeft de begeleidingscommissie Financiën¹¹ een nieuwe richtlijn uitgevaardigd om infrastructuurwerken die scholengroepen laten uitvoeren te activeren onder de rubriek 'Overige materiële vaste activa'. Daardoor is het bedrag van deze rubriek met € 7,2 miljoen toegenomen.

Flottende activa

Zowel bij de scholengroepen als bij de centrale diensten bestaat het vlottende actief vooral uit geldbeleggingen en liquide middelen. Bij de centrale diensten is het meeste geld belegd (83%), bij de scholengroepen staat het overwegend op bankrekeningen (77%). Er mogen enkel risicoloze beleggingen genomen worden.

De voorraden bestaan voornamelijk uit grondstoffen (46%), hulpstoffen (26%), brandstoffen voor verwarming (15%) en in mindere mate uit goederen en materiaal bestemd voor verkoop (7%), gereed product (5%) en goederen in bewerking (1%). De voorraad bij de centrale diensten is promotiemateriaal in de webwinkel.

De vorderingen op korte termijn zijn met 10,2% gedaald. Bij de scholengroepen bestaan de kortlopende vorderingen voor 72% uit leerlingenfacturen.

Passiva

in euro

PASSIVA	codes	Boekjaar	Vorig boekjaar	verschil	% verschil
EIGEN VERMOGEN	10/15	880.284.073	823.642.191	56.641.882	+6,88%
Kapitaal	10	671.987.161	671.987.161	0	+0,00%
Reserves	13	22.360	22.360	0	+0,00%
Negatieve consolidatieverschillen	-	54.371	185.663	-131.291	-70,71%
Overgedragen winst/verlies (+)/(-)	14	-240.783.910	-267.392.362	26.608.452	-9,95%
Kapitaalsubsidies	15	449.004.091	418.839.369	30.164.722	+7,20%
VOORZIENINGEN	16	1.122.327	1.198.044	-75.716	-6,32%
SCHULDEN	17/49	74.672.675	78.506.180	-3.833.505	-4,88%
Schulden op meer dan één jaar	17	154.258	67.132	87.126	+129,78%
Schulden op ten hoogste één jaar	42/48	55.592.058	59.502.094	-3.910.036	-6,57%
Overlopende rekeningen	492/3	18.926.360	18.936.955	-10.595	-0,06%
TOTAAL PASSIVA	10/49	956.079.076	903.346.415	52.732.660	+5,84%

¹¹ De begeleidingscommissie Financiën is opgericht krachtens het Besluit van de Vlaamse Regering betreffende een geïntegreerde economische boekhouding en budgettaire rapportering voor de scholengroepen en het centrale niveau van het gemeenschapsonderwijs van 6 juli 1999. Ze heeft de volgende taken:

- 1° richtlijnen uitvaardigen om de uniforme toepassing van de bedrijfseconomische boekhouding van de scholengroepen en het centrale niveau te waarborgen;
- 2° maatregelen van interne controle op de boekhoudkundige verrichtingen uitwerken;
- 3° toezicht op de toepassing van de maatregelen van interne controle.

Het eigen vermogen binnen de consolidatie is aanzienlijk gestegen met € 56,6 miljoen. Dat komt vooral omdat de kapitaalsubsidies toegenomen zijn met € 30,2 miljoen en het overgedragen resultaat met € 26,6 miljoen (levenredig opgesplitst in € 13,3 miljoen bij de centrale diensten en € 13,3 miljoen bij de scholengroepen).

Artikel 42 § 3 van het **Besluit van de Vlaamse Regering betreffende een geïntegreerde boekhouding** bepaalt dat de investeringsdotaties en soortgelijke voorinvesteringen in resultaat worden genomen op hetzelfde ritme als dat van de afschrijvingen waarvoor ze werden verkregen. Dit zijn de kapitaalsubsidies. De tegenpost van de investeringsdotatie is de rubriek 'Dotaties, subsidies, toelagen en soortgelijke' als onderdeel van het eigen vermogen.

Het kapitaal en de reserves blijven nagenoeg constant. Het kapitaal vertegenwoordigt het aanvangspatrimonium van het GO! voor € 566 miljoen in de boekhouding van de centrale diensten en voor € 106 miljoen bij de scholengroepen.

De centrale diensten slepen een overgedragen verlies met zich mee als gevolg van de geboekte afschrijvingen op het aanvangspatrimonium. Bij het starten van de boekhouding wou men een zicht hebben op de waarde van de gebouwen. Daarom werd een waarde en een afschrijving geboekt. Deze afschrijvingen werden in de resultatenrekening op een kostenrekening geboekt, waardoor een verlies werd geboekt. Dit verlies verminderde wel door het positieve resultaat van € 13,3 miljoen. De scholengroepen hebben hun overgedragen resultaat met 12,31% verhoogd tot € 121,2 miljoen.

De schulden tot slot zijn bij de centrale diensten gedaald, bij de scholengroepen zijn ze stabiel gebleven.

Resultatenrekening

in euro

Resultatenrekening	codes	Boekjaar	Vorig boekjaar	verschil	% verschil
Operationele opbrengsten	70/74	414.598.077	404.424.040	10.174.037	+2,52%
Operationele kosten	60/64	392.995.324	398.613.038	-5.617.714	-1,41%
Operationeel resultaat (+)/(-)	-	21.602.752	5.811.001	15.791.751	+271,76%
Financiële opbrengsten	75	222.392	508.430	-286.038	-56,26%
Financiële kosten	65	147.522	284.674	-137.151	-48,18%
Financieel resultaat (+)/(-)	-	74.870	223.756	-148.886	-66,54%
Uitzonderlijke opbrengsten	76	6.845.404	12.467.993	-5.622.589	-45,10%
Uitzonderlijke kosten	66	2.832.397	1.753.815	1.078.582	+61,50%
Uitzonderlijk resultaat (+)/(-)	-	4.013.007	10.714.178	-6.701.171	-62,54%
GECONSOLIDEERD(E) WINST/VERLIES (+)/(-)	-	25.690.630	16.748.935	8.941.695	+53,39%

Het geconsolideerde resultaat van het boekjaar 2017 is een positief resultaat van € 25,7 miljoen tegenover een positief resultaat van € 16,7 miljoen in 2016. Dit is het gevolg van een positief operationeel resultaat van € 21,6 miljoen, een financieel resultaat van € 0,07 miljoen en ten slotte een uitzonderlijk resultaat van € 4,0 miljoen.

Operationeel resultaat

In 2017 bedraagt het operationele werkingsresultaat € 21,6 miljoen, wat € 15,8 miljoen meer is dan in 2016. In vergelijking met 2016 zijn de opbrengsten met € 10,2 miljoen gestegen, terwijl de kosten met € 5,6 miljoen gedaald zijn. Deze daling is echter het gevolg van de eerder vermelde richtlijn uitgevaardigd door de begeleidingscommissie Financiën (zie 'Vlottende activa').

73,9% van de werkingsopbrengsten komt uit dotaties, toelagen en subsidies, 6,5% uit omzet van voornamelijk schoolmaaltijden en 19,6% uit andere operationele opbrengsten. De werkingskosten bestaan voor 48,4% uit de aankoop van diensten en diverse goederen, 32,1% uit loonkosten, 12,2% uit afschrijvingen en 5,8% uit verkoopkosten. Het financiële resultaat van 2017 is met € 0,15 miljoen gedaald tot € 0,07 miljoen, voornamelijk omdat de intrestvoeten op bankrekeningen en beleggingen nog altijd zeer laag blijven, terwijl de financiële kosten alsmear toenemen.

Het uitzonderlijke resultaat is ten slotte voornamelijk het gevolg van de meer- of minderwaarde op de verkoop van vaste activa.

Jaarrekening centrale diensten

Voor de centrale diensten bespreken we de jaarrekening 2018. Conform het Rekendecreet bestaat de rapportage uit een 'bedrijfseconomisch luik' en een 'begrotingsluik'. Dit gaat over de cijfers van de administratie en de pedagogische diensten. De centrale administratie moet zowel een bedrijfseconomische als een budgettaire boekhouding voeren, met een belangrijke focus op het budgettaire, aangezien zij als overheidsorgaan wordt beoordeeld op basis van deze uitvoeringen en begrotingen. In wat volgt wordt het bedrijfseconomische resultaat besproken.

De Raad heeft de jaarrekening 2018 goedgekeurd op 22 maart 2019.

Balans Activa

BALANS NA WINSTVERDELING	Toel.	codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
Oprichtingskosten		20	-	-
VASTE ACTIVA		21/28	572.166.540,54	537.570.290,64
Immateriële vaste activa	6.2	21	4.777,41	5.220,43
Materiële vaste activa	6.3	22/27	572.161.763,13	535.365.070,21
Terreinen en gebouwen		22	395.441.544,15	379.737.925,60
Installaties, machines en uitrusting		23	1.841.006,93	2.462.890,29
Meubilair en rollend materieel		24	564.198,78	629.927,38
Leasing en soortgelijke rechten		25	-	-
Overige materiële vaste activa		26	-	-
Activa in aanbouw en vooruitbetalingen		27	174.315.013,27	152.537.326,94
Financiële vaste activa	6.4/5	28	-	2.200.000,00
Verbonden ondernemingen		280/1	-	2.200.000,00
Deelnemingen		280	-	2.200.000,00

BALANS NA WINSTVERDELING	Toel.	codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
VLOTTENDE ACTIVA		29/58	141.925.413,19	121.342.012,04
Vorderingen op meer dan één jaar		29	14.000.000,00	-
Handelsvorderingen		290	14.000.000,00	-
Overige vorderingen		291	-	-
Vorraden en bestellingen in uitvoering		3	25.941,75	58.133,75
Vorraden		30/36	25.941,75	58.133,75
Grond- en hulpstoffen		30/31	-	-
Goederen in bewerking		32	-	-
Gereed product		33	-	-
Handelsgoederen		34	25.941,75	58.133,75
Onroerende goederen bestemd voor		35	-	-
Vooruitbetalingen		36	-	-
Bestellingen in uitvoering		37	-	-
Vorderingen op ten hoogste één jaar		40/41	6.161.587,35	10.268.911,06
Handelsvorderingen	6.6	40	6.104.497,62	10.209.294,94
Overige vorderingen		41	57.089,73	59.616,12
Geldbeleggingen	6.6	50/53	112.263.272,40	100.400.131,16
Eigen aandelen		50	-	-
Overige vorderingen		51/53	112.263.272,40	100.400.131,16
Liquide middelen		54/58	6.552.898,12	9.701.077,30
Overlopende rekeningen	6.6	490/1	2.921.713,57	913.758,77
TOTAAL DER ACTIVA		20/58	714.091.953,73	658.912.302,68

Vaste activa

De **vaste activa** zijn de bezittingen die er voor langere tijd zijn, zoals gebouwen, machines en meubilair. Ten opzichte van vorig boekjaar zijn ze met € 34,60 miljoen gestegen. Dit komt voornamelijk omdat de waarde van terreinen en gebouwen¹² van € 532 miljoen naar € 570 miljoen gestegen is.

Er zijn geen immateriële vaste activa aangekocht en de afschrijvingskosten bedragen € 443. Het gaat om weinig tastbare bezittingen; binnen het GO! gaat het hoofdzakelijk om licenties en certificaten voor o.a. tekenprogramma's, beveiligingsprogramma's, apps en zo meer.

Er is voor € 61,7 miljoen geïnvesteerd in terreinen en gebouwen, terwijl de afschrijvingskosten € 22,35 miljoen bedragen. Wanneer een gebouw ouder is dan 33 jaar, wordt er niet meer op afgeschreven, en dat is het geval voor 90% van de GO! gebouwen.

¹² MAR rekening 22 Terreinen en gebouwen + MAR rekening 27 Activa in aanbouw

Bij de verkoop van vaste activa, zoals gronden en gebouwen, en buitengebruikstellingen na de afbraak van een gebouw worden zowel de oorspronkelijke aanschaffingswaarde als de geboekte afschrijvingen uit de boekhouding gehaald. Er is het afgelopen jaar voor € 40,66 miljoen aan historische aanschaffingswaarde en voor € 39,33 miljoen aan geboekte afschrijvingen uit de boekhouding gehaald. Het betreft drie percelen grond en twaalf bestaande gebouwen die werden verkocht. Daarnaast werden vier percelen grond onteigend. Enkele onroerende goederen hadden nog een boekwaarde van in totaal € 1,33 miljoen. De gerealiseerde meerwaarden, d.i. het verschil tussen de verkoopopbrengsten en de netto boekwaarden, bedragen € 18,29 miljoen.

De installaties en machines hebben een netto boekwaarde van € 1,84 miljoen. Dit is een daling met € 621.883 ten opzichte van 2017 door aankopen ten bedrage van € 99.938 (voornamelijk computeruitrusting) en afschrijvingen voor € 721.822. De netto boekwaarde van het meubilair en rollend materieel is door aankopen van € 9.928 en afschrijvingen van € 75.657 gedaald tot € 564.000.

Rubriek 28 'Financiële vaste activa' dient voor de registratie van de deelname van het GO! in de private Stichting Kinderopvang Gemeenschapsonderwijs (SKOGO), die werd opgericht om de instroom van leerlingen in het GO! te bevorderen. In het voorbije jaar werd de stichting ontbonden. Het bedrag waarmee het GO! had deelgenomen (€ 2,20 miljoen) werd volledig terugbetaald.

Flottende activa

De **vlottende activa** zijn de bezittingen die relatief snel in geld kunnen worden omgezet. Ten opzichte van vorig boekjaar zijn ze met € 20,58 miljoen toegenomen. De voornaamste wijzigingen doen zich voor bij de handelsvorderingen en geldbeleggingen.

Eind 2018 bedragen de openstaande werkingsvorderingen € 20,16 miljoen: een toename met € 9,89 miljoen ten opzichte van 2017.

Op 31 december had het GO! voor € 112,26 miljoen belegd in waardepapieren (zowel effecten als termijndeposito), een stijging met € 11,86 miljoen ten opzichte van 2017. Wegens een overaanbod aan liquide middelen op de financiële markten konden in het voorbije jaar niet steeds alle liquiditeitsoverschotten (her)belegd worden in vastrentende effecten. Daarom werd een gedeelte op een termijndeposito geplaatst. De liquide middelen, inclusief kassen, vertoonden einde 2018 een saldo van € 6,55 miljoen. Dit is een daling met € 3,15 miljoen ten opzichte van 2017. De netto toename in liquiditeiten bedraagt bijgevolg € 8,72 miljoen. Vermits het GO! enkel mag beleggen in door de overheid gewaarborgde papieren, en het aanbod hierin daalt, kunnen niet alle vrijgekomen middelen belegd worden.

Het saldo van de overlopende rekeningen bedraagt € 2,92 miljoen. Dit saldo slaat onder meer op kosten die de jaargrenzen overstijgen en dus deels betrekking hebben op 2019 en later. Daarnaast omvat dit saldo € 2,00 miljoen betreffende de verkoop van een onroerend goed, dat eind 2018 was verkocht maar waarvoor de vordering niet tijdig meer kon worden geboekt.

Balans Passiva

	Toel.	codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
EIGEN VERMOGEN		10/1	667.905.445,10	644.412.608,37
Kapitaal	6.7	10	566.402.078,90	566.402.078,90
Geplaatst kapitaal		100	566.402.078,90	566.402.078,90
Niet-opgevraagd kapitaal		101	-	-
Uitgiftepremies		11	-	-
Herwaarderingsmeerwaarden		12	-	-
Reserves / Bestemde Fondsen (*)		13	-	-
Wettelijke reserve		130	-	-
Onbeschikbare reserves		131	-	-
Belastingvrije reserves		132	-	-
Beschikbare reserves		133	-	-
Bestemde Fondsen (*)	6.7	134	-	-
Overgedragen positief (negatief) resultaat		14	-345.473.246,05	-361.948.435,54
Kapitaalsubsidies	6.8	15	446.976.612,25	439.958.965,01
Voorschot aan vennoten op verdeling van het netto-actief		19	-	-
VOORZIENINGEN EN UITGESTELDE BELASTINGEN		16	395.331,00	395.331,00
Voorzieningen voor risico's en kosten	6.8	160/	395.331,00	395.331,00
Verplichtingen		160	-	-
Fiscale lasten		161	-	-
Onderhoudswerken		162	-	-
Milieuverplichtingen		163	-	-
VII)		5	395.331,00	395.331,00
Uitgestelde belastingen	6.8	168	-	-

	Toel.	codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
SCHULDEN		17/4	45.791.177,63	14.104.363,31
Schulden op meer dan één jaar	6.9	17	140.406,41	152.405,76
Financiële schulden		4	-	-
Achtergestelde leningen		170	-	-
Niet-achtergestelde		171	-	-
...Schulden		172	-	-
Kredietinstellingen		173	-	-
Overige leningen		174	-	-
Handelsschulden		175	-	-
Ontvangen vooruitbetalingen op bestellingen		176	-	-
Overige schulden		9	140.406,41	152.405,76
Schulden op ten hoogste één jaar	6.9	42/4	45.116.693,64	13.401.659,97
Schulden op meer dan één jaar die binnen het jaar vervallen	6.9	42	-	-
Financiële schulden		43	25.626.685,39	4.218.362,14
Kredietinstellingen		8	25.626.685,39	4.218.362,14
Overige leningen		439	-	-
Handelsschulden	6.8	44	16.417.855,56	6.222.778,49
Ontvangen vooruitbetalingen op bestellingen		46	-	-
Belastingen, bezoldigingen en sociale lasten	6.9	45	3.065.972,6	2.954.339,34
Belastingen		3	240.876,99	223.401,21
Bezoldigingen en sociale lasten		9	2.825.095,70	2.730.938,10
Overige schulden	6.9	8	6.180,00	6.180,00
Overlopende rekeningen	6.9	492/	534.077,58	550.297,58
TOTAAL DER PASSIVA		10/4	714.091.953,73	658.912.302,68

Het eigen vermogen is wat overblijft nadat alle bezittingen zijn verkocht aan boekwaarde en de resterende schulden zijn afgelost. Het GO! sluit het boekjaar 2018 af met een positief resultaat van € 16,48 miljoen. Het overgedragen netto verlies bedraagt dan € 345,47 miljoen.

Het saldo van de schulden op meer dan één jaar bedraagt € 140.406 en bestaat uit voorschotten op EU-subsidies voor vier Europese projecten die in 2016 en later zijn opgestart, maar waarvoor nog geen uitgaven zijn gedaan. Het bedrag van de ontvangen voorschotten werd als op te nemen lening geboekt, om te voldoen aan de budgetneutraliteit voor de verwerking van EU-subsidies.

De handelsschulden op ten hoogste één jaar bedragen € 16,42 miljoen en zijn met € 10,20 miljoen toegenomen ten opzichte van 2017. De leveranciersschulden vloeien voort uit de dagelijkse registratie van aankoopfacturen van zowel private als openbare crediteuren. Per einde van het boekjaar 2018 bedraagt deze schuld € 10,90 miljoen. Het merendeel ervan is

schuld aan private schuldeisers. De berekening van de provisie 'Te ontvangen facturen' ontstaat vanuit de openstaande bestellingen waarvoor eind 2018 de prestaties of diensten geleverd zijn maar nog niet gefactureerd. Er werd een provisie van € 5,18 miljoen geboekt. Daardoor stijgt het saldo van de provisie tot € 5,44 miljoen. De openstaande sociale schulden bedragen op het einde van het boekjaar € 3,07 miljoen.

Het totaal van de balanspost 'Overige schulden' bedraagt € 6.000 en omvat twee waarborgen uit 2010 van € 1.000 en een bijkomende borgstelling van € 5.000 die in 2015 genomen werd voor de uitvoering van werkzaamheden.

Het saldo bij de overlopende rekeningen bedraagt € 534.078.

Resultatenrekening

	Toel.	codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
Bedrijfsopbrengsten		70/76A	53.114.342,91	41.386.333,66
Omzet		70	4.247,52	1.374,96
Voorraad goederen in bewerking en gereed product en bestellingen in uitvoering: toename (afname)...(+)(-)		71	-	-
Geproduceerde vaste activa		72	-	-
Andere bedrijfsopbrengsten		73/7	34.823.780,63	36.381.516,90
Niet-recurrente bedrijfsopbrengsten	6.12	76A	18.286.314,76	5.003.441,80
Bedrijfskosten (-)		60/66A	57.631.801,32	57.277.262,44
Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen		60	32.192,00	31.832,85
Aankoop		600/8	-	-
Voor: afname +, toename -		609	32.192,00	31.832,85
Diensten en diverse goederen		61	11.192.955,77	11.331.987,89
Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen		62	17.038.980,80	16.291.397,10
Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa		630	23.150.355,52	24.606.776,11
Waardeverminderingen op voorraden, op bestellingen in uitvoering en op handelsvorderingen: toevoegen (terugnemingen) ... (+)(-)		631/4	42.692,21	87.950,67
Voorzieningen voor risico's en kosten (toevoegingen + bestedingen en terugnemingen) ... (+)(-)		635/8	-	-
Andere bedrijfskosten		640/8	6.131.087,70	4.751.369,92
Als herstructureringskosten geactiveerde bedrijfskosten ... (-)		649	-	-
Niet-recurrente bedrijfskosten	6.12	66A	43.537,32	175.947,90
Positief (Negatief) Resultaat (+)(-)		9901	-4.517.458,41	-15.890.928,78
Financiële opbrengsten	6.12	75/76B	21.007.768,38	29.232.450,10
Recurrente financiële kosten		75	21.007.768,38	29.232.450,10
Opbrengsten uit financiële vaste activa		750	-	-
Opbrengsten uit vlottende activa		751	112.415,62	106.279,10
Andere financiële opbrengsten		752/9	20.895.352,76	29.126.171,00
Niet-recurrente financiële opbrengsten	6.12	76B	-	-

Financiële kosten (-)	6.11	65/66B	15.120,48	17.605,04
Recurrente financiële kosten		65	15.120,48	17.605,04
Kosten van schulden		650	-	-
Waardeverminderingen op vlottende activa andere dan voorraden, bestellingen in uitvoering en handelsvorderingen: toevoegingen (terugnemingen) ... (+)(-)		651	-	-
Andere financiële kosten		652/9	15.120,48	17.605,04
Niet-recurrente financiële kosten	6.12	66B		-
Positief (Negatief) resultaat van het boekjaar voor belasting (+/-)		9903	16.475.189,49	13.323.916,28

De centrale diensten realiseerden in 2018 een netto resultaat van € 16,48 miljoen.

Bedrijfsresultaat

Het bedrijfsresultaat is negatief, omdat er meer uitgaven dan inkomsten werden geboekt.

De bedrijfsopbrengsten zijn met € 11,73 miljoen gestegen, voornamelijk door de gerealiseerde meerwaarden op verkopen van gronden en gebouwen, die ten opzichte van vorig boekjaar met € 13,28 miljoen zijn gestegen.

De bedrijfskosten zijn met € 355.000 gestegen en liggen in lijn met vorig boekjaar. De personeelskosten en afschrijvingen op vaste activa vormen de grootste kostenpost.

Financieel resultaat

Het financiële resultaat bedraagt € 21,02 miljoen en wordt hoofdzakelijk bepaald door het jaarlijks in resultaat nemen van de investeringsdotatie die de Vlaamse Gemeenschap toekent voor grote infrastructuurwerken. Het bedrag dat jaarlijks in het resultaat wordt opgenomen is afhankelijk van de jaarlijkse kosten die deze investeringen met zich meebrengen.

Resultaat van het boekjaar

Het netto resultaat van het boekjaar 2018 bedraagt € 16,48 miljoen. Dit resultaat wordt toegevoegd aan het gecumuleerde overgedragen verlies van € 361,95 miljoen per einde vorig boekjaar. Het over te dragen verlies per einde boekjaar 2018 bedraagt bijgevolg € 345,47 miljoen.

Allemaal VIP Helemaal Go!

